

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్ర

వార

పత్రిక



4 అణాలు

11-8-'54



ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEKLY



సంవత్సర దండా
రు. 12-0-0
విడిపత్రిక 4 అ.

ఆంధ్రపత్రిక

స చిత్త వారపత్రిక

Founder : K. NAGESWARA RAO

సంపుటము 47
సంచిక 48
11.8-54

జయ శ్రావణ శుద్ధ ద్వాదశి బుధవారం



ద సరా సంచీక

పిల్లలకు ప్రత్యేకాకర్షణ

కథలు, గేయాలు, చిత్రాల రచనలో పోటీ

రాబోయే 'విజయదశమి' వండుగకు (1954 అక్టోబరు 6 వ తేదీ) ఆంధ్రప్రదేశ్ సచిత్ర శార పత్రిక పిల్లల ప్రత్యేక సంచికగా వెలువడుతుంది. బాల బాలికలకు ఉల్లాసం, విజ్ఞానం కలిగించే చక్కని కథలు, గేయాలు, వ్యాసాలు, బొమ్మలతో పత్రిక ఆకర్షణీయంగా తయారవుతుంది.

బాల బాలికల రచనాశక్తిని, చిత్రలేఖనాశక్తిని ప్రోత్సహించడానికిగాను పోటీ పెడు తున్నాము. ఈ పోటీలో ఒక మంచి కథకు, ఒక మంచి పాటకు, ఒక మంచిబొమ్మకు బహుమతు లివ్వబడుతాయి.

ఈ సందర్భంలో రచనలు, చిత్రాలు పంపదలిచేవారు ఈ క్రింది అంశాలను గుర్తుంచుకోవాలి.

* పదిహేనేళ్లలోపు బాల బాలికలు మాత్రమే ఈ పోటీలో పాల్గొనవచ్చును.

* కథలు, గేయాలు, బొమ్మలు, స్వతంత్రమైనవి ఉండాలి.

* కథలు గేయాలు కాగితానికి ఒకేప్రక్క సిరాతో స్పష్టంగా వ్రాయాలి.

* బొమ్మలు రంగులలో కాని, రంగుకాగితం పైనకాని సిరాలతో వ్రాసినవిగాని పనికిరావు. ఇండియన్ ఇంక్ తోగాని పెన్సిల్ తోగాని వ్రాసి పంపాలి.

* రచనలు, బొమ్మలు 1954 ఆగస్టు 21 వ తేదీలోగా మాకు చేరేవిధంగా పంపాలి.

* రచయితలు, చిత్రకారులు తమ పూర్తిపేరు (ఇంటిపేరు కూడా) వయస్సు, చిరునామా అన్నీ వివరంగా రచనలూ చిత్రాలతోపాటే వ్రాసి పంపాలి.

* స్వీకరించబడని రచనల్ని, బొమ్మల్ని తిప్పి పంపాలని కోరేవారు చాలినంత స్పష్టమూడా చేర్చి పంపాలి.

* కవర్లపైనా లేక రేపర్లపైనా "ఆంధ్రప్రదేశ్ సచిత్ర శార పత్రిక ద్వారా పోటీకోసం" అని స్పష్టంగా వ్రాసినవి మాత్రమే పోటీకి స్వీకరించబడతాయి.

విషయానుక్రమణిక

ముఖచిత్రం : "అగ్నిరాక్షసుడు"
లో భానుమతి.

కాలక్షేపం—

రతనాల తండ్రి—

అనావ్యాసిత—

కృషి—

వనితాలోకం—

వ్యయసిద్ధ—

చక్రది పెళ్ళి—

రిపోర్స్ లో ముచ్చట—

అన్నా-చిన్నా (సీరియల్)-

కరణం ధర్మయ్య—

వట్టుబడిన దొంగలు—

విజ్ఞానవిభులు—

26

32

80

36

36

41

46

48

49

పోతలి కవన చిత్రం:-

"చిట్టితల్లి"

పోటీ: రవీంద్రనాథ్ -గుంటూరు.

వసుకపక్క కవన చిత్రం:-

"మేమద్యయం"

పోటీ: జి. రామమూర్తి-మద్రాసు.

పంచతంత్రం - గమనిక

కారణాంతరాలవల్ల పంచతంత్రం-

లబ్ధికాశం ప్రస్తుతానికి ప్రచురించలేక

పోతున్నందుకు చింతిస్తున్నాం. తిరిగి

తీరలోనే ప్రచురణ పొందగలం.

కాలక్షేపం

“పరుల మనంబులోలి

బహు భంగులగల్పి, ప్రసన్నతాగుణ
స్ఫురణ వహింపజేయుటకు

లూనగ నేటికి నీవు చిత్తమా?

స్థిరముగ సుప్రసాదము భజింప

నిలింప మణిగణాదయ

స్ఫురిత గతిన్ మనోరథము

సాంపు వహింపజే నీకు మేలగున్?”

తా|| ఓ మనసా! ఇతరుల మనస్సులను
అనేక విధములుగా ఒప్పించి మెప్పించి
వారికి నీయందు ఆదరభాషిమానములు కలుగు
నటుగా జేయుటకు పాటుపడెద వెందుకు?

స్థిరముగా నీవు నిర్మల నిశ్చల చిత్తమును
సాగకము చేసిపట్టయితే, చింతామణివలె
నీ మనోరథము నీకు కుభ్రపడమై వర్జిల్లదా?

లోకంలో ఉన్నంతకాలం లోకంలో
మనకు పనిఉంది. “లోకముతో నాకేటికి?”

అని ధిక్కరించడానికి వీలులేదు. నా
గ్రంథాన్నీ నా కావ్యాన్నీ లోకం మెచ్చు
కుంటే నా కేమి? మెచ్చుకొనకపోతే
నాకేమి? అని ధిక్కరించేటటువంటి నిరం
కుశ కవులు ఉన్నారు. బ్యాకరణ కాస్తాన్ని
అధికమించవచ్చు. యతిగణ ప్రాసలను
అధికమించవచ్చు. నిఘంటువులను కూడా

నిరామాటంగా నిరాకరించవచ్చు. కాని
లోకాన్ని ధిక్కరించి కావ్యం వ్రాయ
డంలో ఆర్థంలేదు. ప్రయోజనం లేదు.
లోకంకోసం కావ్యం వ్రాసినవాడే లోకా
నికి వాన్ని వల్లడిస్తాడు. అంతేకాదు
లోకంలో పెరిగి లోకానుభవం కొంత
కలిగినవాడే అట్టి అనుభవమును
పూర్వంగా జర్జరం చేసి కొని వివో
కొన్ని వ్రాతలు వ్రాస్తాడు. వివో కొన్ని
గీతలు గీస్తాడు. వివో కొన్ని కూతలు
కూస్తాడు. చెల్లమిదా కుచునా! కుచునా!
అని కూతికూసి కోయిల ఎవరికోసం
కూస్తోంది? తన కూతలను తన ఆలాపనలను
లోకం విని ఆనందించి తన ముద్దులాలకు
కంఠస్వరానికి మెచ్చి తన మెడకొక మెడలు

తగిలిస్తారనే ఆకతో అది కూయడంలేదు.

పీకసంబంధమైన స్వరమును ప్రేకస్వరం
అంటారు. దానినే, కాకలి స్వరం
అంటారు. అది చాలా ఉచ్చస్థాయిలో
ఉంటుంది. కాని ప్రేకస్వరం మనకు
మధురంగా ఉన్నప్పటికీ, ప్రేకం
కోరి చేసే పాటకచ్చేరి కాదది. వసములో
శుకపికాచారికలు మధురంగా ప్రకృతి
సిద్ధంగా సహజంగా ముద్దులాలకు ధ్వనులు
అనేకం చేయవచ్చు. కాని, ఆ ప్రేకగాన
మనకు టిక్కెట్లు లేవు. తన గానం లోకం
మెచ్చుకుంటున్నదా? లేక, తన గానం
లోకుల చెవిలో గుచ్చుకుంటున్నదా? అనే
విచారంసహజా పీకసంతానమునకు లేదు.

మన ప్రాచీన ప్రబంధములలోని ప్రళయ
సలనుబట్టి మానే విరహతాపం పడుతూ
ఉండేటటువంటి రాజకన్యలకు యీ పక్షుల
కోలాహలం చాలా అరాజకంగా ఉంటూ
ఉండేది. కోయిలకూస్తూఉంటే ఆ విరహ
తాపావస్థలో ఆరాజకన్యకు కర్తకకోరంగా
ఉండేది. ఆ కోకిల తన్ను చూచి వెక్కి
రిస్తోంది అని ఆ విరహిణి వికృతార్థం
చేసేది. “ఓ గయ్యారి కోకిలా! ముయ్యి
నోయ” అనేది. ఆ విరహిణి యంతా
గయ్యారి అయితే “నీ నోయ పడిపోను! నీ
జివ్యా పడిపోను!” అని లిల్లీది. వట్టమహా
మం గూర్చిన ఈ ఉదంతం అంతా ప్రబంధ
కవుల కృంగారగ్రంథ భాండాగారంలోని

లిలకాథ మహాదశంధములే కాని, నిజ
శ్రద్ధమహాదీ సంబంధ వర్తనలు కావు.
పూర్వ కవి కోకిలగోల ఏమైనప్పటికీ,
ఒక్కమాట మాత్రము నిజమని మన మనక
తప్పదు. ఎంత నుంచి ప్రావ్యగాత్ర కూడు
రక్తమైనప్పటికీ, మన మనస్సు చికాకుగా
భిభత్సం.గా ఉన్నప్పుడు, ఆగానమాధుర్యం
మనం పొనం చేయలేము. చక్కని కర్తాలక
సంగీతంకూడా కర్తకంబకకల్ప సంభూతంగా
ఉంటుంది. దీక్షకు 104 దీగ్రీల జ్వరం వచ్చి
కంగారుపడి కలవరపడుతున్న కన్నతల్లికి

ప్రక్కయింటిలోనుంచి వినిపించే ఈ
యోలో “వస్తావే మా కావ!” అనే పాట
వినిపిస్తే ఎక్కడలేని కోతంక కలుగుంది.
ప్రక్కయింటి ఆ బ్యా యిని పిలిచి
“నాయనా! ఆ రేడియో గోల వివశలండా
ఉన్నాము. ఆ రేడియో మూయిస్తే మీకూ,
మీ పెద్దలకూ పదికేలవరుస్కారాల్లా” అని
జరిమాలుకుంటుంది. కాబట్టి ఎటువంటి
ప్రావ్యమైన మధురస్వరం అయినప్పటికీ,
వివేచనలోఉన్న హృదయ కూడుర్యాన్ని
బట్టి, శ్రుతి కలిసి రక్తికలుగుంది. పాట
కచ్చేరిలో పాడేవానికి, ఫీజీలు వాయించే
వానికి, తంబూరా వింటేవానికి, శ్రుతి కలి
స్తేనే గాని, కచ్చేరి రక్తి కట్టదు. అదే
విధంగా పాట వివేచనకి, పాట పాడే
వానికి మనస్సు ఒక బాటలో ఒక రస
స్థాయిలో ఉంటేనే పాట రక్తికట్టుతుంది.
ఇది ప్రకృతినిష్ఠమైన రసలక్షణం.

ఇంతకూ, మూలసిద్ధాంతం ఏమిటంటే,
చెల్లమిదా కోయిల ఏవిధంగా లోకంలో
నిమిత్తం లేకుండా, లోకం అంటే
లక్ష్యం లేకుండా, లోకాతీతంగా, యధే
చ్ఛగా గొంతెగి రాగాల తీస్తున్నదో, అదే
విధంగా కవి కోకిలకూడా తన హృదయం
లోని భావాలు ఏవిధంగా పార్శ్వి ప్రవహిస్తే
అవిధంగా వాటిని వ్రాసేస్తానంటాడు.
భాంటెన్ పెన్నులోని నీరా ఏవిధంగా
ప్రవహిస్తున్నదో తన భావాలుకూడా తన
లోనుంచి యధేచ్ఛగా ప్రవహించవలసి
నదీ అంటాడు. నాకవిత్వం చూచి లోకం
అనాహ! అంటే ఏం? ఇహిహి! అంటే
ఏం? నే వ్రాసేది నే వ్రాస్తాను. అచ్చు
వేయిస్తాను. అమ్మిస్తాను. ఇది నిరంకుశ కవి
కోకిలవాదం. కాని లోకంలో నాకేటికి?
అని వాదించే కవికోకిలి గల యీ మాట
ధాటిక ఆర్థంలేదు ముమ్మాటికి.

కోయిల అనేది యిలలో వలసిన కోయిల
గాని, ఆలోకంనుంచి ఉడిపడిన పక్షికాదు.
ఈ శృంగీలో దానికోక వారి విర్రవీడుంది.
ఆ వారికోక లక్షణంఉంది—ఆ వారిపక్షి
కూడుడిచిగుట్టు తింటుంది. ఆ చిగుట్టుతింటే
దాని! అసంబంధం ఉంటుంది. “లలిత
రసాల వల్లన భాదియోసాపక్కు కోయిల”
లక్షణం అది. ఈ లేత ఇరుక్కోలోని రసం
అది అనుభవిస్తుంది. ఈ జగత్తులోని విషు
సంపత్తియొక్క రసానుభవజ్ఞానంలో పుట్టి
పెరిగి అందులో ముగ్ధమై అగ్నమైన
ప్రాణీయొక్క సగ్న సర్వం ఏమిటంటే,
కానియొక్క నిజప్రకృతి భగ్నంగాని
విఘ్నంగానికలగకాలదు. కలుగుతుందిఅంటే
అది అజ్ఞానం. ఒక్క ముక్కలో చెప్పకలే
నంటే, వివాద చిలుక ఆవాద పలుకు. ఈ
లోకంలో పుట్టిన చిలుక యీ లోకం వటు
కులే పలుకుతుంది. ఇహలోక కోకిలకూ
వార్షికునికోకిలంకూడా ప్రాకాశం.

దాని వాడుక రాశి

★ కాలక్షేపం ★

లోకానికి అత్యంత కవిత్వం యీ లోకం లోని కవి ఎవ్వడూ వ్రాయడు. భూమి మీద అవతరించిన కవులందరూ నేలమీదే చనిపోయారు. లోకంలో మాకేమి పని? అనే కవి కవిత్వం ప్రత్యేకంగా విమర్శించడం అనవసరం. “కు” అంటే భూమి అనే అర్థం, ఉంది గనుక “కుకవి” అంటే భూమిమీద ఉండేవి అని అన్వయించాలి. ఆ లోకపువస్త్ర కవులందరూ కుకవులే— భావకవులైనా, స్వతంత్ర కవులైనా, నిరంకుశ కవులైనా, లోకాంతిక కవులనుకూడా లోక త్యాగి కవులైనా, అందరూ కుకవులే. ఈ లోకంలోని గాలి పీలుస్తూ ఈ వాతావరణంలో ఉన్నంతకాలమూ, యీ లోకానికి భావకవి కూడా బద్ధుడే. అతివాస్తవిక కవి అందరికంటే అతి వాస్తవంగా బద్ధుడు.

ఇంతకూ చెప్పవచ్చినదేమిటంటే, ప్రకృతికి బద్ధుడైన మానవుడు ప్రకృతికి అతీతుడు కాదు. అందువల్ల లోకానికి బద్ధుడైనవాడు లోకాన్ని ధిక్కరిస్తానంటే, లోకం వెళ్లిరిస్తుంది. దాక్కర జాన్యను అనే ఒక అంగ సాహిత్యవేత్త ఇంగ్లండులో బహుకాలం క్రిందట ఉండేవాడు. ఆయన అనేక వంకరటింకర కంకలకు జంతుగొంతు లేకుండా జవాబు చెప్పేవాడు. ఒక సర్వాధ్యయను ఆయనవద్ద కొక పెద్దనుపివచ్చి, తన ధర్మసంబంధం ఆయనకు వివరించాడు. “పడుచునా దొకడు పడుచున్న నొకదానిని ప్రేమించాడు. వరించాడు. వాళ్ళ యిద్దరి అనోన్య జీవితానికి వివాహం అనే కర్మకాండ అందుకు? దాంపత్యం అనేది వాళ్ళ యిద్దరికీ మాత్రమే సంబంధించినదై ఉంది. మూడో మనిషికి సంబంధ మేముంది?” అని ప్రశ్నించాడు. ఆ ప్రశ్నకు జాన్యను పండితుడు ఒక దక్కని జవాబు చిటుక్కున

చెప్పివేశాడు. స్త్రీకి, పురుషునకూ మధ్య లోకం అనేది ఒకటి ఉంది. కాబట్టి “లోకం” అనబడేదానికి కూడా వాళ్ళ దాంపత్యంతో ప్రమేయంఉంది అన్నాడు. వాళ్ళకు లోకంలో ముడి ఉంది అన్నాడు. అందుకని మూడుముఖ పడితేనే పెళ్లికు మన యిళ్ళలో అవుతున్న సంగతి మన కళ్ళార చూస్తున్నాము.

అందువల్లనే పెళ్లి కుభలేఖలు సకాస్త్రీయంగా సలక్షణంగా సమర్థవంతంగా వ్రాసి సన్నిహితులకు స్నేహితులకు పంపిస్తాము. “ఏత చ్చుభ మహారము నకు మీరు కుటుంబ బంధుమిత్ర పరివార సహితముగా విచ్చేసి వధూవరుల నాకీర్షించి నాచే నొసంగబడు ప్రకృం దన తాంబూలాది సవర్యల స్వీకరించి నన్నా నందింపజేయ గోరుచున్నాను. మంగళం మహత్. శ్రీశ్రీశ్రీ. ఇట్లు కన్యాదాత, బుధజనవిధేయ రావు.” అని కుభలేఖ ముగించి పనుపు కుంకుమ అత్తరుతో సహా అలంకరించి ఉత్తరాల పెట్టెలో వేసి, ఆత్మవారింటికి పంపించినట్లుగా ఆయా అడ్రెసులకు పంపిస్తాము. యధాసక్తిగా, యధాసక్తిగా, కన్యాదాత పాట కచ్చేరీ విర్రాటుచేస్తాడు. కనీసం పెళ్లికూతురు చెల్లెలిచేత భరతనాట్యం అయినా చేయిస్తాడు. పెళ్లికి వచ్చినవాళ్ళకు గంధం తాంబూలం యిచ్చి తన స్నేహసురాగ బంధం ఎటువంటిదో చూపిస్తాడు. టీపార్టీ గాని, వీలైతే విందు గాని చేసి, అతిథులందరూ ఆనందించి “అన్నదాతా! సుఖీ భవ!” అంటే, కన్యాదాత ఉబ్బి తబ్బిబ్బపుతాడు. అంతటితో అతిథులకు మంచి భిక్షి యిచ్చి ఖుషీ చేస్తాడు. వారు వీరిని ఆనందింపజేయడం, వీరిని వారు ఆనందింపజేయడం జరుగుతుంది. ఇదంతా ఏమిటి? ఈవిధంగా మర్యాద యిచ్చి పుచ్చుకొనడం ఎందుకు? ఇవన్నీ వట్టి మేనార్జునీలు. ఇవన్నీ ఫాయిదా లేని రివాజులు. ఊళ్ళ వాళ్ళంతా మనసు భాయి! భాయి! అంటే మనకు వచ్చిన హాయి ఏమిటి? ఈ లోక వాడుకలు కుమ్మ వేడుకలు. ఈరితిగా వాదించే నీతికోవిదులు చాలా మంది ఉన్నారు. కాని యీ నీతిపాతం అంతా కల్పితే నీతిమతాయి కాదు.

ఒక మనిషిని ఇంకొక మనిషి సంతోష పెట్టవలెననే కోరిక రీతికల్పితమనవు మానవహృదయంలో - ఎవనికి వాడు ఏకాకిగా ఉండలేడు. తన సంతోషానికి తన ఊలాసానికి ఇల్లాలు కావాలి. ఒంటి కాయ సాంకృతికములాగున ఉంటే జీవితం కంట

రైలుబండిలో

టికెట్ కలెక్టరు: “టికెట్ స్వీక్ష”

“టికెట్టు లేదండీ.”

టికెట్ కలెక్టరు: టిక్కెట్టు లేకుండా నీవు బండిలో కూర్చో కూడదు.

“కూర్చో లేదు బాబూ నిలబడే ఉన్నాను.”

* * *

భార్య (భర్తతో): ఏమండీ మన అమ్మాయి సిరాబుడ్డిలోని సిరా త్రాగేసింది ఏమిటి చేయడం?

భర్త (భార్యతో): చేసే నేముంది! వెంటనే యింత బ్రాటింగ్ పేపరు తినిపించేస్తే పోతుంది.

ఓ. వి. రాజు, బిలాస్ పూర్.

కంగా ఉంటుంది. పుంజుకొక పెట్ట కావాలి. ఒక ప్రాణియొక్క జీవిత సౌఖ్యోత్సాహము మరొక ప్రాణియొక్క జీవిత సౌఖ్యోత్సాహంతో పరస్పర అనోన్య సహచర్య ప్రేమానురాగ బంధముగా ప్రకృతి సిద్ధ నూత్రసంబద్ధమై యున్నది. సహధర్మచారిణి అనేది ఏరోజాన మనిషికి అనవసరమని వాదిస్తామో, ఆ రోజాన సంసారం లేదు. సమస్త కుటుంబం లేదు. స్వజనం లేదు - స్వసంఘం లేదు - స్వజాతి లేదు. ఆలుబిడ్డలతో ఆరంభమైన ఆత్మజన బృందానుబంధ ప్రేమాంకురము ప్రేమవర్షియై, తామర పాకనట్లుగా తామర తింపరగా విస్తరించి వీరకాయపిచు సంబంధాలు ఎక్కువై, చుట్టాలు పక్కాలు కూడా తన మక్కువ కీక్కుయైనారు. అతి వంకరవాడు ఆత్మజనులు అనే మూలనూత్రమే సంఘానికి మంగళనూత్రము. తన బిడ్డలు కూడా ఆలివంకవారే. తన బిడ్డకు బిడ్డనిచ్చి వియ్యముపొందినవారిలోడి వియ్యముకూడా అయ్యను చెయ్యి కడుగునియ్యని కడుపుతీ పనెడికడుతీపి కమ్మని వెయ్యిజడ్డువంటిది. వారిని ఆనందింపజేస్తే తనకు ఆనందం.

కెతముల సాంద్రాధి వృద్ధి

కాష్మీర్-కుసుం

ఇప్పమైన సూనిల్ నానదిట్టదు

సాంట్లలక్ష్మి

మరద, గడ్డలు, కాట్లు, ముట్టమలలు

మైమలీలా

ప్రసిద్ధమైన మైమలీ ఆడువత్తులు

నంజుగూడు పండ్లపాడి

విక్రయించు

సమస్తమైన 60 అయ్యురీవేద బృహదములు.

విజయం. యునైటెడ్ కంపెనీ. 54, బందనపేడి మద్రాసు-1. ఫ్రాంకో : గాంధీనగర్. విజయవాడ-1.

తాను తెచ్చిన ఆహారం భాగహారం చేయడమే సంసారం. సమస్తాగా కష్టసుఖాలూ అనుభవించడం - సమస్తాగా శక్తికొలది గడించినది సమస్తాగా భుక్తపరమకొని అనుభవించడం - ఇదే సమాజ సమస్తభాగం - ఇదే సమాజ స్వార్థపరార్థసంయోగం. ఈ సమస్తభాగంలో స్వార్థత్యాగం సమాజంగా ఉంది. సమస్త భాగంలోనే త్యాగం అనే యోగం అభ్యాస మవుతుంది. భాగం అనే గుహలోంచి త్యాగం అనే కాకికి మార్గం ఉంది.

పరస్పరాశ్రయం లేకుండా ప్రపంచమే లేదని కొంచెం యోచిస్తే చాలు గ్రహించవచ్చు. నూర్యని చుట్టూ అనేక గ్రహాలు తిరుగుతున్నాయి కూర్మాకాళంలో. కాని అవన్నీ అన్యోన్యాయకర్షణ పాళంవల్లనే ఆకాశంలో తిరుగుతున్నాయి. గ్రహాలన్నీ ఒకదాని నుంచి కొకటి ఆకర్షిస్తున్నాయి. అందుకనే యీ గ్రహమండలిని నూర్యకుటుంబం అన్నారు. ఈ జగత్తులో, యీ విశాల విశ్వంలో యిటువంటి నూర్యకుటుంబాలు ఎన్ని ఉన్నాయో! ఇటువంటి నూర్యవంకాలు, సంద్రవంకాలు ఎన్నో ఉన్నాయి. కాని, యీ నూర్య వంకాధిపతులున్నా బంద్రవంకాధిపతులున్నా ఒకరిపై ఇంకొకరు కక్షలు చూపుకొనడం లేదు. కదనమునకు కాలదువ్వుట లేదు. ఒక నీలికి నియమానికీ జగత్తుంతా కట్టుబడి ఉంది. “నియమం లేదయితేక నిల్చుటెటులో నిర్భృతిగా లోకములో!” అనే విషయం కూలంకషంగా మనం మననంచేస్తే చాలు. జగత్తులోని ప్రతి అణువూ ఇంకొక అణువును ఆకర్షిస్తూనే ఉంది. ఈ పరస్పర ఆకర్షణ లేకపోతే, అణువులన్నీ విడిపోయి పరమాణువులైపోతాయి. అణువు బ్రద్ధలైసప్తజే ఆటంబంబు ప్రేలుతుంది. విరోజన ఆటంబంబులు ప్రేలుతాయో, అణువులు బ్రద్ధలైపోతాయో ఆరోజన జగత్తు విచ్ఛిన్నమవుతుంది. మానవుడు మాన

లేడు - ఆధునిక నవనాగరికతవల్ల సమస్తకుటుంబ జీవితం నష్టమైపోయింది. భారతదేశంలో కూడా సమస్త హిందూ కుటుంబములు వారతి కర్పూరంవలె నూరించిపోయాయి. గ్రామజీవితం లక్షలకొలది కక్షల కక్షయపాత్ర అయింది. గ్రామాలలో పాలముగట్ట తగాదాలతో కొమ్ములు తిరిగిన గైకులు కొట్టాడుకొని కొద్దుల కెక్కుతున్నారు. గ్రామసీమలు సంగ్రామసీమలు. సమస్త కుటుంబ జీవితం, స్వగ్రామ జీవితం స్వాభిమాన కూర్మం అయితే, స్వకీలాభిమాన నూత్రం నూత్రం తెగకుండా మిగులుతుందా? అణువులు విచ్ఛిన్నమైతే కాలంలో అన్యోన్యంగా అణగిమణి కలిసి మెలసి ఉండేది మానవులా? మానవులు కలవాలి లేకుండా కలిసి మెలసి ఉంటే, అణువులు కూడా అభేద్యంగానే ఉంటాయి. అణువుల విచ్ఛిన్నమైతే ప్రేరేడి ఆటంబంబులు కూడా అనవసరమే.

“ఆటం (Atom) బాంబు” అనేది అణుశక్తి గోళమునకు ఇంగ్లీషుపేరు. కాని, “ఆటం” (Autumn) అనే శబ్దం ఇంగ్లీషు భాషలోనే ఇంకొకటి ఉంది. దానికి అకురాలు కాలం అని అర్థం. “ఆటం” ఋతువు ప్రవేశిస్తే, చెట్ల ఆకులన్నీ రాలిపోయి, బోడి మానులవుతాయి. తిరిగి వసంతం వస్తే అవి చిగిరిస్తాయి. ప్రపంచానికి ప్రకాంత వసంతం రావాలంటే “ఆటం” యుగం పోవాలి. ప్రజాప్రభుత్వములు క్రొత్త మైత్రి పత్రములు వ్రాసికొని, అంతర్జాతీయభ్రష్టదయ ఆకాలతలు చిగిర్చి పుష్పించితేనే గాని జగత్తు కళకళలాడుతూ ఉండదు. విశ్వుమొగంపోయి నవ్వుమొగం రాదు. లోకానికి ప్రసన్నవదనం ఏర్పడితేనే కాంతి అసన్నమవుతుంది.

ఇతర రాజ్యాలన్నీ నుఖంగా ఉండాలని ఆధిపతింకవోలే ఆత్మానందం కూడా అప్పుడే అంతర్భావమవుతుంది. పర రాజ్యాలతో మన శ్రమి పనియని భారతదేశం తటస్థంగా ఉండడం, కపటనాటకంగా ఉంటుంది. అది పురుష లక్షణం కాదు. అది పరుషలక్షణం. కపట తటస్థభావంలో “కపటతవ” లనడి పరుషములు విశేషముగా ఉన్నాయి. అందుకనే పండిత సైహూ కొరియో యుద్ధవ్యవహారంలో జోక్యం కలుగజేసికొన్నాడు. కమ్యూనిస్టు వైవాప్రధానితో చేయి చేయి కలిసి భాయి భాయి అన్నాడు. అసియా రాజ్యాలను పరస్పరాశ్రయ రాజ్యాలగా చేశాడు. ఇండోవైవా యుద్ధవ్యవహారంలో జోక్యం కలుగజేసికొన్నాడు. “ఓం కాంతి! కాంతి! కాంతి!” అనే మంత్రా

గితాంజలి

టా గూర్

(వర్గం: -
(ఆగస్టు 7 న లేదీ)

నూటాడనున్న నో
మరి పోని లే నాథ !
నీమాన భారిము
నామనములో దాల్చు,
అచల తారానేత్రి
యా రాత్రివలె నమ్ర
శీర్షనై, అతి సమాన
శీలనై వేచెదను.

ఉదయరోములు తొణకి
ఉగ్రతిమిరము తొలగి
ఈమిన్ను జీల్చుకొని
ఎన్నడో నీగాన
మేమకుల్యలు వారు,
నీమాత్ర మెరుగుదును.

నేనెరుంగుదుస్వామి !
నీ భావణములంత
ప్రతికులాయమునుండి
వత్సల నెగయించు;
ప్రతి వనాంతములోన
ప్రసవజన్మము లెత్తు.

(ఇంగ్లీషుమాతృకర ఆనువాదం :
సందూరి రామమోహనరావు.)

చోర ప్రపంచములో. ఇతిరుల మనస్సులను అనేక విధములుగా ఒప్పించి మెప్పించి వారికి నియంతు ఆదరణాభిమానములు కలుగునట్లుగా జేయుటకు పాటుపడెదవెందుకు?
“పరుల మనంబు లోలి

బహుధంగుల గొల్చి ప్రసన్నతా గుణ
శ్మరణ వహింపజేయుటకు
బూనగ నేటికి నీవు చిత్తమా?
అనేది పండితవాక్యం కొదన్నాడు పండిత జనపారిలాలు సైహూ. అందుకనే “జనపారిలాలుకూ తై!” అంటోంది గుజన

రత్నపురుషవేషం

సంగతి - రృషిదీపి. మేహము, అత్యుష్ణము, నిక్కాశ, కుక్షిసప్తము. పాలు మారిక, కాన్తతివులు. ఇతర నరములకు సంబంధించిన వ్యాధులు, మూత్రవ్యాధులు మొదలగు వారిని హరించి విలమమును, కాంతిని ఇచ్చును. రెండుద్రవ్యాల వాచును. 20 మద్రవ్యులు. 3-12-0. ఏ. పి. 1/-
ఇండియన్ మెడిసన్ హౌస్,
చెన్నై-విజయవాడ-2.

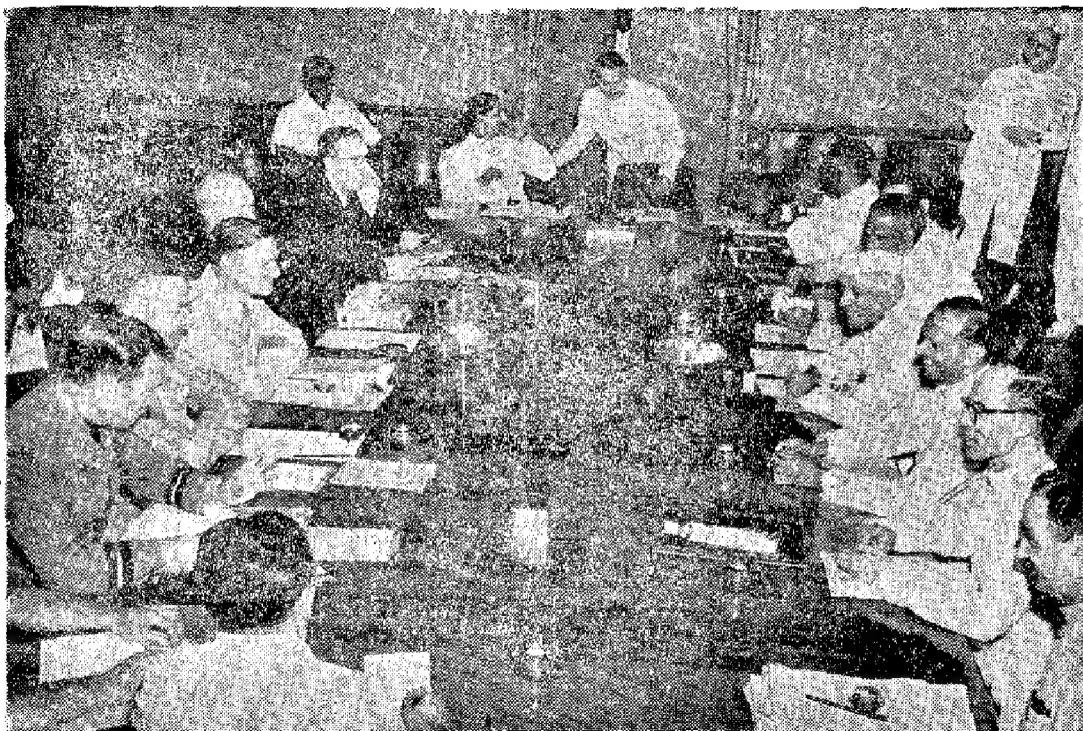
మనమడు!
ఇది పట్నం ఇది పట్నం
పన్నులనే పారిచ్చే
పాడియావు
ఈ పట్నం
పాడులా ప్రాశస్తా
చెట్టులా ఎదుగుతూ
పావుకొరు కొంగల్లా
చుట్టూ ఉన్న పల్లెల్ని
అమాయకపు చేపల్ని
చలచలగా
మెలమెలగా
మింగుతుంది.
ఎదుగుతూన్న
జనాభాతో
ఎదగలేని కొను
ఎదుగుతూన్న
శేషపిల్లలతో
ఎదగలేని గొను.

• ఇది పాపాల నిల్వకొట్టు
శేషల ప్రాణాల కొల్లకొట్టు.
పట్నం ఒక తోడేలు
అది అపశ్రుతుల ఫిడేలు
పట్నం నగరానికి అనుకరణ
జీవితాన్ని ప్రతిబింబించని ప్రచురణ
ఇలాగే ఇలాగే

ఎంతైనా చెప్పామ్యు
ఇలాగే ఇలాగే
ఎన్నెలా చెప్పామ్యు
తాత:
బాగుందిరా బాగుంది
పట్నంమీద బలాదురుగా
తిరుగుతున్న వసుకున్నాను
తెలివైనవాడివని

తెలుసుకున్నాను.
అయితే అయితే
పదోవక్కరి
జారుముడి
పదమూడోవక్కరి
పీటముడి
అంతేగా
మనపిల్లల
తంపు లింతేగా

మనమడు :
చదువని పిల్లల కంటే తాత
చదువని ముద్దుల కంటే
తాత :
అయితే చదువుల పాఠం
తెలిసినవాడా
పదవుల వేరం చెయ్యవా
జీతం లాభం తియ్యవా
మనమడు :
అజీమిటి తాత



ఆగస్టు 1 వ తేదీన ఢిల్లీలో భారత ప్రధాని పండిట్ జవహర్ లాల్ నెహ్రూ అధ్యక్షతన ప్రారంభమైన ఇంజనీరింగ్ యుద్ధవిరమణ పర్యవేక్షణసంఘ ప్రాథమిక సమావేశం.

అలా అంటావు
పదవులు
సంత సరుకులకే
సెలవిస్తావు
అవి అధికారి దేవుడు
ఇచ్చే వరాలు తాతా
మన తపస్సు ఫలినీ కే
అవి వరించు తాతా
అయినా అయినా
ఇప్పుడు నేను
ఈ పదవుల జోలికి
పోనే పోను
చదువుల సంగతి
చూడా లేదు.

తాత:

నదివిని విద్యలు చాలయ్యాయి
తండ్రికి నాయం చేయయ్యాయి
మనలోమాట ఇది వివరయ్యాయి
చేతికందివచ్చిన కొడుకు
చిమ్మలు తెచ్చిపెట్టరా దెవుడు
కస్తూరి ఎండలో పడిన తండ్రికి
ఎదిగిన కొడుకు
ఏదో కండివచ్చి రూప
కావలెను
నీ ధర్మం నెరవేర్చు
ఈ జీవులకో దరిజేర్చు
చదువుకోవయ్యాయి
నీ ఇష్ట మొచ్చినంత
వదులుకోవయ్యాయి
పదవుల ప్రమేయమంత.

మనమకు:

అచ్చే అచ్చే అది లాభం లేదు
ఈ బుద్ధి విడిచిపెట్టుట మంచిదికాదు
స్థానాచ్చినవాడికి అన్యాయం జరుగరాదు
పనికోచ్చేవాణ్ణి అణిచేయ్యడం కోరరాదు
చదువుకోవడం

నా జన్మకామ్యం
అదొక్కటే మరి మీరు
తీర్చివలసిన మొక్కు.

తాత:

అంతేనా అంతేనా
అయితే నీ తెలివితేనా
ఉపన్యాసాలు
దించడమేనా నీవంటు
జీవితం పీటముడి
కంతాన దిగిసి
రావడమేనా మావంటు
శ్రద్ధలేని పిల్లవాడా
భాగ్యుతి తెలియని
పనివాడా
మన జీవితం
పదమూడో ఎక్కం
మన జీవితం



పండిట్ నెహ్రూ రూపచిత్రం

నే చిత్రాన్ని ప్రసిద్ధ రష్యన్ చిత్రకారుడు అలెగ్జాండర్ గిరాపిమోవ్
లిఖించాడు. ఈయన ఇటీవల ఇండియా వచ్చి బిక్రీ సెలయి గడిచాడు.

పదిహేడో ఎక్కం.

జ్ఞాపకాల గాడల్లో నిల్వబోనిన జరిగి
పోయిన కలగావులగవు మన సంసారపు
సంగతుల మట్టి జెడ్డల ధాన్యాన్ని ఒకసారి
విరక్షజలజలైతో జల్లించు. ఇప్పుడు
దూహించిన మొక్కుబడుల పాపపు
టూకాల దుమ్ము దూగరను సంస్కారపు
చేటలతో చెదరగొట్టు. తెలియక చేసిన ఈ
తిప్పుల చెత్తను పశ్చాత్తాపపు కొండ చీపు
రతో తుడిచిపెట్టు. నిత్యం ముఖాల పిండి
వంటలు ఆకించుట విడిచిపెట్టు. అలా
కొనిపట్టిన బద్ధకంకోగాలప్పుడు మెండై
నీధర్మం అరొగ్యంనుంచి నిన్ను చెతులం
పులమంచాన పడగొట్టు. నా మాటవిని ఈ
అలోచన ఇక అరికట్టు.

మనమకు:

నీదంతా చేదస్తం
పిల్లలకు చదువే సమస్తం
అమృతవర్షకు వెర్రి

చదువుకో నిత్యమని
జీవితంలోకి ఎదగనివ్యమని

ప్రార్థిస్తాను
ప్రార్థయవడతాను.

కొడుకు:

అమ్మ అమ్మా
తాతయ్యంటాడూ
చదవొద్దంటాడు
నువు చెప్పవూ
తాతకు నాన్నకు
అది తప్పని చెప్పవూ.

తల్లి:

విమలమిడి... ఇంకో చదువుతానా
విమంజోయ్ ఇది విన్నారా... ఈ విద్యనా
కన్నారా... అసలే అన్నంతక అభూరిన
ఉంటి పరమాన్నంకోసం పరవస్థు తో
తున్నాడు. అసలు మీరిటు రారేం...!
విసరేం... మీ చిన్నబ్బాయి ఇంకో ఇం
చదువుతాడట ... కొంచేమో ఓ నూ

★ రతనాలతండ్రి ★

గంగలో కలుస్తూంటే ఏడికి నులైవా
తెంగలేడు చూడండి.....ఇంకా ఇంకా
చదువుతాడట. వెలిగిస్తున్నాడుగా అన్నయ్య
...చదివి చదివి మేష్టరుగిరి.....తెగటిరికి
పోతోంది సిరి...కట్టుకోదానికో చీరా లేదు
...చదివి చచ్చిన జిహ్వకు ఓకూరా లేదు.
ఎన్నోలు చూసినా ఇలాగే ఉంది. ఎన్నోలు
చూసినా ఇలాగే ఉంటుంది. మరి అలాగే
ఉంది ఈకోడలమ్మ. చిట్టచిట్టారుకోమ్మ...
నునులేతరెమ్మ...కొంచెమైనా మారదు...
పనంటే అసలు చేరదు...చేయి కదపడం
గాని, నడుం వందడంగాని ఎరగనే ఎర
గదు ... చేతులు చూసుకొని, నడుంచూసు
కొని తెగ మురిసిపోతుంది. తెగ మిడిసి పడు
తుంది. ఆ వెలిగినానల ముసళ్ళి పంటేను
కొని ఓ తిప్పకోడమే దానిపని. చిఫ్ ఇదేం
సంసారం...విమిటి దీంటూని సారం...
అయ్యో నేలకొరిగిపోకున్న ఈ బొంగ
రాన్ని ఎలా తిరిగి తిరిగిట్టు చేయాలో
తోచడంలేదు. అది పడిపోకుండా తిప్పడం
ఎలాగో తెలియడంలేదు. చాలా నాయనా
చాలు; ఈ చదివింది చాలు. చదివి చదివి
చప్పరించదు మా బ్రతుకు.
కోడుకు: (తనలో) ఆ తప్పే ఆ ముప్ప
తమి తెలియదు. ఆమెగడవ ఆమెదేకాని
ఇతరులమాట వినదు. అన్నయ్యవద్దకు వెళ్ళి

జీవితంలో! ఎదగనివ్యవస్థ నా నన్ను
సిఫాయ్యుచెయ్యమనిచెప్పుతాను. వినుంటాడో
చూస్తాను.
అన్నయ్యగదివద్ద తమ్ముడు: అరే తలుపు
వేసేసిఉండే...వదిన అన్నయ్యతో ఏమి
చేమిటో అంటున్నాడే. అయితే వినుతే
మాటలు వినడంలో తప్పేముంది? ఆ...
ఏమిటి...
వదిన: నా ఆకలి కళ్ళకు నీమీ అన్నం
పెట్టు. నా ఎండిపోయిన చెవులకు సంగీతం
నుంచినీళ్ళుపట్టు. నా చెక్కుల్ని పొపుచేసే
చక్కని పోన్లుబుడి తానీ కొనిపెట్టు. నాఈ
రోజుపూల అంచాన్ని ఏవుగా పెంచే
పొడవదర్చి ఎరువు నివ్వతే తెచ్చిపెట్టు.
తలెత్తుక తిరిగిచీర వెల ఎంతైనా వేగమే
తెచ్చి కట్టచెట్టు. అలా చేస్తానని చేతిలో
చేయివేసి ఒట్టుపెట్టు. తేకపోతే నన్నం
దుకు పెట్టేదెట్టు?
అన్నయ్య:
ఇంకేనా ఇంకేనా...నవ్వనేది
అర్థంచెసుకోవా నే ననేది...
అబ్బబ్బ! నవ్వాక తోజేలువు
సవావుగా స్వరాలు పలకలేని ఫీజేలువు
అర్థంలేని అనుకరణవు
జీవితానికి పనికిరాని ప్రచురణవు

గుమ్మం అవల తమ్ముడు:
వదిన ఎట్లా చూట్లాడింది...అన్నయ్య
చెప్పింది ఎంత బాగుంది...
అయితే పట్టుం పోలిక ఇంట్లో
ఉండనే ఉంది...సరే కాని
నాన్నదగ్గరకు వెళ్తాను
చదువుకోవడం ఎలా తప్పంటాడో
చూస్తాను...
తండ్రి:
తాతయ్య అంతా చెప్పాడు. ఔను.
తాతయ్య అన్నది నిజమే! ఈ నా సంగతి
నీకు తెలియండేముంది. ఏనుగు! ఏనుగు
పిల్లలు. మేకకు మేకపిల్లలు. అలాగే అలాగే
గుమ్మస్తాకు గుమ్మస్తా పిల్లలు. నిన్ను చదివించే
నా తాతాకు వెన్నెముక ఏనాడో విరిగిపో
యింది. ఈ అసమర్థుని కడుపున ఎందుకు
పుట్టావు నాయనా...‘అకలేస్తాండో’ అన్న
బిడ్డకు అన్నం పెట్టలేని తల్లిబాధ నర్థం
చేసుకో తండ్రి...అర్థంబు పేడలలాగ
ఎదుర్కంటు ఖయ్యలు. తేలని ఎక్కంటు
లాగ తెగతెవులు కాని-తెగుళ్ళు. ఎవ్వటికీ
కొన కాని ప్రాణాలాగ ఎప్పటికీ అంతం
కాని అప్పుల కైళ్ళు. చెదిరింపుల మెమలాగ
చూడలే తించేమీ మమ్మీ అరపుల రైళ్ళు...
చెత్తకార్యమ పేపరుపై తీసిన ఆఖరు కొన
మీది కనిపించి కనిపించని అక్షరాలాగ—
ఈ కనిపించి కనిపించని కళ్ళు! ఇదే
నాయనా నా జీవితం. ఇదే.....ఇదే నా
జీవితం...



డి. రి. కే. స. కే. కే. టి. కృష్ణమూర్తి ఆచార్య గారి “మేల్మాయిల్ ముందు”

[వశంతములో ప్రఖ్యాతిగాంచిన మేహ, కుమ్మరంగ నివారణి భయంకరమైన
మేహవా్యాధిపల్ల కష్టము వారలకు పునర్జన్మమిచ్చు అద్భుత వంటిది,
మేహరోగ నివారణ మానె, లేహ్యము.

నల్లమేహ, ఎల్లమేహ, పొడలు, మేహ-రణములు, తిమ్మి, మతిహంద్యము, కుళ్ళములు, పిత్తగారికము, మాతకవా్యాధిలు, వాతము,
గుల్మము, తెలుపు, ఉష్ణం, గ్రంథి, కాళ్ళవేరులు మంటలు, రక్తవింహనం, గడ్డి, దురద, వీర్యవృద్ధి, మూలవా్యాధి, మంబద్ధకము
మొదలైన అన్ని విధ దుర్బల వ్యాధిలను అతి సులభముగా పోగొట్టును.

40 రోజులు (1 మండలము) నూనె, లేహ్యము 6-0-0 రహిత అద్భుత వేలు. వివరములకు క్లెగ్గింగ్ రూపకమును.

<p>శ్రీ పరమాత్మ తైలము (స్నానమునకు క్రేతమునకు) కండ్లు మంట, కనుచూపు తక్కువ, మెదడు ఉష్ణం, ముక్కులో రక్తము కాదుట, కామల, దిగు, గడదగ్గు, వ్యాధిరోగమునందు గలగు అన్ని వ్యాధులను వివరి చేసే రక్తకృద్ధిని కలిగించి చేదామనకు ముఖము నిచ్చును.</p>	<p>★ K. T. KRISHNAMOORTHY ACHARI'S MELMAYIL MARUNDHU For : Blood-Purification, Constipation, Gleet, Leprosy, Gonorrhoea, Venereal, and all kinds of Skin Diseases.</p>
---	--

నేతక వ్యాధి K. T. కృష్ణమూర్తి ఆచార్య ఆ సన్మ్య 5/22, మేల్మాయిల్ పోస్టు (N.A.)



బంగారమ్మ తెలవారినప్పటినుండి కిటికీలో తలపెట్టి చూస్తున్నది. రెండు స్త్రీమనులు చాటినా బట్టరు కాఫీ తీసుకొని రాలేదు. కాఫీకొరకు ఎదురు చూడటములో ఎప్పుడో ఆమెకు కన్ను మరిగింది. పెట్టె భారీగా కూడా ఉన్నదేమో. కాళ్ళు చాచుకొని తలక్రింద చెయ్యి పెట్టుకొని పడుకున్నది.

ఆమెకు నిద్రలో కూడా అప్పుడప్పుడు కలుగుతూ వచ్చిన మెలకువలో - దేశం కాఫీ అందలేదని తలనొప్పి జ్ఞాపకము చేస్తూ వచ్చింది. రైలుకుదురుకు కళ్ళు

ఈ జీవితం యజమాని చేతిలో నెలకు గుమారు నూరు రూపాయలు మాత్రమే ఇవ్వగల చెక్కుబుక్కును... ఈ సంపారం, ఆఫీసులనే అడక తైరలో దుర్భరంగా నలిగిపోతూన్న ఓ పోకచెక్కను... ఈ కస్తాల సిరామరకల్ని జీర్ణించుకున్న ఓ నిరుపేద అద్ద పేపర్ను!

కొడుకు: నాన్నా నాన్నా... ఇక చెప్పకు నాన్నా... నీ బాధ నా కవగతమయింది. నువ జీవితం పదిహేడో ఎక్కనుని అర్థమయింది. సాధన చేస్తేగాని ఈ జీవితం సాధ్యంకాదు. బోను నాన్నా బోను. తాతయ్య అన్నది నిజమేను. నేల కొరిగిపోతూన్న, ఈ బొంగరాన్ని ఇక నేనే నిలబెడతాను. మిమ్మల్ని కేంద్రంగా ఆధారం చేసుకొని, మీ జనసత్వాల ఆకర్షణలతో తిరిగిన ఈ ఇంటిలోని మొంబర్ల బొంగరాల కూటమి ఇక నన్ను కేంద్రంగా ఆధారం చేసుకొని వాయువేగ మనోవేగంతో తిరుగుతాయి. సంసారయాత్ర సుఖంగా సాగిస్తాయి. అనంతంగా అవనోధాలు లేకుండా ప్రయాణిస్తాయి.

తాత: బాగుందిరా బాగుంది. పోకీర పనులనే అలవాటుపడ్డ పరమాణువులకు, చాకీరి ఎల్లా చేయాలో మప్పగల చాక చక్యం ఉందిరా నీకు!

తల్లి: నా రతనాల తండ్రి నా రతనాల తండ్రి!

వాటంతట ఆమె మూతలు పడిపోతున్నాయి. రైలు ఎన్ని స్త్రీమనులు చాటివచ్చిందో ఆమె గమనించలేదు. ఆమెకు మెలకువ వచ్చేటప్పటికే పెట్టి కొంత సందడిగా ఉన్నది. ప్రయాణీకుల మాటలు స్పష్టముగా వివరకుతున్నాయి.

“ఆమెకు వయసు ఎంత ఉంటుందనుకుంటావు?”

“పాతికేళ్ళు ఉంటాయేమో!”

“అలా! అట్లా కనబడుతుందిగాని ఇంకా ఎక్కువే ఉంటాయని నా ఉహన!”

“అవునులే. ఈ రోజుల్లో ప్రతివాళ్ళూ ముఖముమీది ముడతలు కనబడకుండాను - జాట్లు నెరవకుండాను బాగ్రత పడుతుంటే ఎదటివాళ్ళు ఏం తెలుసుకోగలుగుతారు?”

“నువము ఇంకో సంగతి గమనించాలి. ఈకాలములో పదిహేడేళ్ళకే తల నెరసిన

ఇల్లిందల సరస్వతీదేవి

వాళ్ళుకూడా ఉన్నారు. వాళ్ళ సంగతేమిటంటారు?”

ఆ సంభాషణ ఎవరినిగురించి అయినదీ ఆమెకు స్పష్టముకాలేదు. కాని ఇంకా ఏమి చెప్పుకుంటాలో నన్ను కుతూహలము మాత్రము కలిగింది. నిద్రపోతున్నట్లుగా పడుకున్నది.

ఆమెకు మెలకువ వచ్చినట్లు వాళ్ళ గ్రహించి ఉండాలి. తరువాత గుసగుసలు తిప్పు మాటలు ఆమెకు వివరపడలేదు.

అంతలో బట్టరు వచ్చి వీరిచాడు. ఆమె దిగిన లేచి కాఫీ అందుకున్నది. తలవంచునే చేరినచీ తెరచి వక్కపలుకు నోట్లో వేసుకుంటూ తన వోడి ప్రయాణీకులు నలుగురు ఉన్నట్లు గ్రహించుకున్నది. వాళ్ళలో ఒకాయన నూటు వేసుకున్నాను, మిగతా వాళ్ళు దేశీయ వేషధారణలో ఉన్నారు. ఆమె లేచి కూర్చోగానే వాళ్ళందరూ బాగ్రతగా సర్దుకొని పెద్ద మనుష్యులవలె - మర్యాదగా కూర్చున్నారు.

గారి నిండుగాఉన్న నైతిక ప్రైరులాంటి

తన చేహాన్ని ఆమె ఒకసారి తల యొక్క కుండా కలయజూసుకున్నది. చేతి బంగారు గాజులకొంతి చేహకొంతులలో కలిసి పోతూ ఉండటాన్ని పదే పదే చూసుకొని మురిసిపోయింది. వయసును లక్ష్యముచేయని తన చేహ చారు ధ్యోన్ని బంగారమ్మ క్షీగంట గమనించుకున్నది. నంటనే ఆమెకు ప్రయాణీకుల సంభాషణ జ్ఞాపకము వచ్చి చేహము జలదరించింది. ఆమె చానినీ నైతిక నబవనీయకుండా సర్దుకుంటూ కిటికీలో తలపెట్టుకొని చూడటము మొదలుపెట్టింది.

ఉదయము ఎనిమిది గంటలు చాటుతున్నది. రైలు అతి వేగముతో విరుగుగా నడుస్తున్నది. బంగారమ్మ వోడి ప్రయాణీకులు వాళ్ళల్లో వాళ్ళయినా నూట్లాడుకోకుండా - కదలకుండా కూర్చున్నారు.

బంగారమ్మకు ఈ వాతావరణము అనే ధారావ్రతములా కనిపించింది. ఆమె కెటూ వోచక వోలుసంచి తెరచి మరికొన్ని వక్కపలుకులను నోటి కందించుకుంటూ ఉండగా - రైలు అకస్మాత్తుగా ఆగింది. చాలామంది ప్రయాణీకులు రైలు దిగి ఇంజనువైపు పరుగెత్తారు. బంగారమ్మ పెట్టెలోనుంచి కూడా ఇద్దరు ప్రయాణీకులు దిగివెళ్ళారు. మిగతా ఇద్దరూ ఆడురాతో కిటికీలో తలలుపెట్టి చూస్తున్నారు. చూడటానికి వచ్చేవాళ్ళు చెట్టుకూ ఉంటే - చూసి వచ్చేవాళ్ళు వస్తున్నారు.

‘పాపము చిన్నవయసుదే - తల బాగా చితికిపోయింది. వేచము చూస్తే పొటకణనములో మనిషిలా లేదు’ అనుకుంటూ పోతున్నారు.

ఒకగంట తరువాత మృతచేహాన్ని తొలగించి రైలు కదలటానికి ఏర్పాట్లు జరిగాయి. ప్రయాణీకులు ఎవరి స్థలాలులో వాళ్ళు కూర్చున్నారు.

“పాపము! ఆ మనిషి ఎవరో - ఎల్లా పడ్డదో - ఎందుకు పడ్డదో?” అన్నాడో ప్రయాణీకుడు. ఆయన దృశ్యము చూడటానికి స్వయముగా చెళ్ళకపోవటముకల్లు చూసినవాళ్ళను అడగటము మొదలుపెట్టాడు.



అనాశ్వానిత



“ఆ ప్రశ్నలు మమ్మల్ని అడిగితే మాకో తెలుస్తుంది? ఏదో నల్లము - అందరితో పాటు చూసివచ్చాము. తలంతా చిలికిపోయింది” అన్నాడు వెళ్ళిపోవడానికి వెళ్ళిపోయాడు.

“ఆ మనిషి వయసు ఎంత ఉంటుంది?” ఏదో కిటుకు తెలిసిన వాడి తల ప్రశ్నించాడు మొదటి ప్రయాణికుడు.

“ఏమో! ఆడవాళ్ళ వయసు చప్పున చెప్పటము కష్టము. ఏమంత చిన్నది కాదు. ఏమంత పెద్దది కాదు” తన మామూలు భోరణిలో అంటూ తటాక బంగారమ్మను చూసి నాలుక కొరుక్కున్నాడు.

ఈ సంగతి గ్రహించని మరొకాయన “పిల్లలుకూడా ఉన్నారట. వాళ్ళను వదిలి పెట్టి రైలుక్రంద పడటానికి ఎంత ఇబ్బంది వచ్చిందో?” అన్నాడు.

వాళ్ళ సంభాషణ వానంతట అదే ఆగిపోయింది. రైలు మరొక స్టేషనులో ఆగింది. అక్కడ ఇద్దరు స్త్రీలు ఎక్కారు. ఎక్కిన రెండు నిమిషాలకే “ఏమీరు వెళ్ళుతున్నారన్నది ఒకావిడ బంగారమ్మను చూసి. బంగారమ్మ చెప్పింది.

“అక్కడ ఎవరున్నారు?”

“మా అమ్మాయి ఉన్నది” ఆ మనిషి ముఖము చూడకుండా ముఖావముగా అన్నది బంగారమ్మ.

“అయితే అమ్మాయి అక్కడ ఏం చేస్తూ వున్నది? వెళ్ళిపోయిందా?” ఎంతో ఆసక్తిగా

ఉన్నట్టుగా - బంగారమ్మ జవాబు ఇచ్చి తీరాలన్నట్టుగా అడిగింది.

“మా అమ్మాయికి పిల్లవాడు. వాడి పుట్టిన రోజుకే నేను వెళ్ళుతున్నాను” జవాబు తెప్పటము యిష్టము లేకపోయినా కను బొమ్మలు ముడివేసుకుంటూ జవాబిచ్చింది బంగారమ్మ.

ఆమె విస్మయపడి “మనమడికి పుట్టిన రోజు? మిమ్మల్ని చూసినవాళ్ళు మీకు మనములు ఉన్నారంటే నమ్మకం” తానేదో కొత్త విషయాన్ని తెలుసుకున్నట్లు ముఖము పెట్టి, నవ్వుతూ అందిరి ముఖాల వంకా చూసింది.

ఈ సంభాషణను శ్రద్ధగా ఆలకిస్తున్న మగ ప్రయాణికుల ముఖాలలో విస్మయము కనబడ్డది. వాళ్ళల్లో ఒకాయన “నేను అప్పుడే అనుకున్నా. మీతో నూదనగా అన్నానుకూడాను” అన్నట్లు అందరివంకా చూశాడు. మగ ప్రయాణికులలో అకస్మాత్తుగా మాటలు లేని సందడి ప్రారంభమైనది. మొదటినుండీ మాటలో ఉనికిలో వాళ్ళు నిలుపుకొంటూవచ్చిన గాంభీర్యము మర్యాద నడలిపోయింది. వాళ్ళలో వాళ్ళు అతి చౌక రకపు హాస్యముతో అతిగా సంభాషించు కోవలను మొదలుపెట్టారు. చదివేసిన పత్రికలను అవాగ్రత్తగా పెట్టెలో దొంగిలిచ్చారు. ఈ మార్పును బంగారమ్మ గ్రహించటానికి ఎంతోసేపు చట్టలేదు. ఆమెకు ఇది రుచించక మనసులో వికార పెట్టింది. ఒక విధమైన అసహ్యము కలిగింది.

ఇది జరిగిన తరువాత సరిగా ఇరవై నిమిషాలపాటు ఆమె రైలులో కూర్చున్నది. స్టేషనురాకముందే సామానులన్నీ ఒకచోటికి చేర్చింది. రైలు ఆగగానే తప్పనదిగిపోయి మారముగా నిలబడ్డది. ఒక యువకుడు వచ్చి సామానులన్నీ దింపించుకున్నాడు. రైలు కదులుతూ ఉండగా తోడి ప్రయాణికురాలు “పిన్నిగారూ! ఆయన మీ అల్లుడా?” అని గట్టిగా తేకవేసి అడిగింది. బంగారమ్మ ముక్కు చిట్టించి ముఖము ప్రక్కకు తిప్పుకున్నది.

వాటిమొందు బండి ఆగగానే కూతురు ఎదురుగావచ్చి తల్లిని లోపలికి తీసుకొని వెళ్ళింది. ఇంటినిండా బంధువులు కిటికీలాడుతున్నారు. ఆకుంటున్న పిల్లవాడిని కూతురు ఎదురుగా తీసుకొని వచ్చింది. బంగారమ్మ వాడిని కలకరించకుండానే పెట్టెనీ నిక్కటా దబ్బా తీసివేసింది.

దాని నందుకొని పిల్లవాడు పరుగెత్తాలని చూశాడు. కూతురు పట్టుకొని అపి “అమ్మమ్మరా వచ్చింది! అల్లా పారిపోతావేం?” అని కోపము చేసింది.

బంగారమ్మ మనస్సు చురుక్కుమన్నది. పరధ్యానముతో భోజనాలయిన తరువాత సాయంత్రము అయిదుగంటలవరకూ పడుకొన్నది. కాఫీ త్రాగుతూ ఉండగా కూతురువచ్చి దగ్గరగా కూర్చున్నది. తెల్లవారితే పుట్టినరోజు పండుగ. పెద్ద విందు జరుగబోతున్నది. అతిథులు ఎంతోమంది రావలసిఉన్నది. వివరముగా తల్లితో చెప్పతూ “మీ అల్లుడు చాలా సరదా పడుతున్నారమ్మా. పెద్ద ఎత్తులో దీనిని తలపెట్టారు. నాకేమీ తెలియటములేదు. రేపటి సంగతంతా నీవే చూసుకోవాలి.” అన్నది.

బంగారమ్మ విని ఊరకున్నది. అంతలో పిల్లవాడు వచ్చాడు. ఉదయము ఇచ్చిన విస్తృతము తాను తినగా మిగిలినవి స్నేహితులకు పంచియిచ్చాడు. వాటిరుచి తెలుసుకున్న తరువాత అమ్మమ్మను మళ్ళీ మంచి చేసుకుందామని వచ్చాడు. పిల్లవాడు రాగానే తనతల్లి దగ్గర కూర్చుండి తెల్లకుంటుందని కూతురు అనుకున్నది. బంగారమ్మ ఆ వైపు చూడలేదు. కూతురు ఊరుకోలేక “ఎందుకురా అమ్మమ్మదగ్గరగా వచ్చి నిలబడాలి? మళ్ళీ విస్తృతము ఇస్తుందనుకున్నావా?” అని పిల్లవాడిని మందలించి “చూడకే అమ్మా! ఏదీ కొంటెతనము?” అని దగ్గరికి తీసుకున్నది.

బంగారమ్మ బాడినవ్వు నవ్వింది.

రాత్రి కూతురు అల్లుడితో అంటున్నది “మా అమ్మలో చాలా మార్పు వచ్చిందండీ. ఎవరితోనూ మాట్లాడకుండా ముఖావముగా ఉంటున్నది. మధ్యాహ్నము నేను ఎంతోసేపు దగ్గరకూర్చుని రేపటి ఏర్పాట్లనుగురించి అడిగితే ఒక్కదానికైనా సమాధానము యివ్వలేదు.”

“అంత యింట్లో ఒక్కనే ఉండలేక దిగులు పడిపోయినట్లుంది. వానీ మనదిగ్గరే ఉండిపోయినా” అన్నాడు అల్లుడు.

ప్రయాణపు బడికిలో ఉండికూడా బంగారమ్మ ఈ మాటలను శ్రద్ధగా ఆలకించింది.

మరునాడు బంగారమ్మ లేని ఉత్సాహాన్ని తెచ్చుకొని ఏర్పాట్లన్నీ స్వయముగా చేసింది. పిల్లవాడికి తాను తెచ్చిన బహుమతులన్నీ ఇచ్చింది. కూతురు చూస్తూ ఉండగా పిల్లవాడిని దగ్గరికి తీసుకున్నది.

బంగారమ్మకు ఈ కూతురి తరువాత సంతానము లేకపోవటమువల్లనూ - ఉన్న పిల్ల కాస్తా అత్రవారింటికి వెళ్ళిపోవటము

కుష్టు బొలి

వర్షా మేళమవ్వదు, వెగ, వనాయి వ్యాధులతో గ్యాంబి దిక్కి. క్యాంబరా ఉదయము, వంశాను జి. వి. రెడ్డి ఓ కో. (రిజిస్టర్)

“కన్నా క్రమము.”

గోపాంశురం. తూర్పుగోదావరి.

నారసింహ లేహ్యము



జంబూ చిర్రుబడినది. మేళము, నిక్కానిస్త్రుకు, కుక్కలకుమారు పొరించి బలమును, కాంఠిని, నిర్వృత్తిని కలిగింతు వరప్రసాదము—

20 రు. దిల్లి రు. 8-4-0 పోస్టేజీ 11 అ. డి. సి. సి. డి. క్రికంపేరి. “ఆయుర్వేదసహజం” పేరిటే - పిల్లలకు బిల్లా.

చేతన - దంపతులు ఇద్దరే ఉండవలసి వచ్చింది. మానవాళ్యము = దంపతులు కొత్తగా శృంగారములో ప్రవేశించినట్లునిపించేది. మాతృగర్భము దహికముగా గాని, మానసికముగా గాని, ఆమె నెక్కువ వర్తిడి చేయలేదు. అందుకు పెనిమిటి ఉద్యోగరీత్యా ఏదాది కొక ఊరు తిరగటముకూడా అనువైనది. ఎక్కడికి వెళ్ళినా 'ఆమె ఎక్కడ ఉన్నదో చూడు' అని అందరూ అంటుంటే ఆమెకు మరీమరీ వినాలనిపించేది. ఆ మాటలు ఆమె కెంతో ఉత్సాహాన్ని ఇచ్చేవి. తరువాత ఆమె విలంబిస్తూ ఆ దుఃఖభారమువల్ల ఈ భావాలు అంతరించిపోలేదు. అందునంచి ఆమె తన అలంకారాలన్నీ తీసివేయలేదు; ఆకారము వికారముగాలేదు.

బంగారమ్మ మెనూనరంసు బాగ్గేటు చీర కట్టుకున్నది. అతిథులను లోపలికి ఆహ్వానిస్తూ - వాళ్ళతో మాట్లాడుతూ - చాలా ఉత్సాహముతో తిరిగింది. అందరూ పిల్లవాడిని బహుశఃరెంటి దివంగారు. మిందుగుక్రమంగా జరిగింది. అతిథులందరూ వళ్ళిటము ముదలుపట్టారు. వల్లము ఒకావిన "మీ అమ్మగారు వస్తారని చెప్పితే - వచ్చారా?" అని కూతురిని అడిగింది.

కూతురు అల్లిని అందరికీ పరిచయము చేసింది.

"మీరేనా పిల్లవాడి అమ్మమ్మ! ఇంకా ఎవరో ననుకుంటున్నాను నునూ! మనసుడు అమ్మ మీ పోలికే. మీరు ఏమీ అనుకోకండే? మీకు మనసుడు ఉండవచ్చునన్న ఊహ అయినా మాకు తటలేదు" అన్నారు ఇద్దరు ముగ్ధులు ఆశ్చర్యపడుతూ.

కూతురు నవ్వింది. వాళ్ళ కంట ఆశ్చర్యము కలిగిందో బంగారమ్మ మనసంత క్రుంగిపోయింది. హృదయమెంతో భారమనిపించింది.

రాత్రి ఫోజనానైనతరువాత బంగారమ్మ పల్లగాలికి ఒంటరిగా వెళ్ళి కూర్చున్నది. ఆమెను చదకుతూ అల్లికి తలిదండ్రులు కూడా అక్కడికి వెళ్ళి కూర్చున్నారు, పగటివెందు విశేషాలు మాట్లాడుకుంటున్నారు.

పిల్లవాడు అక్కడికి తప్పటకులు వేస్తూ ఒక పెద్ద బహుమహిమృతము ఎత్తుకొని వచ్చాడు. వచ్చిరానిమాటలు మాట్లాడుతూ ఎదురుగా నిలబడ్డాడు.

బంగారమ్మకు వాడిని చూడగానే ముద్దనిపించింది. ప్రేమతో వాడివంక చూసింది. దగ్గరికి రమ్మని చేతులు చాపింది.

అంతలో తాతగారు "అబ్బాయి! ఆ బొమ్మ నా కిస్తావురా?" అన్నారు.

"నీ కియ్యను. అమ్మమ్మ కిస్తా"నన్నాడు.

ఏ పురుగో కుట్టిపట్టుగా - చాచిన చేతులను బంగారమ్మ దప్పున వెనుకకు లాగుకొన్నది.

మరునాడు బంధువులందరూ వచ్చారు. బంగారమ్మను కూతురు వెళ్ళినవ్వలేదు.

అంత వైధిమముగా పుట్టినరోజు జరిగిన వారానికి పిల్లవాడికి పెద్దజ్వరము వచ్చింది. నాలుగదిసాలయినా తిరుగుముఖముకాలేదు. డాక్టరు మందు ఇస్తున్నాడు. కూతురూ అల్లుడూ చాలా భయపడిపోయారు. ఒక రాత్రి పిల్లవాడికి మరీ ఎక్కువ చేసింది. పిల్లవాడి తల్లిని సమాధానపరచటము చాలా కష్టమైపోయింది. కూతురు పడుకున్న బాధకు బంగారమ్మ తల్లిడిల్లిపోయింది. కూతురిని ఉరడించాలని - తన హృదయానికి హతుకోవాలని ఆమె మనసు ఆరాటపడ్డిది. తీరా గదిముందరికి వచ్చేసరికి పిల్లవాడు 'అమ్మమ్మా?' అని పిలిచిన పిలుపు వివబద్ధది. ఎవరో తనను తరిమివేసినట్లుగా బంగారమ్మ గదిలోనుంచి పరుగెత్తింది. కూతురు గదిదాటి ఇవతలికి వచ్చిన తరువాత బంగారమ్మ ఆమెను కొగలించుకొని ఏడ్చింది. తన కూతురు కంటినిండా నిద్రపోయి - కడుపునిండా అన్నము తిని వారము దినాలు కావచ్చింది! బంగారమ్మకు దుఃఖము పొంగుకుంటూ వచ్చింది.

ఆరాత్రి డాక్టరు పిల్లవాడిని చూడటానికి వచ్చి "పిల్లవాడి దగ్గర తల్లిని ఎప్పుడూ ఉండనియ్యండి. అట్లా ఉంటే ఆమె కేదయినా జబ్బుచేస్తుంది" అన్నాడు.

కూతురు పడుకున్న ఆ చేదనను బంగారమ్మ చూడలేకపోయింది. మనసు చిక్కబట్టుకొని పిల్లవాడిదగ్గర కూర్చున్నది. పిల్లవాడు కళ్ళుమూసుకొని పడుకున్నాడు. మందు వేళయింది. లేచి ఇవ్వటము మంచిదా - కాదా అని మందు సీసా చేత బట్టుకొని ఆలోచిస్తూ గడియారమువంక చూస్తున్నది.

"అమ్మమ్మా!" పిల్లవాడు హీనస్వరముతో పిలిచాడు. బంగారమ్మ మనసులో ముళ్ళకంప మెదిలినట్లయింది.

వచ్చినప్పటినుండి పిల్లవాడు ఆ చిన్న ఎర్రటి పెదవులతో లేనలాలికిస్తూ మాట్లాడుతూఉంటే ఆమెకు హృదయంగమముగానే ఉన్నది. కూతురు ఆ పిల్లవాడిని చూసుకొని మరుస్తుంటే ఆమె హృదయములో ఆనందము వెల్లువలెపారేది. తన పెనిమిటి దురదృష్టవశముచేత ఈ ఆనందాన్ని అనుభవించలేకపోయినాడు. తాను మానీ ఆనందిస్తున్నది. కాని ఆ పిలుపు - 'అమ్మమ్మా!' అన్న ఆ పిలుపు - ఆమె గుండెలో చిచ్చు పెట్టినట్లువుతున్నది. మనసులను ఎత్తుకోవాన్ని అందరూ ఎంతో అడ్డు

వ్వముగా ఎంచుకుంటారు; కాని ఆభావము బంగారమ్మ ఎడలో జ్వాలలను రెచ్చగొడుతున్నది. పిల్లవాడు వచ్చి "అమ్మమ్మా!" అన్నాడు బాలిగొలిపేటట్లుగా చూస్తూ.

బంగారమ్మ అదిరిపడి తన దేహాన్ని క్రిందినుంచి విడిచివరకూ ఒక్కసారి చూసుకున్నది. పిల్లవాడు పిలిచే ప్రతి పిలుపులోనూ ఆమె దేహదారుల్యమున యౌవనమును నశింపజేసే శక్తి ఉన్నట్లుగా ఆమెకు హాదవారంభించింది. పటిష్టముగా ఉన్న ఆమె దేహము ముడితలుపడి, నరములు పైకి లేచినట్లే నిండుగా ఉన్న ఆమె చెంపలు గుంటలు పడినట్లే గట్టిగా తెల్లగా ఉన్న పళ్లెన్నీ ఊడిపోయినోరు దోసిపోయినట్లే - నల్లగా నిగనిగలాడే ఆమె కురులు నెరసినట్లే - తిన్నగా ఉన్న బన్ను వంగిపోయినట్లే - భావనరంపర ఆమె మనసులో దోరలిపోయింది. చెలివరాలు పట్టుతప్పి మంగుసీసా చేతిలోంచి జారి నెల విడపడ్డది.

ఆ దివ్యము విసి అదిరిపడి కూతురూ అల్లుడూ పరుగెత్తుకొని వచ్చారు. బంగారమ్మ దేహము చదకుతూ ఉండగా చూచి కూతురు తల్లిని గదిలోనుంచి బైటికి తీసుకొని వచ్చింది.

తెంకుదిసాల తరువాత పిల్లవాడికి కాస్త నెమ్మదించింది. కూతురూ అల్లుడూ మామూలుగా మాట్లాడుకుంటూ ఉడయపువేళ పిల్లవాడి మంచముదగ్గర కూర్చున్నారు. 'తల్లి కాఫీ తీసుకొని వస్తుందిగదా' అని కూతురు ఎదురుచూస్తున్నది. ఎనిమిది గంటలు దాటింది. కూతురులేచి తల్లిని పిలుస్తూ ఇల్లంతో పదికింది. తల్లి పడుకునే గదిలోకి వెళ్ళిచూడగా బల్లమీద ఉత్తరము పెట్టి ఉన్నది.

"అమ్మాయి!"

మిమ్మల్ని నిద్రనుంచి లేపటమెందుకని మాకు చెప్పకుండానే వెళ్ళిపోతున్నాను. సంసారములో ఉన్న బంధాలమీద వీర శక్తి కలిగింది: వైద్యాలయములో నర్సుగా ఉండాలని ఎంతకాలమునుంట్లో నాకు కోరిక. నేను వేరే విల్లు వ్రాయనవసరం లేదు. నీ కొడుకే నా ఆస్తికి సర్వాధికారి. బంగారమ్మ."

ఉత్తరము చదువుకొని "నా అమ్మమ్మ బొత్తిగా ధైర్యములేదు" అన్నది కూతురు కన్నీళ్లు తుడుగుకుంటూ పెనిమిటితో. ★

డాన్స్ క్విక్ సెట్
వెల రెండురూపాయలు
తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకం.
ఆంధ్ర గ్రంథమాల, మద్రాసు-1.

హైద్రాబాద్ బాంబూ - అనాసపండు

రాజారావు ... (శ్రమంతుడు
 లీల ... రాజారావుకుతుడు
 శ్రీనివాసరావు ... లీలను ప్రేమించిన
 యువకవి
 రాముడు ... రాజారావుగారి నాకరు.

(రేడియో, హైద్రాబాద్ బాంబూ,
 అనాసపండు.)

రేడియో: ఇప్పటిదాకా మీరు నిలయ
 విద్యాంసుల వీణ వాయిద్యం విన్నారు.
 ఇప్పుడు శ్రీ రావుగారు కొంతనిగురించి
 ప్రసంగిస్తారు.

రాజారావు: ప్రసంగం కొంతని
 గురించా? కొంతని కోరేది పిరికివాళ్లు! పరి
 స్థితిని ఎదుర్కోలేక కొంత ప్రసంగాలకు
 దిగుతున్నారు! యుద్ధాల్ని ఎదుర్కో గలి
 గినవాడు ఓరోదాతుడు. నాలుగు డబ్బులు
 కళ్ళనాడలి అంటే యుద్ధాలు అవసరం!...
 కొంత! కొంత!! - ప్రతివాడికీ ఇదో
 పాటలుపోయింది.

(రాజారావు రొప్పుతూ సోఫాలోనుంచి
 ప్రక్కకు తిరిగి రేడియోట్యూన్ కట్టివే
 స్తాడు.)

ఒరేయ్, రాముడా! ఎక్కడున్నావురా
 పరికి చావవు? ఈ నాకర్లతో దచ్చేరో
 జొచ్చింది! ఏంరా? ఏమయినా సిద్ధం
 చేశావా రేదా?

రాముడు: అంతా సిద్ధం చేశాను బాబు
 గారూ! లీల్ రూట్ మాస్టర్, వెజిటబుల్
 కలరెట్ - బల్లమీద వుంచానండీ!

రాజా: అయితే మరి పిలవ్వో? (వెళ్తాడు.
 వంటకాల వేపుకు).

(మరో వేపునుంచి లీల వస్తుంది.)

లీల: అరే! ఎవరు రేడియో కట్టేశారు?

(రేడియో ట్యూన్ చేస్తుంది.)

రేడియోలో: ... ఇప్పుడు మానవాళి భవి
 ష్యత్తుకే ప్రమాదం ఏర్పడింది. అణ్వస్త్రాల
 విర్యాగం అధికంగా జరుగుతోంది. ఇప్పుడు
 మనం వాంఛించవలసింది, యుద్ధాలు కాదు -
 కొంత ధీమాగ్లు! ప్రపంచకొంతికోసం
 ప్రతిఒక్కరూ ప్రయత్నం సల్పాలి!.....
 (ఇంతలోనే శ్రీనివాసరావు గదిలో ప్రవేశిస్తాడు. లీల మొహం ఒక్క మారుగా
 పంతో పంతో విప్పారుతుంది.)

(శ్రీనివాసరావు: లీల!

లీల: నవ్వొచ్చావా?

(లీల ఇంకోదో మాట్లాడబోతుండగా...

రాజారావు వంటగదిలోనుంచి రాముణ్ణి
 తిడుతూవుంటాడు)

(శ్రీ: లీల, మీనాన్న అందరికీమల్లే
 కాదు!

లీల: అంటే.

(శ్రీ: చాలామంది శ్రమంతులు డబ్బు
 సంపాదించాలనే తాపత్రయం లో పడి
 తిండితింటు మానేస్తారు! కాని మీనాన్న
 మాత్రం ఆదాయం పెరిగినకొద్దీ బొజ్జకూడా
 పెంచుకుంటున్నాడు!

లీల: సరే, ఈ విషయాలకేంరే! అసలు
 విషయాన్ని గురించి కొంచెం మాట్లాడు!

(శ్రీ: కొంచెంకాదు; పూర్తిగా మాట్లాడ
 తాను! ఈరోజు మీనాన్నను ఖచ్చితంగా
 అడగదలిచాను! నిన్ను చూడండి - ఒక్క
 ఊరేమైనా వుండలేక పోతున్నాను.

లీల: నిజంగానా? నాస్థితి అలాగేవుంది!

(శ్రీ: వాస్తవంగానా?

దండమూడి మహిధర్

లీల: నీకు నమ్మకం కలగటంలేదా?
 నావూది నీకోసం ఉ విస్మయం తూ
 వుంటుంది!

(శ్రీ: ఏమో! నువ్వు సినిమాడైలాగ్ లాగా
 మాట్లాడుతున్నావు! సరేగాని -
 మీనాన్నకు నేనంటే ఎలాంటి అధి
 ప్రాయం వుంది?

లీల: సదభిప్రాయంలేదు; ప్రస్తుతానికి.
 నువ్వు 'హైద్రాబాద్ బాంబూ' మీద రాసిన
 కవిత్యం చదివి మండిపడ్డాడు!

(శ్రీ: అలాగా? దానికేంరే! ఆయన లాగే
 అంటాడు! నేనంటే ఆయన కంఠ ఇష్టమో
 తెలింజేసుంది? నేను మీ నాన్నతో ఒంట
 రిగా మాట్లాడాలనుకుంటున్నా! కాని
 ఆయన టిఫిన్, కాఫీ ముగియాలంటే -
 రెండుగంటలు పడుతుందామో! (అప్పుడే
 రాముడు వస్తాడు) ఏంరా? మీ బాబుగారు
 తినడం పూర్తయిందా?

రాముడు: ఒకరినీ తగుతున్నాడు!
 బజారెళ్ళి ఒక్కపరుగులో అనాసపండు
 తీసుకరమ్మని చెప్పారు. వెళ్ళున్నా!

లీల: మీనాన్న కొంచెం భారంగా
 తిన్నప్పుడల్లా అరుగుదలకోసం అనాసపండు
 తెప్పించి తింటారు! అదంటే ఆయనకు

ఎంతో ఇష్టం!...మాడు శ్రీనివాసరావు!
 ఒక పని చేయరాదా?

(శ్రీ: ఏంటి? నువ్వు చెప్పటం, నేను
 చేయకపోవటమూనా?

లీల: (రాముడితో) నువ్వెళ్ళరా! అనాస
 పండు నేను తెప్పిస్తారే! (వెళ్తాడు)

(శ్రీ: అయితే నా కర్మమయింది! మీ
 నాన్నకు అనాసపండు అతిఇష్టం గనుక,
 అది నేను తెచ్చిఇచ్చి ఆయన్ను మెప్పించి
 ఆఖరున మన పెళ్ళివిషయం వా ప్రతి వృ
 మంటావు!

లీల: నే ననుకున్నదంతా నువ్వే చెప్పే
 రావు! అయితే మరి 'సభస్య శ్రీఘం!'

(శ్రీ: నీ విషయామాత్రం అతి అమోఘ
 మైంది. చూడకో - ఆ పని నిమిషాలమీద
 చేసేస్తాను! (వెళ్తాడు.)

శ్రీ: "పసిఫిక్ ప్రాంతంలో హైద్రా
 బాద్ బాంబూ ప్రేల్వడంవల్ల జపాను అనేక
 కడగండ్లపాలు కావడమేగాక, మొత్తం
 ప్రపంచానికీ ఈ ప్రయోగాలు ముప్పు
 తీసుకరాగలవు! ప్రత్యేకంగా భయపెట్ట
 దానికి ఇలాంటి అణ్వస్త్రాల ప్రయోగం
 చేయడం మానవత్వాన్ని నిరసించడమే
 కాగలదు...ఇప్పుడు కొంతియ్యత మారా
 లను అన్వేషించివాటిని అనుసరించడంలోనే
 మన భవిష్యత్తు ఆధారపడివుంది...అటం
 బాంబులూ, హైద్రాబాద్ బాంబులూ
 విసురుకోవడంవల్ల - సంస్కృతి, కళలూ,
 సాహిత్యాలూ - అన్నీ నాశనమవుతాయి!
 ఆఖరుకు మానవ జీవితాలు నైతం...మనిగా
 మారిపోతాయి!"

రాజా: (లోపల్నుంచి వస్తూ వస్తూ!)
 ఎవరు రేడియో పెట్టారు? వెళ్ళవ కొంత
 ప్రసంగాలు ఎవడిక్కావారీ?

(తండ్రి రావటంచూచి లీల రేడియో
 కట్టేస్తుంది.)

రాజా: ఎవరు, నువ్వా రేడియో పెట్టింది!
 విన్నావుగా ఏం చెబుతున్నా! నాకు
 నచ్చవచ్చా ఇలాంటివన్నీ! ఎవ రెలా దస్తీ
 మనకే? గాంధీగారు చెప్పినవైన అహింసా
 మూత్రం మనం అమలుజరిపినన్నాళ్ళు - మన
 జీవితానికి ఎలాంటి ముప్పులేదు! ఏమం
 టావు? వైగా యుద్ధాలవల్ల మన వ్యాపారం
 మరింత పెరుగుతుంది.

లీల: (విమనాలో తోదక) రాముడా!
 శ్రీనివాసరావు వస్తున్నాడేమో చూడు?

రాజా: అనాసపండు తెచ్చావురా రాముడా? నాకర్లతో చావోచ్చింది! చెప్పినపని చెప్పినట్లు చేయరు! తోరగా తీసుకరా!

శీల: నీకు అనాసపండుంటే చాలా ఇష్టమని శ్రీనివాసరావు తెలుసుకొని - వచ్చినవాడు వచ్చినట్లే రాముణ్ణి వద్దని తన చెల్లాకు బజారుకు! వస్తావుండాలి!

రాజా: ఎవరూ, శ్రీనివాసరావా? ఏదీ - హైడ్రోజన్ బాంబుమీద కవిత్వం రాకాదు. ఏం కవులు నీకు? బాంబులమీద కవిత్వం రాసేమనిషి పండ్లవేరం ఏం చేస్తాడు? అతను అనాసపండు తెచ్చినట్లే, నేను తిన్నట్లే!

శీల: లేదు నాన్నా; ఆయన తప్పక తీసుకొస్తాడు!

రాజా: అసలేందుకొచ్చాడు అతనిక్కడికి?

శీల: ఏదో ఒక ముఖ్యవిషయం మీతో మాట్లాడతాడు! (అప్పటికే రాజారావు ఆనలించి కళ్ళు మూసుకున్నాడు. నిద్రపోతున్నాడని ఎందుకొని శీల నవ్విపోతుంది.)

[రాజారావు స్వప్నలోకంలో విహరిస్తూ వుంటాడు. ఐదు నిమిషాలు జరిగిపోతాయి. ఇంతలోకే శ్రీనివాసరావు గబగబా లోనికొస్తాడు, బూట్లు చప్పుడు చేసుకుంటూ! రాజారావు ఉలిక్కిపడి కళ్ళు తెరుస్తాడు.]

రాజా: ఎవరూ వచ్చింది? ఒహో! నువ్వు శ్రీనివాసరావు?

శ్రీ: అవును నేనేనండీ!

రాజా: ఆయి లే, అనాసపండు తెచ్చావా?

శ్రీ: (ఏదో ఒక కనుక్కుకు జేబునుండి తీసి ఎదురుగా వున్న తోపాయమీద ధీమాగా వుంచుతాడు - అది హైడ్రోజన్ బాంబు కావచ్చు, అనాసపండు అయి వుండొచ్చు!) తెచ్చానండీ; అత్యద్భుతమైన అనాసపండు తెచ్చాను! అయితే ఇది మీకు వచ్చుతుందో లేదో మరి!

రాజా: చూద్దాం, ఆ గుడ్డ తొలగించా! (శ్రీనివాసరావు కొంచెం కొంచెంగా జేబునుండి తొలగిస్తాడు.. కాని అది అనాసపండుకాదు, హైడ్రోజన్ బాంబు) అరే అరేబోయ్? బాంబులాగా వుంది!

శ్రీ: సాధారణమైన బాంబుకాదండీ - ఆటంబాంబుకంటే మించిన బాంబు - హైడ్రోజన్ బాంబు!

రాజా: ఏమిటి, నువ్వు పరిహాసమాడుతున్నావా లేక నిజంగా అది హైడ్రోజన్ బాంబేనా?

శ్రీ: మీలోనా పరిహాసాలు? లేదు, అది కాస్తవాన్ని మీకు చెల్లడి చేస్తున్నాను. ఈ

బాంబు ప్రయోగంవల్ల ఊళ్ళూ, పట్టణాలూ, నగరాలూ అన్నీ సర్వం నాశనమయిపోతాయి! అప్పుడు మీ వ్యాపారం బాగా సాగుతుంది. విపరీతంగా ప్రతిదాని ధరావెంచవచ్చు! కొట్టు గడించవచ్చు!... కాని దీని ప్రయోగంవల్ల ఎంతోమంది చనిపోతారు? ఎంతోమంది గుడ్డివాళ్ళవుతారు... దేశంలో నలుమూలలా వికలాంగులు ప్రత్యక్షమవుతారు! చూట్టానికే చాలా విచిత్రంగా వుంటుంది గదండీ రాజారావు గారూ? అనా! హా!! హా!!! (వస్తుతాడు - వికటంగా.)

రాజా: ఏమిటోయ్ ఇదంతానూ? దాన్ని కొంచెం దూరంగా వుంచు!

శ్రీ: చెప్పానుగదండీ: ఇది హైడ్రోజన్ బాంబు! ఇది మీకు చాలా ప్రియమైంది!

రాజా: ఏమిటి అధిక ప్రసంగం? నీకు పెచ్చెల్లినట్లుంది! నీవిషయమేంటో నాకు పూర్తిగా అర్థంకావటంలేదు!

శ్రీ: అయితే విసండి: నేను...అంటే నేను...శీలను ... శీలను...ఎమీలేదు... ఉభయాలం ప్రేమించుకున్నాం... పెళ్లి చేసుకోవాలనుకుంటున్నాం. మీ ఆశ్చర్యదం.....

రాజా: శ్రీనివాసరావు, నిజంగా నీకు పెచ్చెల్లినట్లేవుండీ! పూరినడివెలో పడివుంటే నీకు ఒక లక్షాధికారిమాత్రం లభిస్తుందా? నామాతరిపెళ్లి నీలాంటి వికారి వాళ్ళతోనా చేసేది? గొప్ప ధనవంతుల కొడుకుచేతులో పెడతాను - నామాతరి!

శ్రీ: రాజారావుగారూ! ఇప్పటిదాకా మీరు దొంగవ్యాపారాలు చేసి డబ్బు గడించారు. అలాగే మీపిల్లనుమాడా బ్లాక్ మార్కెట్ లో అమ్ముటం ఏమంత పనిలేన పనండీ? కాని ఆఖరుసారిగా చెబుతున్నా విసండి. శీల వివాహం నాలోనే జరిగితిరాలి!

రాజా: అలా ఎప్పటికీ కానీయను! ఇది నీ విచిత్రమ మాత్రమే!


శ్రీ: తొందరపడకండి; ఆ ప్రమ ఇంకొంచెం సేపట్లో వదిలిపోతుంది!

రాజా: అంటే?

శ్రీ: (గడియారం చూచుకుంటూ) ఇంకో పది నిమిషాల్లో మీ ఎదురుగా వుంచిన హైడ్రోజన్ బాంబు పేలుతుంది! అప్పుడు మీరూ వుండరూ, మీ మాతరూ వుండరు! మీ ఇల్లూ, మీనగరం, మీసామ్రాజ్యం, మీ ఫ్యాక్టరీలు;

జ్వరం?

త్వరితంగా అనాసిన్ తీసుకోండి



WILL NOT UPSET THE STOMACH

DOES NOT HARM THE HEART

ANACIN

TRADE-MARK REGISTERED

EACH CONTAINS QUININE

ASPIRIN 100 mg. CAPSULES 100 mg.

CONTENTS 10 TABLETS

Manufactured in India by GEOFFREY MANINGERS & COMPANY LIMITED, Madras. Sole Proprietors: WHITEHALL PHARMACEUTICAL COMPANY, NEW YORK, U.S.A.

2 నిమిషాలలో జ్వరం మరియు

32 నిమిషాలలో దాదాపుగా

బాధ తలనొప్పి జలుబు మరియు జ్వరంనుండి తక్షణం నివారణపొందుటకు

హైడ్రోజన్ బాంబూ - అనాసపండు

హైడ్రోజన్ బాంబూ, అన్నీ ధ్వంసమైపోతాయి! పానీయం, కళాసంస్కృతులు యావత్తు శరవణాశమైపోతాయి! ఇది ఆటంకాంబు కంటే అరువందల రెట్లు క్లిష్టమైనది. ఒక్క ప్రయోగంలో పదిహేనుకోట్లమంది ప్రాణాలు పోగిపోతాయి!

రాజా: పోలీసులకు ఫోన్ చేస్తాను, నిజం కానీ నీకు పిచ్చైకింది.

శ్రీ: పిచ్చైకింది నాకు కాదు రాజా రావుగారు! మీలాగా జీవించే ఈనూతనంలోని శ్రమలకు పిచ్చైకింది. తింటూ రిండి, కట్టుకునేందుకు బట్టా, వుంటే దుకు ఇల్లూరేక అక్కడ ప్రజానీకం కాద

అతి మూర్ఖ వ్యాధి వారం రోజులలో నెమ్మదించును

మాత్రములో అధికముగ వర్కరహితం అతిమూర్ఖవ్యాధి అంటారు. (Diabetes) ఇది యంత ఉపద్రవకరమైన వ్యాధి అంటే, దీని పొందినవారు ఆరోగ్య కారణ ముక్కువుకు అనన్యమౌతుంటారు. దీనికి దాక్షిణ్య ఇన్సులిన్ ఇన్జెక్షన్ మాత్రమే కనిపెట్టారు. వాదనల వ్యాధి పూర్తిగా నయం కానేరదు. ఇన్జెక్షన్ నుండి వున్నంతకంటే మాత్రం వర్కర కాక్సరికంగా నిలిచిపోతుంది. ఈజిప్టు లోని లోలో ముఖ్యమైనది వాతం. అకరి, కరడుగా వర్కరలో మూత్రము అయి పడేంతము. దురద మొదలైనవి. ఈ వ్యాధి ముదిరితే రాద వుండు, మరువులు, కంటిపోర ఇతర దిక్కులు వంధింతును. వీనస్ ఛారమ్ అధునిక కాలంలో అధ్యుకమైన దిక్కు. దీన్ని వాడటం వల్ల వేనకు వేలమంది ముక్కుముంబుండి బయటపడ్డారు. దీన్ని వాడితే రెండవ లేక మూడవ రోజునుండి మాత్రములో వర్కర తగ్గింది అత్యధికమాత్రము గూడ వివరిస్తుంది. మూడు రోజుల తరువాత మీకు దాగా కేరిక యవుతుంది. దీనికి వర్కం లేదు. ఇన్జెక్షన్లు అవ సరం లేదు. ఇంగ్లీషులో వివరములుగల కర మ్మనానికి వ్రాయండి. ఉచితంగా సంప్రదించు.

50 డిగ్రీల మధ్య ఉంటుంది. 6-12-0 అ
ప్యాకింగ్ పోస్టేజీ ఉచితము
వీనస్ రిపేర్స్ లెటర్ టెరీ.
పోస్టుబాక్సు నం. 507, కంకర (A. P. W)

వదుకూంటే—మీలాంటి వాళ్ళం కా యుద్ధాలు రావాలని కోరుకుంటున్నార! యుద్ధ పాదుగ్రిని తయారుచేసుకుంటూ న్నారు... ప్రయోగించి చూడండి! చూడండి! లోనేనంతటి గొప్పగొప్ప హైడ్రోజన్ బాంబులు తయారుచేయడం ఇప్పుడు సుసాధ్యమట... అందుకని మీకి చిన్ని అనాస పండు - హైడ్రోజన్ బాంబు ప్రజలలో చేర్చామని వచ్చాను!

రాజా: శ్రీనివాసరావు! నాకు ధయమేస్తున్నది. దీన్ని కొంచెం దూరంగావుంచు!

శ్రీ: రాజారావుగారు! నేను అక్కడకి. ఈ బాంబు మాత్రం ఇక్కడ పనికిరీయకుండు!

రాజా: సీకాళ్ళకు ముక్కుతాను... దీన్ని జయటికి తీసుకెళ్ళు... కావాలంటే ఒక వెయ్యి రూపాయలు ఈవరంగానే ఇచ్చేస్తాను!

శ్రీ: రాజారావుగారు! నాకు డబ్బు ఒక్క చిరికానీ అవసరంలేదు!... నాక్కొవలసింది... రీల! (గడియారం చేతు చూస్తూ) ఇంకో నిమిషంలో ఈ హైడ్రోజన్ బాంబు ప్రజ్వరిల్లుతుంది!

రాజా: శ్రీనివాసరావు! నరే నీ ఇష్టమైచ్చివట్టు. కానియే! (స్వహా తిప్పిన వాడికి మరే పక్కకు పరుగుతాడు.) రీలను పెల్చివేసుకో! నా ఆటంక మేమీలేదు!

(రాజారావు ఈసారి గభాలున లేచి కూచుంటాడు. ఎదురుగా అనాసపండు లేచు - హైడ్రోజన్ బాంబూ లేచు - చివరకు శ్రీనివాసరావుకూడా లేచు- ఇంతలోనే బాట్లు వచ్చును చేసుకుంటూ శ్రీనివాస రావు వస్తాడు; అతని వెనుక రీలకూడా వుంది. శ్రీనివాసరావు చేతిలో కేసు రుమాల్లో చుట్టిన ఒక వస్తువుంది. అది అనాసపండు కావచ్చు - హైడ్రోజన్ బాంబూ కావచ్చు! రాజారావు ధయపడి చూశాడు... శ్రీనివాసరావు సమీపించిన కొద్దీ రాజారావు ధయం ఉధృతమవుతుంది)

రాజా: నువ్వు మళ్ళావచ్చావా శ్రీనివాసరావు?

శ్రీ: మల్లా రావటమేంటి? నేను మోకాసం...

రీల: మూడు నాన్నా! నీకోసం శ్రీనివాసరావు ఎంత చక్కటి అనాసపండు తెచ్చాడో!

రాజా: నువ్వేమీ చెప్పక్కర్లేదు! నాకు విషయమంతా తెలుసు!

శ్రీ: మీకు తెలిసినదే విషయం? రాజా: ఇది ఎలాంటి అనాసపండు?

నాకు తెలుసు!... నరే చావ్వలావుంటు! ఆ విషయం నాకు నమ్మకమే! నేనుకోరది మీ ఉధృతము - అంటే నువ్వు రీల... శ్రీ: నా మనోభావాన్ని మీరు ఇచ్చే కనిపెట్టేకారు!

రాజా: అవును; నాకంతా తెలుసు... విడుదల రీల! శ్రీనివాసరావుంటే నీకిష్టమే గదా?

రీల: (సిగ్గుపడుతూనే) నువ్వంత మంచి వాడివి నాన్నా!

రాజా: ఇక నేను 'విజయన్' చేయటం మానేయాలని తీర్మానించుకున్నా! ఇప్పుటికి సంపాదించింది చాలు!

రీల: ఎంత సంతోషమైన విషయం నాన్నా! (అనాసపండు వేపు చూచి) అరే! అనాసపండు అలాగే వుండి! ఈ సంతోష సమయంలో అనాసపండు తినాలిందే, నాన్నా! ఇలాకే, శ్రీనివాసరావు!

రాజా: రీల, దాన్ని మట్టుకోవద్దు!

రీల: ఏం? ఎందుకని?

రాజా: ఇది అనాసపండు కాదు - హైడ్రోజన్ బాంబు!

రీల: (ఒక్కసారిగా) హైడ్రోజన్ బాంబా!

రీల: ఏంటి నాన్నా? నువ్వు స్వేచ్ఛ అక్కంటా లేవుగదా?

శ్రీ: అయితే నరే - హైడ్రోజన్ బాంబునే చూడండి. (తేబురుమాల తొలగించి రాజారావుముందు పెట్టడంతో ఆయన - అది హైడ్రోజన్ బాంబు కానందుకు సంతోషపడి - స్వహా తిప్పిన వాడు.)

రీల: (దగ్గరగా వెళ్ళి) ఏంటి నాన్నా?

శ్రీ: (నాడి చూచి) అతి సంతోష కారణంగా ఇలా అయింది! ధయపడవలసిందేమీలేదు.

(రీల, శ్రీనివాసరావు ఒకరినొకరు పేమగా చూచుకుంటారు!)

శ్రీ: నరే, వదు రీల!

రీల: ఎక్కడికి?

శ్రీ: ఎక్కడికేంటి? మన వర్తకాలకు!

రీల: కానీ ఒక మరకు!

శ్రీ: ఏంటిది?

రీల: మన వర్తకాల ఆవరణలో అనాస చెట్టు ఒకటి వుందా?

శ్రీ: నాదో మరకు!

రీల: ఏంటిది?

శ్రీ: ఆ వర్తకాల ఆవరణలో ఎక్కడా హైడ్రోజన్ అణువులకు చోటాకోసం ఇరక్కొడదు!

(ఇద్దరూ వెళ్ళిపోతారు)
(కె. పి. పి. కు కృతజ్ఞతతో)



నైవేద్యం

అట్లు పిల్లనిచ్చిన మామగారూ, ఇటు కన్నుతండ్రి మరణించడంతో పరంధామయ్యగారు ప్రయోజకుడయ్యాడు. అదివరకు ఆ ప్రయోజకుడిని కాదు కాని ఆయనలో బీజమాత్రంగా వున్న ఆకయాటూ, అదర్బాలూ కార్యరూపందాల్చే అవకాశం లభించిందాయనకు. రెండు వైపులనుంచి ఇరవై ఎకరాల మాగాణి భూమి నాలుగువేల రూపాయల రొట్టె మూత్రం ఆయన చేతిలోకి వచ్చినవి. ఇద్దరు తమ్ముళ్ళనూ ఒక బావమరదినీ ఆయన పోషించవలసి వచ్చింది.

విద్యార్థి రోజులలో ఆయన సంపాదించిన పేరు ప్రఖ్యాతుల కారణంగా స్వగ్రామంలోనే జిల్లాబోర్డు ప్రాథమిక పాఠశాల హెడ్ మాస్టరు ఉద్యోగం ఆయన సంపాదించాడు.

పరంధామయ్యగారంటే మామూలు పంతులుకొదని స్వగ్రామాని కేమిటి అసలు ఆతాలూకాకే తెలిసిరావడానికి ఒకసంవత్సరంకూడా పట్టలేదు.

ఆయన ఉద్యోగానికి వచ్చేటప్పటికి ఆ పూర్వో స్కూలు నామమాత్రంగా వుండేది. పంతుళ్ళున్నారంటే ఉన్నారు. పాఠాలు చెపుతున్నారంటే చెపుతున్నారు. పిల్లలు బడికి వెళుతున్నారు. ఇంటికి తిరిగి వస్తున్నారు. ఇక స్కూలు భవనంకూడా అంతంత మాత్రంగానే వుండేది. పరంధామయ్యగారు స్కూలుకు హెడ్ మాస్టరుగా రాగానే ఆ పరిస్థితి మారిపోయింది. స్కూలు అంటే యేమిటో పిల్లలకూ, గ్రామస్థులకూ, ఉపాధ్యాయులకూ కూడా తెలిసినవచ్చింది.

పరంధామయ్యగారు తెల్లవారుదూమున నాలుగు గంటలకే నిద్రలేస్తాడు. కాలవలో స్నానం చేసినవచ్చి గంటసేపు జపంచేస్తాడు. తరువాత అరున్న రకల్లా బడికి వెళతాడు. అక్కూలుకు ఆ రోజులలో జవాను లేడు. కనుక ఆయనే తలుపులు తీసి గదులన్నీ వూడుస్తాడు. తానే మొదటి గంట కొడతాడు. మొదటి గంట కొట్టిన అయిదు నిమిషాలకల్లా పంతుళ్ళందరూ రావాలి. ఖర్చు

కాలి ఏయిబ్బంది కారణంగానైనా యే పంతులయినా ఒక రోజు ఆలస్యంగావస్తే, పరంధామయ్యగారు వాళ్ళను ఏమీ అనక పోయినా వాళ్ళకే ఏవో చాధ కలిగేది. ఇక క్లాసులో పిల్లలకు చదువు చెప్పడం విషయంలో పరంధామయ్యగారికి ఒక ప్రత్యేకత ఉన్నది. పంతుళ్ళను అగౌరవపరచడం కాదు గాని, ఎలిమెంటరీ స్కూల్స్ లో చాలామంది పంతుళ్లు పిల్లలకు చెప్పవలసిన పాఠాలను ఇంటివద్ద చదవరు. పరంధామయ్యగారు అలా కాదు. ఆయన పిల్లలకు చెప్పవలసిన పాఠాలన్నీ క్రమంగా చదువుతాడు. మనకు తెలిసిన విషయాలన్నీ పిల్లలకు కూడా తెలిసేటట్లు చెప్పడమే విద్యాబోధన. అందుకే ఆయన ఎప్పుడూ

వి. ఎస్. అవధాని

క్లాసులో పిల్లల ఎదుట పాఠం చదవడు. పాఠంలోని విషయాలపై పిల్లల దృష్టిని ఆకర్షించడానికి గాను తమనూ తమనూ ప్రశ్నలు వేస్తాడు. కొందరు పిల్లలు కొన్ని ప్రశ్నలకు సరయిన జవాబులు చెబుతారు. ఆ ప్రశ్నల సహాయంతో ఆయన పాఠంలోని విషయమంతా పిల్లలచేతనే చెప్పించి ఆతరువాత పిల్లలను ఆ పాఠం చదవమంటాడు. ఈవిధంగా పిల్లలకు పాఠం చెప్పే విషయంలో పరంధామయ్యగారు ఒక ప్రత్యేకతను సంపాదించాడు. ఆయన సంగతి తాలూకాలోని ఉపాధ్యాయులందరికీ తెలిసింది. మొదట్లో మొదట్లో ఆయన బోధనని చెయ్యడానికి కొంతమంది ఉపాధ్యాయులు జంకేవాళ్ళు. కాని, తీరా ఆయనతో పరిచయం ఏర్పడ్డ తరువాత వాళ్ళకు కూడా ఆయన పద్ధతే నచ్చేది.

అంతే కాదు. పిల్లలందరిచేత పంతులు పరంధామయ్యగారు ప్రార్థులు పూట, సాయంకాలం వేళ వ్యాయాసం చేయించేవాడు. ప్రార్థుటిపూట ఏడుంపావుకల్లా ప్రార్థన చేయించేవాడు. పిల్లలందరూ

స్నానం చేసి బడికి కుర్చుగా రావాలి. స్నానం చెయ్యని పిల్లలచేత బడిలోనే తొటబావివద్ద స్నానం చేయించేవాడు. పీటన్నింటికంటే విచిత్రమేమిటంటే వలకలు లేని పిల్లలకు పరంధామయ్యగారు వలకలు కొని ఇస్తాడు. పుస్తకం లేని వాళ్ళకు పుస్తకాలు కొని ఇస్తాడు. హరిజనుల పిల్లలకు గుడ్డలు కొని ఇస్తాడు. ప్రతి కనివారం సామవారం పిల్లలకు తినుబండారాలు పంచి పెడతాడు.

పీటన్నింటికల్లా ఇటు గ్రామస్థులకూ, అటు పిల్లలకూ ఆయనంటే ఒక రకమైన భక్తి, గౌరవం యేర్పడడంలో ఆచార్యుల యేమిటి? పరంధామయ్యగారి కృషి రాజుకు వచ్చింది. ఇన్ స్పెక్టర్లు ఆయనను ప్రశంసించారు. జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు ఆయనను మెచ్చుకున్నాడు. పిల్లలసంఖ్య పెరిగింది. ఆ పురాతన కాలపునాటి కొంత బడికి చాలకపోయింది. వైగా అయిదేండ్లలో ఎలిమెంటరీ స్కూలల్లా హయర్ ఎలిమెంటరీ స్కూలయింది.

ఎలాఅయినా స్కూలుకు సొంత భవనం ఏర్పాటు చెయ్యాలన్న పట్టుదల పరంధామయ్యగారికి ఎక్కువయింది. జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటును అడిగితే లాభంలేదన్నాడు. ఊళ్లో పెద్దలందరినీ సమావేశపరచే అయిదువందల రూపాయలకంటే ఎక్కువ చందాలు వసూలుకాలేదు. పరంధామయ్యగారు వెనుకముందులు చూడకుండా ఏడువేల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి స్కూలుకు సొంతభవనం కట్టించాడు. పెద్దతోట వేకాడు. బల్లోరాట్నాలూ, మగ్గలూ పెట్టించాడు. నేతపరిశ్రమలోని శ్రీమణులొందిన ఒక స్నేహితుని సహాయంతో బళ్ళునే ఖద్దరు నేయించేవాడు. చిన్న పిల్లలచేత చాపలు అర్పించేవాడు.

ఈవిధంగా స్కూలు దినదినాభివృద్ధి చెందడంతో పంతులు పరంధామయ్యగారి పేరు జిల్లా అంతటా మారుమోసిపోయింది. వైగా తన స్కూలులో ఎనిమిదవ తరగతి పాఠయనవాళ్ళలో అనేకమందిని ఆయన సొంత ఖర్చుతో బ్రెయినింగుకు పంపించాడు.

2

ఒకనాడు పరంధామయ్యగారితో కలిసి పనిచేస్తున్న రామమూర్తి బడికి ఆలస్యంగా వచ్చాడు. వస్తూనే రామమూర్తి తన తరగతి వెళ్ళకుండా పరంధామయ్యగారి గదికి వెళ్ళాడు. రామమూర్తి వాలకం చూచి ఆయనేదో ఇబ్బందిలో వున్నాడని పరంధామయ్య గ్రహించాడు.

“ఏం రామమూర్తిగారూ ఏమిటి వికేసాలు?” అన్నాడు పరంధామయ్యగారు.
“అత్తే ఏం లేదండీ...”

“స్వామీ!...ఎందుకూ! సరేకాని పిల్లలేరీ!” అన్నాడు శరంభామయ్య. ఆ

అనటం మామూలుగా లేదు. దేశాంతరం పోయి ఇంటికి తిరిగివచ్చిన భర్త మొట్ట మొదటిసారి భార్యతో మాట్లాడటప్పుడు కనిపించే ఆప్యాయత, అనురాగం ఆయన మాటలలో తోణికి సలాడినాయి.

పిల్ల లేరీ అని ఆయన అడిగాడు. ఆ అడవి పార్వతిమ్మకు ఆశ్చర్యం కలిగించింది. ■ పిల్లలు అనేనాళ్లు ఇంట్లో ఉన్నారనీ, వాళ్ళ మంచి చెడ్డల బాగాత తన ప్రాణాన్ని దనీ భర్తకు ఈనాడు తెలిసిందా అనిపించింది పార్వతిమ్మకు. అట్లా అని పరంధామయ్యగారు పిల్లల చదువు సంగతి కాని, మంచి చెడుల సంగతి కాని ఏమీ పట్టించకోనే పట్టించుకొన లేదని చెప్పడానికి వీలులేదు. సంత కొడుకులను కూడా ఆయన బడిపిల్లలాగానే చూశాడు. బల్లోపిల్లల చదువు సంద్యల విషయంలో ఎంత శ్రద్ధహాసించాడో ఇంట్లో తన పిల్లల చదువు సంద్యల విషయంలో కూడా అంతే శ్రద్ధహాసించాడు. వాళ్ళకు ఏంకావాలన్నా రెండో తమ్ముకు రంగారావు ద్వారా ఆ పార్వతిమ్మ పరంధామయ్యగారి అడిగించేది. పరంధామయ్యగారికి రెండో తమ్ముడంటే వాత్సల్యం కనుక రంగారావు చెప్పగానే పిల్లలకు కావలసిన వన్నీ తెచ్చేవాడు. ఇట్లాంటి పరంధామయ్య ఈవేళ—ఈ శివరాత్రినాటి సాయం సమయాన పిల్లలేరీ అని ఎందుకు అడిగాడని పార్వతిమ్మగారు అలోచిస్తూండగా రెండో కొడుకు వచ్చి అమ్మా అన్నం పెట్టలే అన్నాడు.

పరంధామయ్యగారు వాడిదగ్గరికి వెళ్లి ఎత్తుకున్నాడు. నెలపిల్లవాడినే ముద్దుగా ఎత్తుకొనడానికే తీరికలేని పరంధామయ్యగారు పన్నెండేండ్ల రెండో కొడుకును ఎత్తుకొనడం పార్వతిమ్మకు ఆశ్చర్యం కలిగించడానికి వాడు బిడ్డవలెయినాడు.

“చూడూ బాబూ అన్నయ్య యేడీ?” అన్నాడు పరంధామయ్య.

“కోమటి కొలయ్యు కొట్టుకు వెళ్లాడు” అన్నాడు వాడు భయపడుతూ.

“ఎందుకు?” అన్నాడు పరంధామయ్య.

“అమ్మ సంపించింది”

“అట్లాగా... నువ్వు పల్లి పిలుచుకుంటా” అన్నాడు పరంధామయ్య వాణికి దింపుతూ.

పెద్దపులి పంజాలోనుంచి ఎట్లాగో తప్పించుకోగలిగిన మేకపిల్లలాగా “వాడు సరుగు తీశాడు. మళ్ళీ పరంధామయ్యగారు అట్లా యిట్లా పచారు ప్రారంభించాడు. పార్వతిమ్మ వంటింట్లోకి వెళ్లింది. తెగిపోయిన అలోచనలకు అనుకు దొరికింది.

“అవును మరి. పెద్దతిమ్మకు మాత్రం ఏం చేస్తాడు? ఆస్తీ అంతా అయిపోతున్న

దని కనిపెట్టి వాటా పంచున్నాడు. వాడికి పిల్లలున్నారాయ్. ఆస్తీ అంతా తన దర్బాకింద, తన ఆదర్బాలనేవాటిని అమలు జరపడంకేంద, వంశగౌరవం ■ నేదానికేంద బలి అయిపోతే వాడూ వాడి పిల్లలూ ఏం కావాలి? అదీకాక, తన తిండికి తానొక్కడే కొడుకు కాదుగదా? తను నిలిపి నట్లు వాడు మాత్రం వంశగౌరవం నిలప వద్దా? నిలపాలి. నిలపాలంటే, వాళ్ళ ఆదర్బాలనూ, ఆశయాలనూ వాళ్ళు అమలుజరపాలంటే కొంత ఆస్తీ కావాలి. కేవలం ఉద్యోగంచేసి నంపాదించే డబ్బు చాలకపోవచ్చు. కనుక వాడికి ఆస్తీ కావాలి. కావాలి కనుక నే దావాచేశాను. మిగిలిన ఆస్తీ అంతా వాడికే సంక్రమించింది. ఇందులో వాడి తప్పేమిటి? వాడి తప్పు కాకపోతే తనదా తప్పు? తనేం చేశాడూ? తను కాఫీ తాగడు. వక్కపలుకు చేసుకోడు. సిగరెట్ తాగడు. ఆస్తీ అయిపోయింది! ఎట్లా అయిపోయింది?...”

అంతలో ‘అమ్మా’ అంటూ పెద్దకొడుకు వచ్చాడు.

వంటఇంట్లో వస్తులు చేసుకొంటున్న పార్వతిమ్మ వచ్చేలోగా పరంధామయ్యగారు కలిసింసుకొని “ఏం బాబూ ఎక్కడికి వెళ్ళావ్?” అన్నాడు.

పరంధామయ్యగారు కొడుకుకు ఈ ప్రశ్న ఎన్నడూ అడగనే లేదనిపించింది. కొడుకు ఎక్కడికి వెళుతున్నాడో తెలుసుకోవలసిన పరిస్థితి పరంధామయ్యగారికి ఇంతవరకు కలుగలేదు. ■ ■ లే కాదు. తెలుసుకోనే తీరికకూడా ఆయనకు లేక

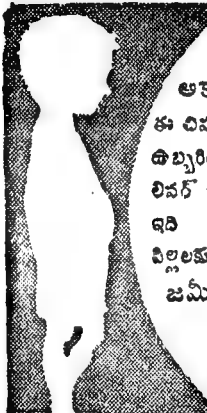
పోయింది. అందుచేత పెద్దకొడుకు తండ్రి వంక కాకుండా ఇంటి కప్పుకిందగా గోడకు బియ్యాలగా చూస్తూ “రామమూర్తి గారింటికి వెళ్ళాను” అన్నాడు.

“కోమటి కొలయ్యుదగ్గరికి వెళ్ళావని తమ్ముకు చెప్పాడే” అన్నాడు పరంధామయ్య.



తండ్రికి నిజం తెలిసిందనే కారణంగా కొడుక్కి కలగవలసిన భయంకంలే ఆక్షణంలో వాడికి అవమానమే కలిగింది. ఎందుచేతనంటే వాడంతట వాడు ఈ అబద్ధం చెప్పలేదు. కోమటి కొలయ్యను బలిమూలకొని రస్తువులు అప్పుగా తీసుకు రమ్మని తల్లి చెప్పింది. నాన్న అడిగితే నిజం చెప్పవద్దన్నది. చెప్పలే అప్పుచేసే కంటే పనులుండటం మంచిదని పరంధామయ్యగారు ఆగ్రహిస్తాడు. ఏమి చెప్పడమో అని వాడు అలోచిస్తూండగా పార్వతిమ్మగారు వచ్చి వాడికి ఆరాధ తోలిగించింది.

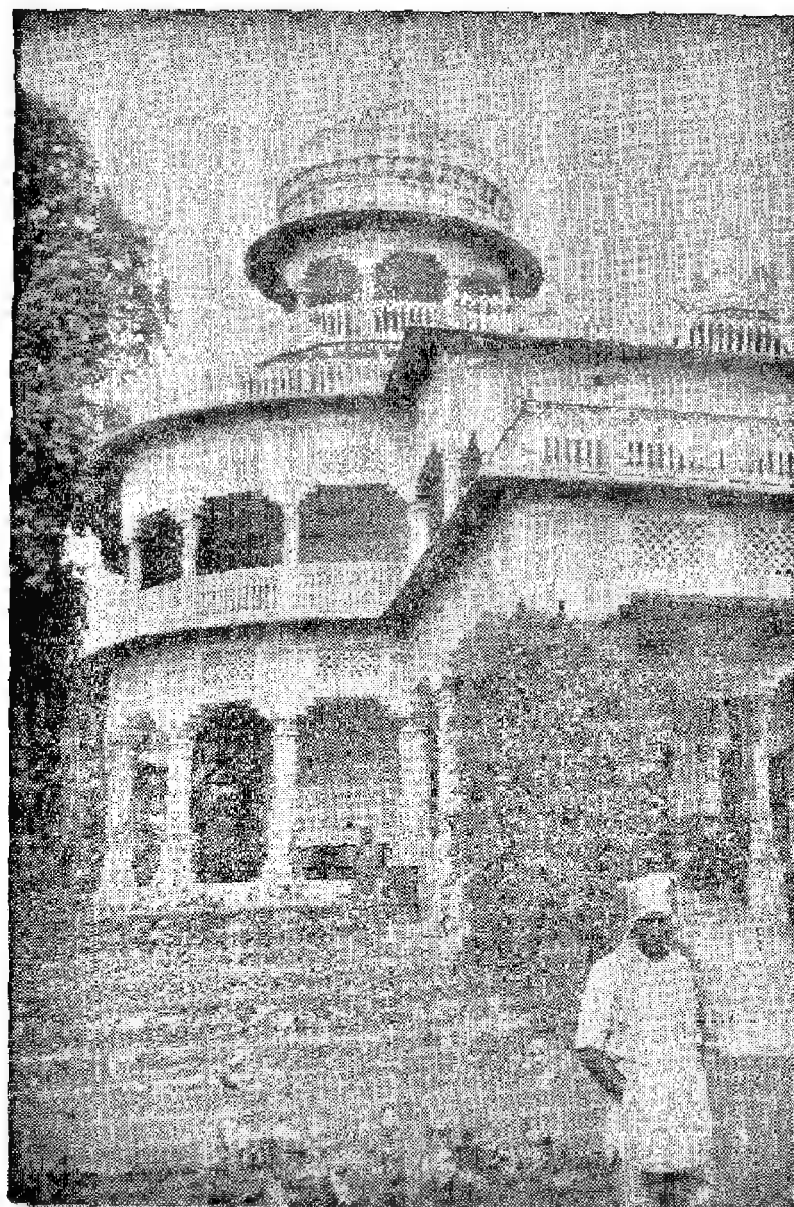
“ఏమిటి అరుచుకొంటున్నావు? నేనే పంపించా కోమటింటికి. తెల్లవారి తే పాయిలో పిల్లి తేచే పిలు కనిపించడంలేదు. అందులోను ఇవాళ శివరాత్రి. ఇవాళ్ళల్లా మంచినీళ్ళుకూడా తాగకుండా ఉపవాసం వున్నారు. రెండు మానికల బియ్యం సవాళేరు నెయ్యి అప్పుగా తెమ్మన్నాను” అన్నది.

“అట్లాగా. ఇంట్లో ఏమీలేవని నాకు చెప్పక పోయావ్” అన్నాడు పరంధామయ్య. కాని, ■ అనడంలో కోపం లేదు. అభిమానంలేదు. అభిమానంవల్ల కలిగే బాధలేదు.



మీ పాపాయి దిరాకువడుట
మాటమార్చి కోపగించుట
అకారణముగా విడుపుట
ఈ చిహ్నములు కలిగి కడుపు
ఉబ్బరించుకొనివుంటే బహుశా
లివర్ వ్యాధిగా ఉండవచ్చును
ఇది 3 సంవత్సరాలలోపు
విల్లలకు వచ్చుట సహజము.
జమ్మివారి
లివర్ క్యూర్
లివర్ & స్టీవెన్సన్
నివారణకు, రిలేక్షన్
కప్పుడు మాత్రం డాపంలో లభిస్తున్నది.
జమ్మి వెంకటరమణయ్య & సన్స్.
జమ్మి లింగ్స్ నో మైఖేలూ, వరాహం - 4
కాఫీ: కోయగంటివారిపల్లి, విజయనగరం పిట్ట,
అరియ్య ఇతర స్థలములలో



అదాదా తరువాతనే తాను ఇంత బాకీ తేలాడేనా?

“అట్లాగే కోట్లయ్య కాబట్టేదు కోజు అలాగే పద్మబాబు తేస్తాను.” అని ఎట్లాగో అనగలిగాడు పరంధామయ్య.

4

పంతులు పరంధామయ్యగారు తాతల కాటి ఇల్లు కూడా అమ్మివేకారన్న సంగతి తెలిసినప్పుడు పూరుపూరంతా అనేక రకాలుగా వ్యాఖ్యానించింది.

అవును మరి. ఎంత పెద్ద నీ ఆయితే మాత్రం అంత జమిందారీ ఫాయదావోలే యేమవుతుందని కొందరన్నారు. ఎంత మంచివాడయితే మాత్రం అప్పు ఇచ్చిన వారిని తిరిగి అడక్కుపోలే యేమవుతుందని కొందరు పెద్దలు తీర్పు చెప్పారు.

అవధానులుగారి—అంటే పరంధామయ్యగారి తండ్రి పేరు నిలపెట్టాడన్న కొందరు ముసలివాళ్లు కూడా అగ్రానులలో తేకపోలేదు. లోకమంతా యేవిధంగా అనుకొంటున్నా, తన కనునెగలలో మెరిగిన పంతులే యీవాడు తన తప్పులు పట్టడానికి సామాన్యవాదులైనా పరంధామయ్యగారు ఉద్యోగం మానలేదు. అయితే ఆయన తేలికతలో వచ్చిన పెద్ద మార్పుమీటంటే ఇది వరకు పూర్వోపపూర్వం ఎంతగా నెత్తిమీద పెనుకునేవాడో అంతగా యీవాడు ప్రపంచ వ్యవహారాలను నిర్దిష్టంగా చూస్తున్నాడు. ఒకవాడు ఎంతనిష్ఠగా దేవతార్చన చేసినాడో? అంత నిష్ఠగా సొంత పిల్లల చదువు, మంచిచెడుల విషయాలలో కృషి చేస్తున్నాడు.

ఇల్లు అమ్మగా ఆ కోజులలో కాలుగు తేల రూపాయలు వచ్చినయ్యే. కోట్లయ్య బాకీ పదిహేను వందలూ పోను మిగతా డబ్బులో కొన్ని రూపాయలు పెట్టి రెండు వందల గజాల ప్లంట్లో పూరి బ్లాకరీ వేసుకున్నాడు. ఇంటి చుట్టూ నమంగా తోట పెంచుకున్నాడు. ఒకప్పుడు పరంధామయ్యగారిని చూచినవాడు ఆయనను ఇప్పుడు గుర్తుపట్టలేదు. పెద్దపిల్లవాడికి ఫైవ్ లైటింగూ హార్డువోర్డు చెప్పిస్తున్నాడు. రెండో పిల్లవాడి చదువు విషయంలో ఆయన చేసిన కృషి రాశించలేదు.

నిద్ర తేమీటంటే ఆయన జీవితంలో యిన్ని మార్పులు వచ్చినా, పెద్దతమ్మడు ఒక్కవాడు కూడా ఆయనను చూడడానికి రాలేదు. తండ్రి నకిరీవంటలోనే పోగా మంచి చెడులన్నీ నెత్తిమీద వేసుకొని చదువు సంధ్యలు చెప్పించి పెద్దవాణ్ణి చేసినా బావమరది అయినా ఆయనను శరమర్శించలేదు. అవును మరి? ఎందుకు ఓదార్చాలి? కాళ్ళ అశిని మంచిచిచ్చి

ప్రాయంగా పరంధామయ్యగారు తన కీర్తి ప్రతిష్ఠలకోసం వాడుకొన్నారాయ్.

కాళ్ళందరి సంగతి అటుంచండి. పూర్వం ఆయనవల్ల నకోయంపొందిన వంతున్నాగాని, మాత్రం అతే మాత్రం పరంధామయ్యగారేనని ఇన్ స్పెక్టరుకు వచ్చినప్పుడల్లా భజనచేసిన అధికారులు కాని ఆయనమీద పానుభూతి చూపించలేదు. నువ్వు ముసలి వాడవయ్యావ్. నీ హెంట్లో కత్తి లేదు. ఇక ఉద్యోగం నుంచి తప్పుకోమని జిల్లాబోర్డు కాసిందింది.

అయినా పరంధామయ్యగారు బాధపడలేదు. బాధపడట్లు కనిపించలేదు. ఇదంతా యిలా జరుగుతుందని ఇదివరకే తనకు తెలుసునట్లుగా ఆయన నిర్విచారంగానే కోజులు పెట్టుకొస్తున్నాడు.

అటువంటి కోజులలో పరంధామయ్యగారి భార్య పార్వతమ్మ కలరావల్ల మరణించింది. ఊళ్లో కలరా వ్యాపిస్తున్నదని తెలిసి పరంధామయ్యగారు పేటపేటకు ఇంటింటికీ వెళ్లి హోమియా మందులు పంచిపెట్టాడు. కలరా రాకుండా వడవలసిన జాగ్రతలను పిన్న పెద్ద అందరికీ వివరించాడు. కాని, సొంత భార్యను కాపాడుకోలేకపోయాడు.

కలరావల్ల ఇంట్లోమనిషి మరణించడం వల్ల పరంధామయ్యగారిని శరామర్శించడానికిగాని, అఖిరికి పార్వతమ్మగారి శవాన్ని స్మరణానికి తీసుకువెళ్లే విషయంలో నవాయపడటానికిగాని పూర్వోపాధు ఎవరారాలేదు.

చుట్టాలు అంతకన్నా రాలేదు. తండ్రి

కొడుకులు చుట్టూ ఎట్లాగో తంటాలుపడి ఆ శవాన్ని స్మరణానికి చేరనేది దళాన సంస్కారాలు అయినవంటే అయినవని నించారు. ఆ పదిపదిహేను రోజులు గడిచినయ్యే. పరంధామయ్యగారే నీళ్ళ అశి న్యయంగా అన్నంచండి పెడుతున్నాడు. పార్వతమ్మగారి మరణం పరంధామయ్యగారి దినచర్యలలోగాని, వాళ్ళ ప్రవర్తనలోగాని మార్పు తీసుకురాలేదు.

ఆయనకు ఒకటే ఒక దిగులు రంగారావ్ ఏ నాటికయినా తిరిగి రాక తప్పదు. వచ్చినా అస్తి పించేవావని అడిగితే యే చెప్పాలి? తనకో? ఊరు పామ్యం టున్నది. కొడు రమ్మంటూన్నది. తన ఇద్దరు పిల్లలుకూడా యేదో ఒక విధంగా జీతక్క పోయి. కాని, రంగారావ్ తనకు పెద్ద దిగులు. వాడు నెలల పిల్లవాడుగా తుండగానే తల్లి చనిపోగా తానే తల్లిగా వాణ్ణి పోషించాడు. చదువు చెప్పించాడు. పెద్ద పెద్ద కట్నాలతో పిల్లను ఇస్తామని ఎందరు వచ్చినా నాకు పెళ్ళివద్దంటే వద్దని రంగారావ్ ఎదురుతిరిగాడు. తన చుట్టూ ఎన్నడూ ఎదురుచెప్పని రంగారావ్ పెళ్ళి విషయంలో ఎదురుతిరిగాడు. పాపం వాడికి తనంటే ఎంతఇష్టం? ఎంతగౌరవం?

MONEY'S DICTIONARY

ENGLISH - ENGLISH - TELUGU (POCKET SIZE)

400 పేజీలు - 10,000 వదములు

వెల రు. 2/- పోస్తే 0-10-0.

ఉత్తరాలు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.

A. S. MONEY & CO.

14, Sambier St., Madras-1.



ఎస్ట్రెలా బ్యాటరీలు వాడుచుంటే ఇట్లు అద్దము తగలదమనేది వుండదు. అది ఎక్కువ కత్తిగలిగి ఎక్కువ కాలము మమ్మరియేగాక తక్కువ ధరగలది.



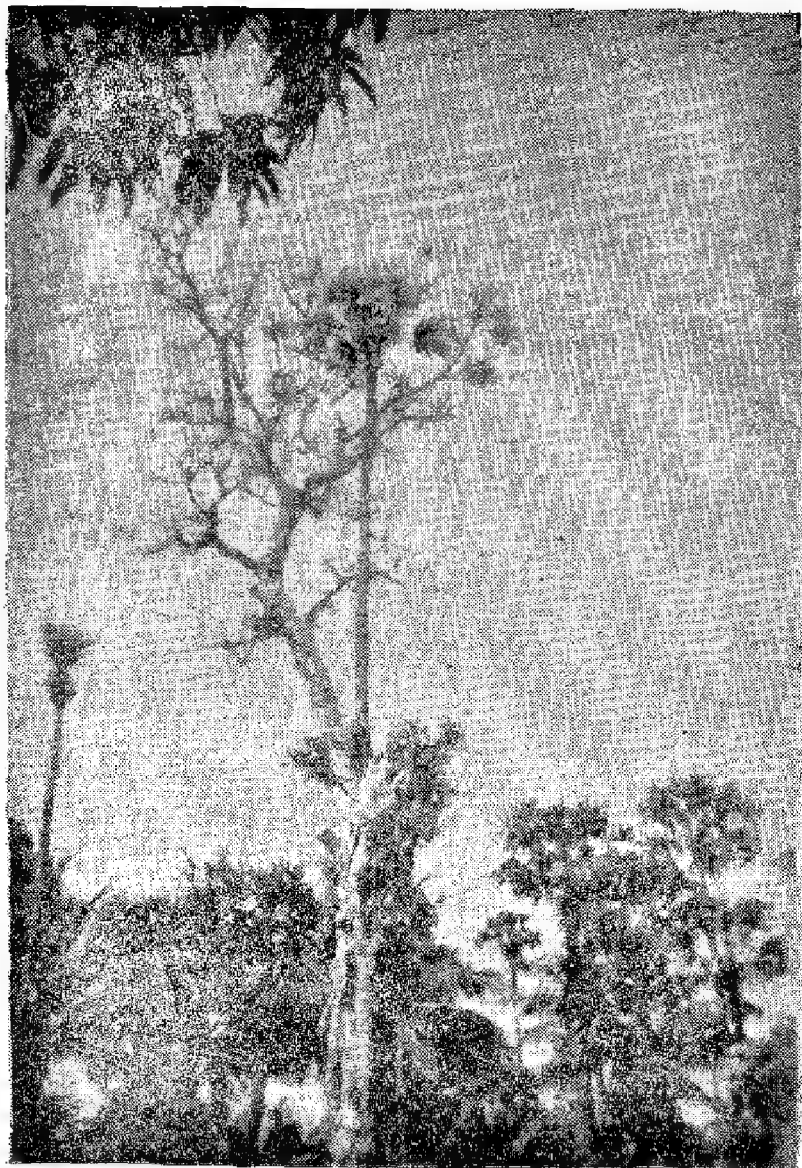
బ్యాటరీలు

ఎస్ట్రెలా బ్యాటరీస్ లిమిటెడ్.

కొంపాపాటి-పురాను-కొమ్మడి-నాగూడు-కంకల్.



అయ్యో, నాకుండలు!



రావిచెట్టులో తాటిచెట్టు

ఫాలో: పెద్ది వంకట్రాజు (కాకినాడ)

వాడికి కూడా పెద్దిచెట్టే ఒక ఇంటివాడయివుండేవాడు. వాడికి రావలసింది వాడు కూడా తీసుకొనివుంటే తన బరువు తగ్గివుండేది. ఇత విషయం రంగారావుకు తాను ఎన్నోసార్లు చెప్పాడు. కాని తనమాట వాడు పెడచెవిని పెట్టాడు. పైగా వాయిదం, నాకు ఈ ఆస్తిలో దమ్మిడివద్దు. అమ్మను నేను ఎరగను. అమ్మనయినా, అనుచునా నువ్వే. నువ్వెచూడతే ఆసి

అవసరంగా తగలపెట్టావ్ కనుకనా? కాని, రోజులుచ్చివయ్యే. అంతా కొట్టుకుపోయింది. మిగిలిందేమో మిగిలింది. ఆదంతా నీదే నీ ఇద్దం. నువ్వు వించేసుకొన్నా సరేనని వాదించాడు. అంత ప్రేమగల తమ్ముడి వాటాలోని ఇల్లు తాను అన్నాడు. ఎందుకు అమ్మదూ? పిల్లలకు చదువు చెప్పించడానికా? ఆడపిల్లలకు పెళ్లిళ్లు చెయ్యడానికా? వీటిలో వేటికయినా

తాను ఈ అవ్యాయం చేసివుంటే పరంధామయ్యగారి ఆత్మ ఇంతగా బాధపడివుండేదికాదు.

వంకగౌరవంకోసం-ఆంటే తాను ఫలాని వారి కొడుకునన్ను కీర్తి నిలబెట్టుకొనడానికి తాటిలవాటి ఇల్లూ అమ్మాడు. విజంగా జీవుడేవాడు ఉంటే తానుచేసిన ఈపనిని క్షమిస్తాడా? ఈ దిగులుతోనే పరంధామయ్యగారు కూడా మంచమెక్కాడు. ఇప్పుడు ఆ యింట్లో అన్నీ ఆయన పెద్ద కొడుకే చూడవలసి వచ్చింది.

ఆచారాలుగారు వచ్చి చెయ్యిమాసి ఆత్మే యేమిలేదు రెండురోజులు లంఖణం చేస్తే అదే తగ్గిపోతుందిని యేడో నాలుగుదూతలు ఇచ్చాడు. రెండు రోజులు కొడుగదా రెండు పదులు ఇరవై రోజులయినా జ్వరం తగ్గకపోగా సంధి పుట్టుకొచ్చింది. ఆయన కోరిక పనిచేసిన పంతుళ్లూ, ఆయన సహాయం పొందిన పంతుళ్లూ వచ్చి చూచి పోతున్నారు. పిల్లలను ఓదార్చుతున్నారు. అంతేగాని, ఒక్కటొక్కటా వాళ్లను ఆదుకోలేదు. అటువంటి రోజులలో రంగారావు తిరిగి వచ్చాడు. వస్తూనే పరంధామయ్యగారి మంచంమీద పడి పసిపిల్లవాడిలాగా యేడ్చాడు. కాని, వాడి యేడుపు పరంధామయ్యగారికి వినిపించనిదే! ఆయన కలవరిస్తున్నాడు.

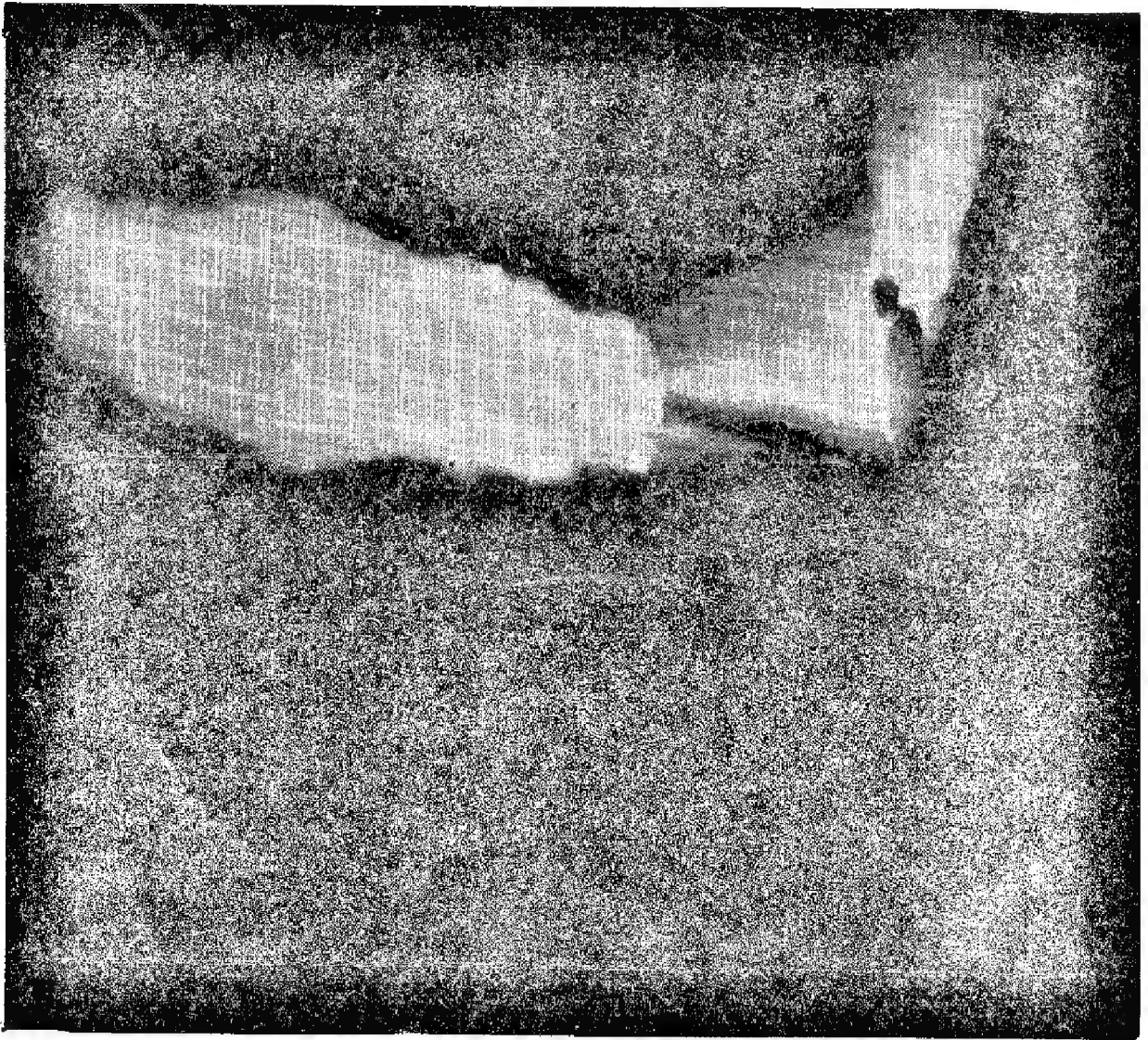
“రంగా...రంగా.... పాపాత్ముణ్ణి.... మోసగాణ్ణి.... నుమించవూ.....” అన్నాడొకసారి.

“అవునో. నేను చేసినదంతా తిప్పే. కాని, ఆ మాట నువ్వు ఇప్పుడు చెప్పేయేం లాభం? నాన్న అంటే ఈ పూర్వం ఎంత గౌరవం వుండేది? ఆ గౌరవం నిలబెట్టడానికి నేను ఇదంతా చేశాను.....” అన్నాడు మరోసారి. మరోసారి బిగ్గరగా నవ్వి.... “చేవుడు. చేవుడికి నైవేద్యం. శివుడికి హారతిచ్చి, నైవేద్యం. పెటాను. వా ఆస్తి, తమ్ముళ్ళ ఆస్తి, బావమరిది ఆస్తిలో కొంత అందుకే ఆయిపోయింది... ఓహో.. స్వర్గం...మీ ఆందరికీ స్వర్గం సిద్ధం...”

రంగారావు అన్నగారి జబ్బు చూచి ఆందోళనపడ్డాడు. బస్తీకి వెళ్లి పెద్ద డాక్టరును తీసుకువచ్చాడు. ఎప్పటికప్పుడు డాక్టరు దగ్గరికివెళ్లి మందు తీసుకురావడానికి ఒకమనిషిని పెట్టాడు.

పిల్లలను చూచి ఏడ్చాడు. పార్వతిమ్మ పోయిందన్న సంగతి తెలుసుకొని పెద్ద పిల్లవాణ్ణిచూచి రంగారావు ఒకరోజు ఇలా అన్నాడు:

“బాబూ... అమ్మవంటి మనిషిని ప్రపంచంలో ఎక్కడా చూడం. ఎన్నికష్టాలు వడ్డవో నే నివ్వకు చెప్పలేను. నాన్న ఆ



బందరులో టైమ్ సిగ్నల్

ఫోటో: ఎస్. మోహన్ దాస్ (చిలకలపూడి)

బీదను ఇబ్బంది పెట్టారని అనను. కాని, ఆమె జీవితమే అటువంటిది. అర్ధరాత్రి అపరరాత్రి ఎంతమంది వచ్చిపడ్డా మారు మాట్లాడకుండా వండిపెట్టేది. ఆ వంసడం మామూలు వంటకాదు. ఆచారాలు కొవారి. అవన్నీ ఆచారము. కాస్తా డేటిగా ఆస్తి అంతా అయిపోతున్నదని ఆమెకు తెలుసు. ఈ పిల్లలకు అన్యాయం జరుగుతున్నదని ఆమెకు తెలుసు. అయినా నాకు తెలిసినంత వరకూ యేనాడూ ఆమె అన్నయ్య మాటకు ఎదురుతిరగలేదు. ఇటువంటి మీ అమ్మను నందరికీ నిజంగా పూజ్యురాలు బాబూ."

రంగారావు చేయగలిగినంతగా చేసి నా

యలో పరంధామయ్యగారికి కొంచెం వ్యతిరేక వచ్చింది. తమ్ముణ్ణి గుర్తుపట్టి "రంగ...రంగ...నచ్చానా...క్షమించు...వస్తా..." అన్నాడు.

"అన్నా....." అంటూ రంగారావు అన్న గారిమీద పడిపోయాడు.

అంతలో పరంధామయ్యగారు పిల్లలను పిలిచి ఇలా అన్నాడు:

"అయిపోయింది బాబూ.....అయిపోయింది. బాబాయి చెప్పినట్లు నకుచుకొండి. లోకాన్ని మెప్పిద్దామని ఏమీ చేయ్యకండి. ఇతరులను మెప్పించే పనులు చేయడం - చేస్తా మనుకొంటూ ఆత్మ సంపద చేసుకోవడం ముఖ్యం. విజానికె...

దులకు ఏమీ...చె...య్య...లేవు." అంటే...

పంతులు పరంధామయ్యగారి ప్రాణం...టోపోయింది.

కాని, విచిత్ర మేమిటంటే పరంధామయ్యగారి పెద్దికొడుకు మాత్రం తండ్రి మాటలను విస్మరించకుండా ఏవో లక్ష్యం సాధించదలిచిన స్థావరనిలాగా జీవిత పోరాటం సాగిస్తున్నాడే గాని, తండ్రి తనను అన్యాయం చేశాడని చింతించడం లేదు. ఇక రంగారావు సంగతి చెప్పనే అంసరం లేదు. మిగిలిన ఆ పూరిల్లా, ఎకరం పొలం పిల్ల తిద్దిరికి కాసిచ్చాడు. దయా బాగా లో ఏవో ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు.



విదేశాలతో విడాకులు

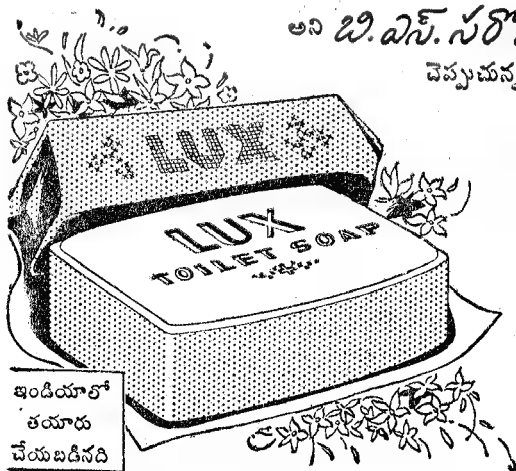
పాకపోవచ్చు. అయిష్టంతో కాపురం చేసే నిర్బంధం లేదు కనుక, దంపతుల జీవితాలు యిష్టానురూపంగా ఉండే ఆధారపడి వుంటాయి గనుక, దంపతులమధ్య పరస్పర అనురాగం గౌరవం అభివృద్ధిపొందటానికి అవకాశం

వుంటుంది. విడాకులనేది దుష్ప్రవర్తనకి ఒక శిక్షగా ఎంచుకోవచ్చు కనుక, భార్య భర్తలు పరస్పరం హింసించుకోవటం, కష్ట పెట్టుకోవటం తగ్గవచ్చు. ఇంతేగాక, వివాహానికి భార్యమే సరైన జీవిత భాగస్థులని

ఎన్నుకోకపోతే జీవితం దుర్భరమై విడాకులు పుచ్చుకోవలసిన అగత్యం కలుగుతుందనే యోచన ముందుగానే కలిగి, జాగ్రత్తపడటానికి అవకాశం వుంటుంది. ఇక వివాహవిషయంలో పొరబాటే జరిగి

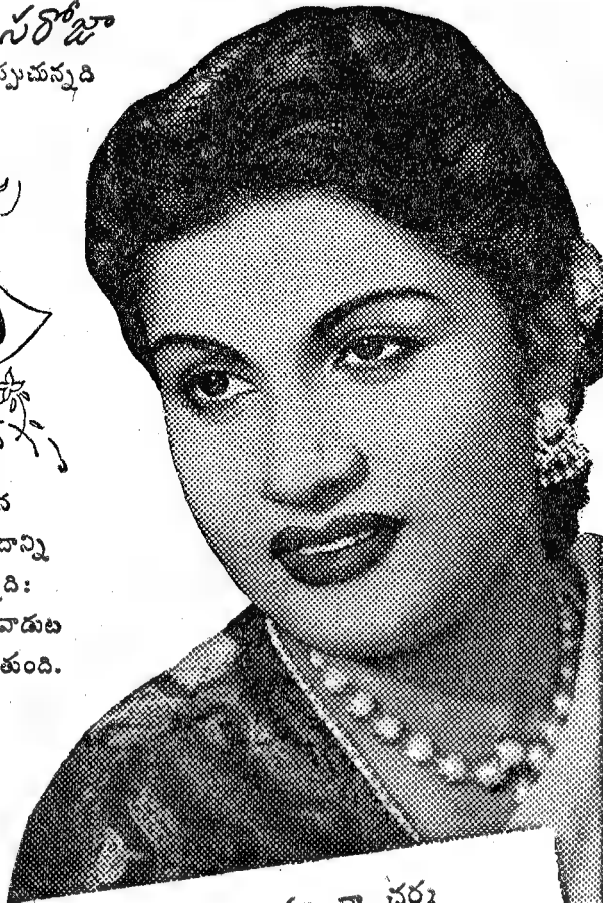
“ఎంతో తెల్లనిది—ఎంతో శుద్ధమైనది—
లక్స్ టాయ్లెట్ సబ్బుయొక్క సురగ ఎంతో
మెత్తగాను, సువాసనగాను ఉంటుంది”

అని బి.ఎస్. సరోజా
చెప్పుచున్నది



ఇండియాలో
తయారు
చేయబడినది

లక్స్ టాయ్లెట్ సబ్బుయొక్క సమృద్ధియైన మెత్తని సురగమీ చర్మముయొక్క సహజ అందాన్ని వెల్లడిస్తుంది. బి.ఎస్. సరోజా ఇలా చెప్పుచున్నది: “ఈ తెల్లని పరిశుద్ధమైన సబ్బును ఎప్పుడూ వాడుట వల్ల చర్మమునకు అద్భుతమైన మార్పు ఏర్పడుతుంది. చాలా లోపలి భాగమునుకూడ శుభ్రపరచు దీని సురగ చర్మ రంధ్రాలలో చొచ్చి చర్మాన్ని పుష్పరేకువలె మృదువుగాను, పొగనుగాను వుంచుతుంది.”



గొప్ప వార్త!

శరీరమంతా సౌందర్యముగా మండుటకు

పెద్దనైజ్ సబ్బు
ఇప్పుడు దొరకుచున్నది.
ఇవ్వకే దానిని వాడి చూడండి:

“...నే నెల్లప్పుడూ నా చర్మ సౌందర్యానికి పొగనును గలిగించే లక్స్ టాయ్లెట్ సబ్బునే వాడుతాను.”

సి నీ మా తారలకు సౌందర్యమునిచ్చు సబ్బు ★

★ విదేశాలలో విడాకులు ★

నట్లయితే, ఆ పౌరభాటుని సరిదిద్దుకునే సదుపాయం కల్పించటం న్యాయమే గాక, పూర్తిస్వాతంత్ర్యానికే సంబంధించిన సామాన్య మాత్రమేనని అంగీకరించాలి.

దాంపత్యజీవితమునేది యిద్దరు వ్యక్తుల మనస్తత్వం, ఉద్దేశాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ఒక పురుషుడు గానీ స్త్రీ గానీ విడాకులు తలపెడితే అది ఒక సాంఘిక మరాచారమని అసహ్యించుకోక, అటువంటి వివాదసంఘటనకే జారితీసే కారణాలు విమర్శించుట అయితే చివరకుంటుంది. దాంపత్య జీవితాలు సాఫీగా నడిచినప్పుడు అటువంటి వివాదసంఘటనలకి

“విడాకులు” పరిష్కార మార్గమని పాశ్చాత్య దేశాలలో ఎంచబడింది.

‘విడాకులకి ఇవి కారణాలు అయిందనవచ్చు, ఈ సందర్భాలలో విడాకులు ఇవ్వవచ్చు’ అని చట్టరీత్యా ఒక నిర్ణయానికి వచ్చినప్పుడీకీ, నిజానీకే దాంపత్య జీవితాలు పానగకపోవటమే దానికి ముఖ్య కారణం. “క్రూరత్వం” అనే పదాన్నే తీసుకుందాం. దాదాపు అన్ని దేశాలలో భార్యాధర్తలు విడిపోవటానికి యిది ఒక కారణమన్నారు. భార్యాధర్తలు ఒకరిపై ఒకరు క్రూరంగా ప్రవర్తించారనే విషయం తీర్చునున్నంతలో నిరూపించటం

కష్టం. క్రూరత్వమనేది ప్రత్యక్షంగా చాచబడటమైనా అవచ్చు, పైకి ఏ ఉద్దేశమూ కనబరచకుండా మానసికంగా హింస పెట్టటమూ కావచ్చు. ఇటువంటి కారణాలని న్యాయస్థానాల్లో ఋజువు చేయలేనప్పుడు దొంగసాక్షులకి అవసరం కలుగుతుంది. న్యాయస్థానంపై పీడననివృత్తులో విడాకులు యివ్వకపోతే ఆ దంపతుల పరిస్థితి మరి ఘోరంగా పరిణమిస్తుంది.

ఈ ఆధునికయుగంలో మన సామాజిక ఆర్థిక పరిస్థితులూ, దాంపత్య జీవితవిధానమూ విడాకులకి ఆవశ్యకత కల్పిస్తున్నాయి. మారిపోయే కాలంలో బాటు మన ఆభిప్రాయాలని మార్చుకోకుండా మనువుని, ధర్మశాస్త్రాలని వర్తిస్తూ విడాకులని ఆమోదించక పోవడమంటే కాలాని కెదురించినట్లే. ఒక వేళ ప్రజలు విడాకు అచ్చటన్ని దుర్వినియోగం చేసుకుని తుప్పుమైన, అతి ఘోరమైన జీవితాలకు అలవాడికై, ఆ దోషం విడాకుల మాత్రమేనని ముటుసు ఎన్నటికీ కాదు; మన సమాజంలో చలించుతున్న యితర మరాచారాలు, పరిస్థితులే ఆ దోషానికి కారణం అవుతాయి.

విడాకులకి ఆవశ్యకత ఈనాడు కొత్తగా కలగలేదు. విడాకులకి దారితీసే పరిస్థితులు ఏనాడూ సంభవిస్తూనే వున్నాయి. మన పూర్వీకులలో కొందరు విడాకులని చట్టరీత్యా ఆమోదించారనే విషయం, తులనాత్మకంగా పైచేయి సాంప్రదాయమంటూ గగ్గోలు పెట్టే కొందరు జ్ఞప్తికి తెచ్చుకుంటే బాగుంటుంది. అనాదినుంచీ స్త్రీలకి ఘోరమైన అన్యాయ అక్రమాలు జరుగుతున్నాయనుకోవటం పౌరభావమే. మార్పులు పరిపాలించే కాలంలోనే స్త్రీల పునర్వివాహం ఆమోదించారు. పౌర మత స్థలలో పరస్పర అంగీకారంతో విడాకులు వుచ్చుకునే అవకాశం వుండేది. స్త్రీలు కొన్ని సందర్భాలలో ధర్తని వదిలేసి పునర్వివాహం చేసుకోవటానికి వకప్పుడు మహిమని అనుమతించాడు. కాటిల్లూని అర్థకాస్త్రంలో పురుషులకంటే స్త్రీలకి పునర్వివాహం చేసుకునే సదుపాయాలు ఎక్కువని వ్రాయబడింది. పరస్పర కత్తుత్వంవల్ల హానికలిగే ప్రమాదాన్ని నివారించే ఏర్పాటు అప్పట్లో వుండేదనే విషయం ఈనాడు మనకి అశ్చర్యాన్ని కలిగించవచ్చు. ధర్త సన్యాసం వుచ్చుకున్నా, పరారీ అయినా, సంఘంలో అవమానింపబడినా స్త్రీలు విడిపోయేందుకు పూర్వం గూడా వీలండేది.

మన దేశంలో క్రైస్తవులకి, పార్సీలకి,

శుద్ధమైన కాఫీ సువాసనగల మంచి కాఫీ

మీరు సులభంగా కొనగల ధరకు!

Stanes
PURE COFFEE
7 lbs.

Stanes
PURE COFFEE
7 lbs.

స్టేన్స్ ఎట్టు లేబిల్ ప్యూర్ కాఫీ

శుద్ధమైన కాఫీ కొనడం తెలివైనది. అది చక్కని మనోహరంగా, బలమైన విద్యును-ఎక్స్ కెన్సం కాఫీ యగును. వెంకటేశ్వరస్వామి స్టేన్స్ ఎట్టు లేబిల్ ప్యూర్ కాఫీకి బాధ్యులమై, ఎందుకన, దానికాకాగుణం పూర్తిగా భేదన అని యున్నదని వారికి తెలుసు. 3 లీ., 1 లీ., 3 లీ., 7 లీ. గారిచేసి దిమ్మంలో దిమ్మను.

స్టేన్స్ ఎట్టు లేబిల్ ప్యూర్ కాఫీ

THE TALK OF THE TOWN

ప్రతియొక్కరు కొనడగు వచ్చునీ కాఫీ!
ది యునైటెడ్ కాఫీ సప్లై కంపెనీ లిమిటెడ్
కోయంబత్తూరు, దక్షిణ ఇండియా.

విజవాడ ఏజెంట్లు: శ్రీ ఎన్. హెచ్. మల్లసరాజు. మాన్యుఫ్యాక్చరర్స్ రెప్రెజెంటేటివ్ ఐకేంగ్ హాం పేట పోస్టు; కర్నూలు జిల్లాకు (ఆదోని మినహా) దిన్తిగొట్టూరు; మొవ్వూరు, రావమడుగు కృష్ణయ్య చెట్టిగొట్టూరు. జనరల్ మరైంటు, కర్నూలు.

మహమ్మదీయులకి బిడారులకి ప్రత్యేక చట్టాలున్నాయి. కూడ్రులలోనూ, మల బారులలోనూ విడాకుల ఆచారం వుండనే ఉంది. మహమ్మదీయులు భార్యలను యిస్తా సుసారం వదిలివేయవచ్చు; కాని స్త్రీలు పునర్వివాహం చేసుకోవటానికి భర్త అంగీకారమో లేక న్యాయస్థుల నిర్ణయమో అవసరమన్నారు. హిందూ స్త్రీలు భర్త మృతి విడిపోవటానికి, అన్యమతి స్వీకారమూ, క్రూరత్వం, తీవ్రమైన వ్యాధిగ్రస్తత మొదలైన పరిస్థితులు తగిన కారణాలుగా ఎంచేవారు. కానీ ఆచరణలో ఇవేమీ ఫలితం లేదు. సనాతన హిందూ సాంప్రదాయాన్ని ఆచారాలనీ పూజ్యభావంతో చూచే హిందువులు వీటిని ఆదరించలేదు.

ఇదేవలీ హిందూ సాంప్రదాయం ప్రకారం స్త్రీకి ఒక చట్టతీర్మాన ఉన్నత స్థానం ఉందన్నారు. భర్త ఎటువంటి వాడైనా అతనితో తాళురం చేయాలనీ, సహనం స్త్రీలకి ఉన్నదానితో అట్టే లక్షణమనీ, అది ప్రదర్శించే స్త్రీ ఒక నవతాస్వరూపిణి కలిగివుంటుంది. వివాహాలు స్వర్గంలో నిర్ణయపలకాయనీ సమృద్ధికలిగివుండవారు. భార్యవల్ల ఆపవీలు చూత్రమే కలిగినా లేక, పుట్టిన పిల్లలంతా మరణించినా, భార్య తగవులవారి అయినా భర్త ఆమెని స్వేచ్ఛగా వదిలివేయవచ్చునన్నారు. కాని భార్య ఏ పరిస్థితులలోగాని విడాకులు పుచ్చుకుని, పునర్వివాహం చేసుకోవటానికి నీతిపర్యాలు అధ్యంతరాలని ప్రచారం చేశారు. హిందూ స్త్రీలు పునర్వివాహాన్ని కోరరానే వాదనని గూడా బయలుదేరేశారు. స్త్రీలకు కీల్యముమీదా సత్కర్తవమీదా ప్రత్యేక శ్రద్ధ మౌపెనుతూ, స్త్రీలు పురుషులతో ఏనాటికీ సరిహగరినే మూఢ నమ్మకాన్ని ధర్మమౌతలకిండ ప్రచారం చేశారు. హిందువులలో నేటికీగూడా ప్రబలుతున్న ఇటువంటి సాంప్రదాయ సిద్ధమైన అభిప్రాయాలే విడాకుల హక్కుకి అడ్డంకిగా తయారవుతున్నాయి. పూర్వం ఆచరించిన ఈరంగాలనీ, వాటిని సృషించిన ధర్మకర్తలనీ, వారు స్త్రీలని అణగారోక్కి హీనపరచటానికి సంకల్పించారని విమర్శించటం పొరబాటు. ఆనాటి ప్రజల జీవనవిధానం, సాంఘిక పరిస్థితులూ, రాజకీయ వాతావరణమూ, అటువంటి ధర్మమౌతలకి ఆవశ్యకతను కల్పించాయి. విదేశీయుల దండయాత్రలకిలొనైన సహించువులు తమ స్త్రీలను సంరక్షించుకోటానికీ ఆ సాంప్రదాయాలని సృష్టించుకున్నారు. ఆ సాంప్రదాయాలే,

ఆ వివాహాలే ఇప్పుడు గూడా మన జీవితాల్ని తీర్చిదిద్దగల వనకోడం పొరబాటు.

కాలానుగుణంగా భాసనాలూ ఆచారాలే గాదు, వివాహాలు గూడా మారాలి. ★

స్త్రీలు-ఉద్యోగాలు:

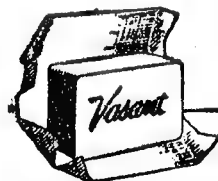
చింతలపూడిసుంచి శ్రీమతి మండా అప్ప మాంబగారు యిలా వ్రాస్తున్నారు—

“చిన్నతనమున తండ్రి, యవ్వనమున భర్త, మునలితనమున మాతృభావమువలన కుమారుడును స్త్రీకి రక్షకులగుచున్నారు. అందువలన స్త్రీకి స్వాతంత్ర్యము లేదు” అని మన పూర్వస్మృతికారుడు ‘యథార్థస్థితిని’ మాత్రము చెప్పినాడు. ఆయన స్త్రీలపట్ల ద్వేషము కనపరచినాడనుకొందమన్నచో, చివరివాక్యమేకదా మనకు ప్రమాణము! నేడుగూడ ఏ స్త్రీగాని (స్వతంత్రుల మనుకొనుచున్నవారు) ఇట్టి రక్షణవిధి లేకున్నానని హృదయముపై చేయివేసుకొని చెప్పగలదా? నేటి యధికారులచే ‘నమ్మేటపోటుల’కు లోనైన యాయుద్యోగములలోని కష్టసుఖములు, నైరాశ్యములు లక్షలాది పురుషులను భవించుట చాలక; యుగయుగములనుండి అతిపవిత్రముగ మర్యాదగ గౌరవపూర్వకముగ చూడబడుచు, స్వేచ్ఛగ

■ రావభీష్టప్రదముగ గృహరాజ్య పరిపాలన మొనర్చు స్త్రీలను గూడ పాలుజేయుట యేమంత క్రేయస్కరము?”

—మన స్మృతికారులు వారి కాలంలో ఆనాటి సాంఘిక పరిస్థితులనీ, జీవన విధానాన్నీ పురస్కరించుకుని పురుషులు స్త్రీలకు రక్షకులగుచున్నారని అన్నారు. ఆ విషయం ద్వేషంతో అనలేను. కాని ఎల్లప్పుడూ అదే యధార్థస్థితి అనుకో నక్కరలేదు. సమాజంలో స్త్రీ పురుషు లిద్దరికీ పరస్పర సంరక్షణ తప్పదు. అటువంటిది నేడు స్త్రీలు సమాన స్వార్థంత్రాన్ని కోరగానే ఏదో అస్వాభావికమైన, అసహజమైన జీవితాన్ని వరిస్తున్నారనుకోవటం పొరబాటు. నేడు అందరికీ సమాన రక్షణ, అవకాశాలు కల్పించే బాధ్యత ప్రభుత్వంపైనా సమాజంపైనా ఉంది. అందువల్ల స్మృతికారుడు వర్ణించిన రక్షణవిధి ఇప్పుడంత అవసరము లేదనే విషయం అందరూ గ్రహిస్తున్నారు. ఉద్యోగాలనగానే అధికారులచే నమ్మేట పోటులతో కూడుకున్న వనకోడం పొరబాటు. ఎవరో కొందరు అధికారుల్ని బట్టి ప్రభుత్వోద్యోగాలనీ ఇతర సంస్థలలో ఉద్యోగాలనీ విరసించకుపాడు. ఏవైనా లోపాలుంటే వాటిని సరిదిద్దడానికి ప్రయత్నించాలేగాని ఉద్యోగాలే మానుకోవాలనడం హేళనాదం కాదు. నమ్మేట

ఎసెంట్ సబ్సిడీ



నిత్యం వసంత్ ఋతుమే.
నాణ్యమైన సబ్బు సరఫరామైనధర.

వసంత్ సోప్ వర్క్స్ లిమిటెడ్,
విజయవాడ.

★ స్త్రీలు - ఉద్యోగాలు ★

పోటులకు భయపడి ఇళ్ళలో మగ్గిపోవడం విమంతులకు మంచిపని? ఈ స్త్రీలందరూ యుగయుగాలుగా పవిత్రంగా స్వేచ్ఛగా, గౌరవంగా బ్రతుకుతున్నారంటే నమ్మటం కష్టం. మర్కడ, గౌరవం, స్వేచ్ఛ, పవిత్రత అనేవి పుణ్యభూమిగానీ, స్త్రీలకుగానీ 'ఉద్యోగాల'వల్ల మూర్ఖులచేతిలో.

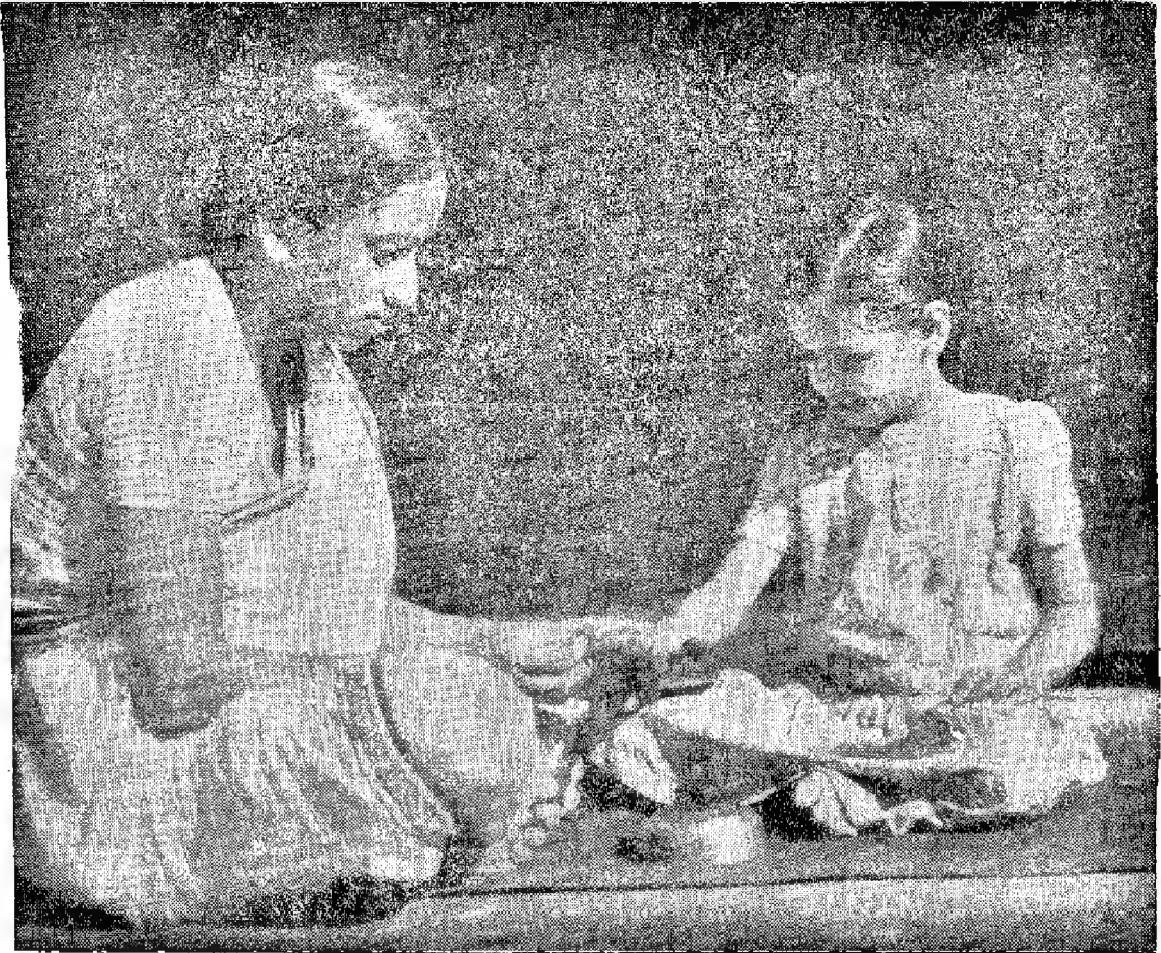
కర్నూలు నుంచి శ్రీ 'దండ' గారు యిలా వ్రాస్తున్నారు.

"మైనారిటీ తీరని మన సంస్కారం అనే వ్యాసంలో సంస్కారం అనే మాటకు అర్థం లక్ష్మీదేవిగారుగానీ, ఉమారాణిగారుగానీ తెలియజేశారు

కాదు. స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చేయాలనేవాదన బయటపడేటానికి కారణం ఏమిటనే విషయం ఎవరూ లోతుగా ఆలోచించడములేదు. ఇప్పుడున్న యిబ్బందులూ అడ్డంకులూ పూర్వం లేవా అని నా ప్రశ్న? ఇప్పుడి ఆందోళన పెరగటానికి నరైన కారణాలు పలువురు హించలేక పోతున్నారు. మన దేశంయొక్క నైతిక విలువ నన్నగిల్లిపోవటానికి కారణం పాశ్చాత్య

నాగరికతాప్రభావమే నని ఘంటాపథంగా చెప్పగలము. కట్నాల సమస్య ఎలా బయలుదేరిందీ ఆలోచించుదాం. పురుషుడు తన నైతిక విలువని కోల్పోయి దానిని కప్పి పుచ్చటానికి కట్నాలపేరే తలపెట్టబడింది. కట్నాల కీలకం అంతా పూర్తిగా పురుషులవల్లనే వచ్చిందనటానికి సందేహంలేదు."

—సంస్కారం అనేది ఒక సాంకేతిక పదం కాదు, నిర్వచించి చెప్పటానికి. పదిమంది పుంజే ఒక పటుంబములో ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్కరకైన సంస్కారాన్ని ఆలవించు



గోరంటాకు సింగారం

ఫోటో: ఎస్. రామకృష్ణ, (మాయవరం)

కుంటారు. లక్ష్మీదేవిగారూ నేనూ వ్యక్తిగత సంస్కారాన్ని గురించి చర్చించలేదు - అది సామాజిక సంస్కారాన్ని గురించే. ఆర్థిక దుస్థితిలో పరిగిపోతున్న మధ్యతరగతి కుటుంబాల సంఖ్య మన దేశంలో పెరుగుతున్న కారణమే స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చేయకూడదా - నేనాదనని జయలు చేరలేనాంది. ఇంతేకాదు. 'నా సంపాదన, నా చోదా, నా భార్య, నా విధులు' అనేవి మాత్రమే ప్రధానంగా చెలామణి అవుతున్న నేటి సామాజిక వ్యవస్థలో, అనేకమంది స్త్రీలు నిరాధారంగానే పరులపంచలో అతిసీనస్థితిలోనో బ్రతకవలసి వస్తోంది. భర్త పోయినందువల్లగాని, భర్త నిదీచి పెట్టిన కారణంవల్లగాని సమాజంలో పతనావస్థ సంభవించుకుంటూ విడ్డూల పోషించి వృద్ధి లోకి తీసుకురావలసిన బాధ్యతను నేకమంది స్త్రీలు భరించవలసి వస్తోంది. ఇటువంటి పరిస్థితులకి స్త్రీలు సిద్ధపడవలసిన అవసరం కలుగుతోంది. ఇంక ఇందులో "లోతుగా" ఆలోచించటానికి వేరే విమోలేదు. ఇప్పుడున్న కొన్ని యిబ్బందులు పూర్వమున్న మాట నిజమే. కానీ కొన్ని యిబ్బందులు తొలగిపోతున్నాయని ప్రస్తుతం ఉద్యోగం చేస్తున్న స్త్రీలే బుజువు చేస్తున్నారు. మన దేశం యొక్క నైతిక సంస్కృతి పన్ను గిల్లుతుందనే భయమే కలిగి నట్లయితే, ఆదోషాన్ని పాశ్చాత్య నాగరికతా ప్రభావానికి మాత్రమే అంటకట్టకుండా, కారణాలు విమర్శించుకొంటూ "లోతుగా" ఆలోచిస్తే బాగుంటుంది. కట్నాల కీలకం పురుషులు తమ నైతిక విలువని కప్పిపుచ్చటానికి లేవదీశారనటం హాస్యాస్పదంగా వుంది. చాలకొలంనుంచీ వస్తున్న ఈ ఆచారానికి మూలకారణం వియ్యంపొందేవారు సమానభాయాలోనివారైఉండాలనే భావం. అది నేటికి తురీతిగా పరిగమించింది. ఇప్పుడు కట్నాలులేని వివాహాలు మర్యాదకీ లోపం అనే అపోహ మగపిల్లల తరివండ్రులకీ కాదు అడపిల్లల తరివండ్రులకీ కూడా వుంది. ఇటువంటి కృత్రిమాచారాలు నశించడానికి స్త్రీలు పురుషులతో పాటు సమానహోదా పొందాలి.

భీమవరం నుండి క్రిమతి శ. కాళగారు యిలా వ్రాస్తున్నారు:

ఉద్యోగములు చేస్తే పెండ్లిండ్ల వడము కట్టమని కొందరి ఉద్దేశము. ముఖ్యముగ స్త్రీలకు ఉద్యోగములన్నది కొంచెము చదువుకుని

పైకి చదవటానికి ఆర్థిక శక్తి లేక కట్నాలిచ్చుకోలేని మధ్యతరగతిలో అవివాహితలైన యువతులకు అవసరమని నా ఉద్దేశము."

— ఉద్యోగాలు చేస్తున్న స్త్రీలని, వారు ఉద్యోగాలు చేయటం యిష్టపడే యువకులే వివాహం చేసుకుంటారు. వివాహ సమస్యని పరిష్కరించటానికోసమే వీ స్త్రీగానీ ఉద్యోగము చేయాలని సంకల్పించడు. సరసు నేది పరిస్థితులనిబట్టి కలుగుతుంది. అది అవివాహితులకే ఎక్కువ అనుకోవటం తప్పు.

కుదరవల్ల నుంచి క్రిరానుంగాన యిలా వ్రాస్తున్నారు:

"డబ్బుగలవాళ్ళకే ఉద్యోగాలు దొరకటం జరుగుతోంది. మరి అలాటప్పుడు నిరుద్యోగనమస్య ఎలా తీరుతుంది? మధ్యతరగతి ఆడ, మగ వాళ్లకు ఉద్యోగాలు ఎక్కడనుంచి వస్తాయి?"

— డబ్బుగలవాళ్ళకే రికమెండేషన్లు ఉద్యోగాలు సులభంగా దొరికే మాట నిజమే. కాని మధ్యతరగతివారు చేసే

ఉద్యోగాలకి ధనవంతులు ఎలానూ సిద్ధపడరు. అందరూ చేయగలిగేటన్ని ఉద్యోగాలు లేకపోవటానికి, ప్రస్తుత నిరుద్యోగ సమస్యకి కారణం ధనవంతులూ కారు; స్త్రీలూ కారు. స్త్రీలందరూ ఉద్యోగాలు మానేస్తే నిరుద్యోగం పోతుందా? నిరుద్యోగానికి మూలకారణం సమాజ ఆర్థిక విధానం.

సమీక్ష

స్త్రీలూ - ఉద్యోగాలు అనే అంశం వివాద పోతుంటే తాలినుంది వారి అభిప్రాయాలనీ, విమర్శలనీ, సందేహాలనీ తెలుపుతూ లేఖలు వంపారు. అందరి లేఖలనూ ప్రచురించడానికి గానీ, విమర్శించినవారందరికీ సమాధాన వివ్వడానికి గానీ వీలు లేకపోయినందుకు చింతిస్తున్నాను. అయితే సాధ్యమైనంతవరకూ లేఖలూ విమర్శలలోని అంశాలన్నీ టిపి ప్రచురించడానికి ప్రయత్నించాం. ఈ సమస్యగురించి పాఠకులు చూసిన విమర్శనాదృష్టి, సహృదయత, ఉత్సాహాలకు నా కృతజ్ఞత.

స్త్రీలు - ఉద్యోగాలు అనగానే ఉద్యోగం పురుష లక్షణం గనుక స్త్రీలు (84-వ పేజీ చూడండి)

దువ్వెనలోకి పూడివచ్చేదానికంటే, తలపై రెండుమిగలడం మేలుగదా!

కేశవర్ధనితో

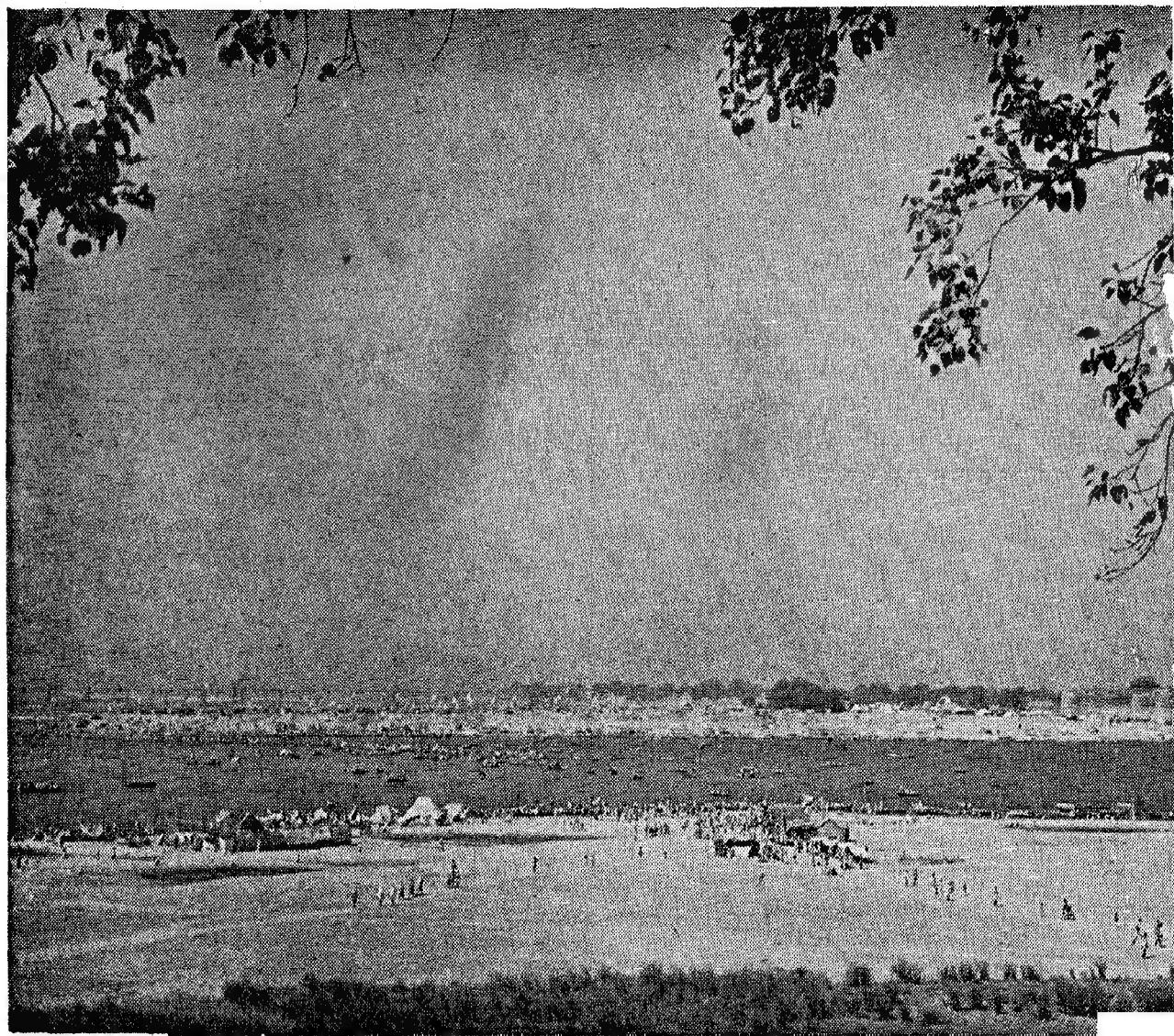
కేశములు రాలిపోనిలువండి. వ్యాధి ప్రసవము వల్ల, జీవించిన కాలాలకుబదులు, కేశవర్ధనితో మీ కేశములను పోషించండి తలలోదురదను, చుండును అరికట్టి, అకాలం లో నెరియుటను మాన్పించండి.

కేశవర్ధనితో కేశములు వృద్ధిపం పొందనివ్వండి. సువాసనకు, కుద్రతకు పొంపూ వాడండి.

కేశవర్ధని అ. 14; పొంపూ అ. 14. పోస్టేజీ అదనం. అన్నిచోట్లా లభింతును.

కేశవర్ధని ప్రాదప్తు. కోయంబత్తూరు.

NO. 1



త్రివేణి
సంగమం

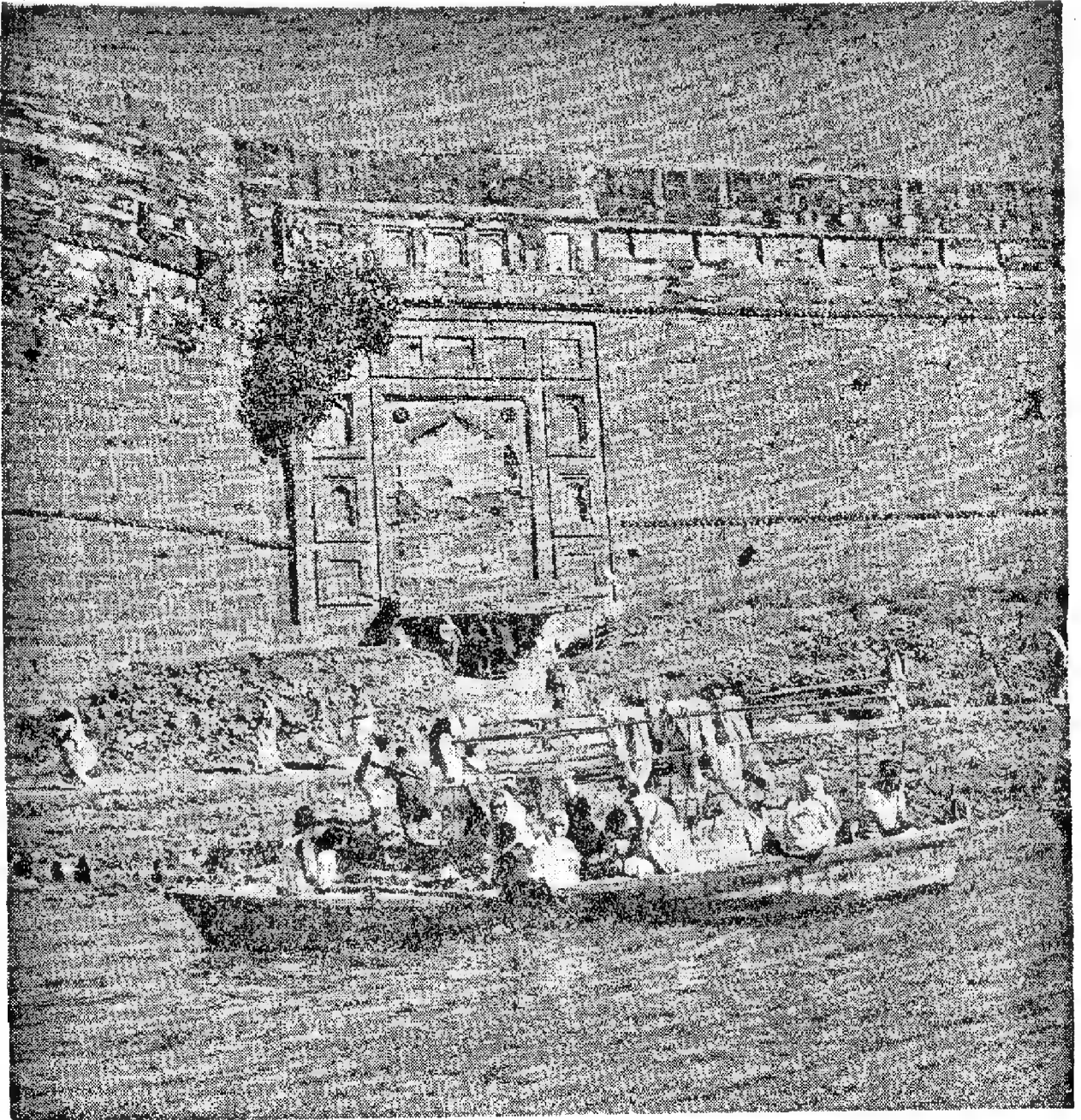
1. త్రివేణి సంగమం, ప్రయాగ.

2. ఆంతర్యామిని 'సరస్వతి'

(కోటగోడ నానుకొనివున్న చూరుక్రింద ఒక బావివుంది. అందులో కనిపించే నీళ్లు
. 'సరస్వతి' నదీ జలం అంటారు.)



ఫోటోటా: సి. సీతారాం, మద్రాసు.





స్వయంసిద్ధ



8

పూజామందిరం ప్రక్క పందిట్లో పెళ్ళివారి కందరికీ ఏ కట్టె లిస్తున్నా రిక్కడ. అక్కడ నిధిలో అప్పుడే బ్రహ్మాండమైన ఊరేగింపుకు ఏర్పాట్లు జరిగి పోతున్నాయి. రకరకాల వాయిద్యాలు, వావా ధజంఠిలు, బట్ట - అన్నీ ఇటూ బయలుదేరుటానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి. ఈ ప్రాంతాల్లో ఇంత పెద్ద ఊరేగింపు ఇదివర కెవరూ చూసి యెరుగరు. ఎక్కడా చది చిప్పుడు లేకుండా మొదట్లో మగ పెళ్ళివారు నిరాశంబరంగా పండిల్లో ప్రవేశించటం చూసి చాలామంది నిరుత్సాహపడ్డారు. అలాంటివారంతా, పెళ్ళివారు తిరిగి వెళ్ళి బోయేముడు ఇంత ఊరేగింపుకు యేర్పాట్లు చేసుకోవటం చూసి తెల్లబోయారు...

కనకాంబరినిచ్చి, కథువు బయటికి రాగానే హరిసారాయణబాబు వియ్యంతుట్టి ఉదేశించి - "ప్రధానం చేసుకోటానికి వచ్చిన కోజానే నుక అమ్మాయి నాకు వాన్యంధం చేసేసింది. తయారయిన విద్యా మందిరం చూసి అమ్మాయి సంతోషించి కప్పుతే నాకు సంకృతి - విముక్తి. కనుక ఇప్పుడే ఇక్కడున్న వారంతా - అక్కడికి దియలేకే తమ పాదభూరి అక్కడ పడేట్లు చేయాలి. ఈ ఊరేగింపుకు చాలా దిక్కేమైన ఏర్పాట్లుచేసా చేయించాం" అన్నాడు.

దీనికి మొదట్లో అడవిపెళ్ళివారు ఏ అభ్యంతరం లేవరేనీగా అది ఆత్మసత్తు నిలవలేదు. "మేము విముక్తులనందర్నీ బలవంతం చేసి సరసతి మా వాసుల గ్రామాని కేవల తీసుకు వెళ్ళటంలేదు. మా అమ్మాయి కావాలని

కోరిక విద్యామందిరం ప్రారంభోత్సవం మాసిరావటానికి అభ్యంతరం ఏమిటి?" అన్నాడు హరిసారాయణబాబు.

చివరికి ఏ అభ్యంతరమూ నిలవలేదు. అడవిపెళ్ళివారి తరపు మగవాళ్ళు, అడవివాళ్ళు అందరూ తమకు ఏర్పాటుచేసిన అందమైన బట్టయొక్క బయలుదేరారు. చండి తల్లి ఒక్కతే మాత్రం ఇంట్లో ఉండిపోయింది. మామరిచేరులోంచి కోనకాంబరిని స్వీకరించాక తల్లి మళ్ళీ వెనక్కి తిరిగిచూడకుండా లోపలికి వెళ్ళిపోవాలి. అది సంప్రదాయం. ఈ సంప్రదాయం తెలిసినవాడవటంవల్ల, వియ్యంతుకు తర్వాత ఆమె నేమీ బలవంతం చెప్పలేదు.

ఇక్కడిలా బ్రహ్మాండంగా ఊరేగింపు బయలుదేరింది. అక్కడ విద్యాలయం దగ్గర ఉన్న పెద్దలందరూ సమావేశమయ్యారు. ఆ పర్వయంతి ని నా ని పెళ్ళిమీదకన్న విద్యాలయమీదనే ఆసక్తి హెచ్చు. ఒక్క పదిహేను కోజాల్లో ఈ సర ప్రదేశంలో ఇంత పెద్ద భజనాన్ని నిర్మించడం ఈ జిహించారు! ఎలా సాధ్యమయిందో! హరిసారాయణ గంగూరి అనుకున్న నాటికి తన వ్యాసం ఎలా తెల్లించుకోగలిగాడో! ఈ జిహించారు అసాధ్యమైన పనులన్నిటినీ అతలీలగా చేసిపారేస్తాడని ఇదివరకుదాకా కథలు చెప్పకోవటంమాత్రమే విని ఉన్నాడు ప్రజలు. ఇప్పుడు ప్రత్యక్షంగా చూసి, తాను విన్నదానికీ ఇప్పుడు చూస్తున్నదానికీ నిజంగానే తేడా యుమారేమి అని - ఆ ఊళ్ళవాళ్ళ కాదు. చుట్టుపక్కల పది ఊళ్ళలోవాళ్ళుకూడా అక్కర్లంగా చెప్పకోవటం మొదలైపోయింది. కనుకనే అందరూ

ఈ ప్రారంభోత్సవ శుభదినంకోసం ఎదురు చూస్తున్నారు. ఈ సమావేశం జరిగేచోట నాలుగువైపులా - ఈ భవనం ఏ పద్ధతిలో కట్టినదీ ఎవరికీ ముందుగా తెలియకుండా - పరదాపట్టా కట్టించారు. దాంతో ప్రజలకి మరింత రహస్యతా వాస్తవమయింది.

కొన్ని కృషి - చివరకి వాద్యాలతో ఊరడు మాక్రొగింపజేస్తూ ఊరేగింపు విద్యాలయం ముందుకు రాగానే ఒక్కసారిగా కొన్ని సీరంగులు మోగినట్లు ధ్వనులు వినిపించాయి. ఆ ధ్వనులు వినిపించటంతోపాటు భజనానికి మట్టా కట్టి ఉంచిన తెరలన్నీ - నాటకరంగంమీద తెర దానంతటాది తొలిగినట్లు - ప్రక్కకు తొలిగి పోయాయి. ప్రతిభావంతులైన కిల్పు రెండో కలిసి శ్రద్ధగా అందంగా తయారు చేసిన ఆ విద్యామందిరం కుకూహల్లులై ఉన్న ప్రజల మాపుల్ని ఆకర్షించింది. రెండు వారాల క్రితంవరకూ పశువులు పూర్ణాదుకూ పాడుపడ్డట్లు ఉండేది ప్రదేశం. అక్కడిప్పడో దివ్యభవనం కళ్ళకు మిరుమిట్లు కొల్పుతూనే - కట్టు కథల్లోలాగా ఇదేదైనా గారడీ అలాగా నిర్మితమయిందేమో అని అనిపించుకుంది. విద్యాలయం లోపలికి ప్రవేశించటానికి అంత వెడల్పునా వికాలమైన మెట్లున్నాయి. ఆ మెట్లకి రెండువైపులా రెండు పెద్ద పెద్ద వరాండాలున్నాయి. ఆ మెట్లకి ఎగుతున ఆర్చీల కద్దంగా 'వెర్వేట్ క్లాక్ కరైక్' నేసిఉంది. ఆ ఆర్చీకి అటూ ఇటూ ఉండే సిమెంట్ స్తంభాలమీద 'ప్రిచండి విద్యామందిరం' అని అక్షరాలు చెక్కి ఉన్నాయి.

ఊరేగింపు మందిరంవద్దకి రాగానే హరి

నారాయణబాబు ముందుకు వచ్చి - వధూ వధులను, కొంతమంది వధువుతలూకు ముఖ్య బంధువులను వెంట తీసుకుని మెల్లకొట్టి ఆ 'వెల్వెట్ కట్రెస్' దగ్గర కొచ్చి ఆగాడు. ప్రాంగణమంతా ప్రజలతో కిటికీలాడిపోతోంది.

హరినారాయణబాబు వధువులేని చూసి నవ్వుతూ - నువ్వు చేత్తో స్పృశించండి ఈ పరదా తొలగదమ్మాయి. ఆ పరదాని నువ్వే తొలగించి నీ విద్యానుందిరంలో ముందు నువ్వే ప్రవేశించాలి" అన్నాడు.

దండికి ఇర్రేసుండా గగన్పాడిచింది. పనులకొంస నడుముకు బిగించి, ఆ పెద్ద పెద్ద పరదాలను తొలగించసాగింది.

హరినారాయణబాబు నవ్వుతూ "మా తల్లి మమ్మల్ని తనవెంట తీసుకెళ్లులేదు. వెనకా ముందూ చూడకుండానే పరదాలు తప్పించేస్తోంది. భేష్! అదే కావలసింది. నువ్వు ఓసారి స్పృశిస్తే చాలుతల్లీ, ఇంక నువ్వు ఇవతలికి వచ్చేయ" అన్నాడు.

సురుక్షణంలో పరదాలు ప్రక్కకి తొలగి పోగానే ఆ విద్యానుందిరం ముందిరిపోలు అందరి చూపుల్ని జగత్ మనిపించింది.

ఇలాంటి భవనాలు ఈ ప్రాంతాల్లో అసలు లేకపోలేదు. కాని ఇంత అందంగా ఇంత పవిత్రభవనంలో ఉన్నదిమూలం ఇదే. హాలంతా పూలతోరజాల్తో చిత్ర పటాలతో చక్కగా అలంకరింపబడి ఉంది. దానికి మూడువైపులా మూడు పెద్దపెద్ద గదులున్నాయి. ప్రతి గదిలోనూ పాలిష్ చేయబడిన చక్కని బల్బులు వరుసగా అమర్చి ఉన్నాయి. వాటికి ఎదురుగా ఉపాధ్యాయులకు మేజాలూ కుర్చీలూ వేసి ఉన్నాయి. గోడకి ఒక బ్లాక్ బోరు, భారత జెండా మ్యూరాల ఉన్నాయి. హాల్లో ప్రవేశించగానే అటూ ఇటూ ఉన్న గదులు రెండూ మరొకవిధంగా అలంకరింపబడి ఉన్నాయి. ఒక గదిలో ఆఫీసుకి అవసరమైన పరంజామా, బీరువాలనిండా కాఫీ తాలూ, పెన్సిల్స్, పలకలూ, విద్యాసాగర వాడకొల, ఒకప్రక్కన రాట్నాలూ - విశులూ కావలసినన్ని ఉన్నాయి రెండో గదినిండా ఒకటి బీరువాలూ మాత్రమే ఉన్నాయి. వాటిల్లోకి పుస్తకాలు ఇంకా తెప్పించలేదు.

దండి ముందు లోపల ప్రవేశించగానే ఆమె వెనుక అందరూ హాల్లో ప్రవేశించారు. హరినారాయణబాబు మెల్లిగా చుండిన అనుగమిస్తూ నీయూ పాఠశాలకి దండి విద్యానుందిరం అని పేరుపెట్టించాను తెలుసా అమ్మో! ఎలా ఉంది పేరు? సరి



"రూపందేహి, జయందేహి...."

ఫోటో: ఎన్. రామకృష్ణ (మాయవరం)

యైన పేరే పెట్టానుకదూ?" అని అడిగాడు.

ఆ మాటవగానే దండిముఖంలో ఎంతో సంతోష ప్రకృతి కన్పడింది. అతివది గమనించి, "చూడు తల్లీ! లోకుల దృష్టికి మానవుడెంత, దుర్బలుడుగానూ, తీసికట్టుగానూ కన్పించినా, అతడి చేతు నిర్మలమైనట్టి, శక్తివంతమైనదీ అయిపోతాయి. అలా అయితే భగవంతుణ్ణి ఉద్దేశించి ఆ వ్యక్తి చేసే ప్రార్థన ఎన్నడూ ఖర్చుంకాదు. ఆ భగవంతుడి ప్రేరణవల్లనే అవసరమైన వ్యక్తులు

పరుగుతుకువచ్చి, అతడి పనులన్నీ నిర్వహించిపెట్టిపోతారు. నువ్వు స్వార్థం కోసమై భగవంతుని ప్రాణ విమోచింకలేదు. దేశదౌర్భాగ్యం తొలగిపోయే మార్గం ఏమిటా అని దిగ్గోమలహృదయం తల్లడిల్లిపోయి నువ్వు కంట తడిపెట్టుకుంటూనే భగవంతుడు మాత్రం స్థిమితుడై కూర్చోగలడా తల్లీ! ఈ పాఠశాల ప్రతిపాదనకి గంభీరమైన మానసికపాదనే చేతువు. నువ్వు నిజంగా 'స్వయంసిద్ధ'ని తల్లీ!" అన్నాడు.

స్వయం సిద్ధ

9

వివాహము కంటి అర్థవారింటికి వస్తూనే, అంతఃపురానికి సర్వాధికారిని యొక రాణి మాధురీదేవిమనస్సుకు కలకరించింది.

కోదంబరాజు రాత్రి అమావసునైన తల్లి మామక: విన్న సంగతుల ననుసరించి, అర్థవారింటికి తాళిబిడలుగాలో ముంచి గానీ నిర్ణయానికి వచ్చేసింది. భగవంతుడు తనని ప్రతివ్యంద్యంతో యుద్ధం చేయటానికి సృష్టించాడా అనిపించి చామెరి. క్యామపురానికి వచ్చినప్పుడు అది తానే అమావసు అక్కర్తాలకు అడుపడిందో, వాటి కన్నీటి ప్రతిఫలంగా ఎన్నోరకాల నిందలని ధరించాల్సి వచ్చింది. అయితే యేం, వాటిని తోచిపోలేకపోలేదు. అలాటి రాత్రి తల్లి చెప్పగా తాను విన్న గాథనుబట్టి, ఎంత పెద్ద ఆపద, విప్లవం, ఎన్నోరకాల కాలు కలిసి కట్టుగా రానున్నాయో గ్రహించటానికి ఎంతో శ్రమ పట్టలేదామో. ధర్మ ఆయింట్లో ఏమూరిం గౌరవంలేదు, అదరణ అంతకన్నా లేదు. ప్రతిష్ఠ అనేది అసలే నున్న...తానా పేదయింటిపిల్ల - అలాంటి అమావసుడికి సహస్రరూపాయల ఎలా మనసుకోవటం? తన ఆత్మగౌరవానికి భంగం కలగదనిమాత్రం ఎవరు చెప్పగలరు? ఇకన్నా కాగా ఆలోచించుకుని, ముందుగానే నిర్ణయాన్ని తీసుకుని ఈ బాకుతీ జమించారు ప్రాసాదంలో అడుగుపెట్టింది అంది.

కాని ఆయింట్లో మాధురీదేవి మా-చెడ్డ ప్రకారం! ఆమె మాట! నిరుపలేదు. ఆయింటి యజమాని-తన సుమాసాలా-నాకర్తూ అయ్య అని పిలిస్తేనే తృప్తిపడేవం. అంతేకాని వారిచేత రాజాగారనీ, జమిందారని పిలిపించుకోవటం అతడికి ఇష్టం ఉండేదికాదు. కాని 'రాజా' అని పిలువడం జమిందారుమాత్రమైన మాధురీదేవి, భర్త అలా పిలిపించుకోవటం అతడికి ప్రతిష్ఠకు భంగం అన్నట్లు మధ్య మధ్య హెచ్చరిస్తూఉంటుంది. అతడి ఈ తొందరపాటును తాను సర్దుబాటు చేస్తున్నట్లు తృప్తిపారిస్తూ ఉంటుంది. తాని యింట్లోకి వచ్చి ఈ సంసార నావ మక్కానీని చేత పట్టుకునే రోజునే...పుట్టిందిగ్గిర తాను రాజకుమారిగానే ఉన్నానని, ఇక్కడికి వచ్చి రాణి అయినానని - ఆశీర్వాద,

నాకర్తనీ అంటన్న పిలిచి తప్పింది. అంతే తల్లి మనసో అందరూ ఆమెని రాణిగారనే పిలుస్తూంటారు. తల్లిప్రతిష్ఠ కోడుక్కిరించింది. ఆమె జీవితప్రకారం - ఆమె కోడుకు నివారణుని అందరూ యువ రాజాగారనే పిలుస్తూ ఉంటారు.

గోదంబరాజు వివాహం రాణికంత యుద్ధం లేదు. అయినా ఆమె ఒకరకంగా మనస్సును నమోదానవరమవుంది - పేదబాళ్ళ యింటి పిల్ల కడుగ, ఇక్కడికి రాగానే ఈ విశ్వరూపం ఇంతతో చూసి నోరు నొక్కుకునే వడిఉంటుంది. అలాంటిదాన్ని తన చాకిగా, అమాట కొన్న క్రిత వానిగా చేసుకోవటంకూడా ఏమంత కష్టం కాదు. అంతేకే మనస్సులోని మారిన వ్యాన్ని బయటపెట్టుకోకుండా పైకి ఉత్సాహాన్ని పెరిపించింది. అనందాన్ని వ్యక్తపరిచింది.

కాని అందులోకూడా దీర్ఘంగా నిల్చుకున్నా పిల్లవాడు పెరిగినానులవాడు కదా అని ఏదో పేదపిల్లని తెచ్చి కట్టాల్సి వచ్చింది. పైగా ఆ పిల్ల కొంతేం తెలికక్కడన్న పిల్లల కూడా. ఈ యింట్లో కలిసి బోతుండనే ఆకలేదు. వాడి కడి చివరికి నుదిలండి అవుతుందేమో! అని మధ్య మధ్య తన విచారాన్ని నటింపేది. అంతఃపురంలో పరిచారికలదిగ్గిరుంచి అందరూ అత్తా కొడుకు కలుసుకోగానే కొడలి అద్భుతం ఎలా పరిణమిస్తుందో అన్న భయంతో నిల్చిపోతాడు.

జంకా గొంకా అనేది లేక - ఎంతో ప్రతిభావంతురాలిగా కన్పించే కంటి ముఖాన్ని తొలిసారిగా చూసినప్పుడే మాధురీదేవిమనస్సులో రవంత సంకేయం బయలుదేరింది. క్రొత్తకొడలికి సహజంగా ఉండే అపరిమిత మైన సిగ్గునీ చెరుకుతనాన్నీ దులిచేసుకుని చండి సింహద్వారందగ్గిర మేనా దిగింది. వ్యావంల అడుగుపెట్టగానే వారి విశ్వరూపాన్ని చూచించే వస్తువులు అక్కడ చాలా విరజిమ్ముతన్నట్లు కన్పిస్తాయి. కాని ఈ పేదపిల్లదృష్టిని వేమీ ఆకర్షించలేదన్న సంగతి రాణి ఒక కంటు కనిపెడుతూనే ఉంది. పైగా చండి ముఖం గాంభీర్యంతో గర్వంతో తొలుకు తున్నట్లుంది. మాధురీదేవి సంప్రదాయం ప్రకారం వధువుకి ఎర్రనీళ్లు దిగకుండా గానీ చండి - ఆమెకి భక్తి క్రద్ధలతో పాదాభివందనం చేసింది. అక్కడ చేసిన ముత్యపుల కందరికి చేతులు జోడించి

నమస్కరిస్తూ - ఆచారం ప్రకారం అక్కడ వరచిన ఆ సరణులమీదనుంచి విస్ఫోటంగా లోపలికి వెళ్ళిపోగింది. తూమాలు ప్రకారం అసరాయిస్తూ ఎవరూ ఆమెని లోపలికి నడిపించుకు వెళ్ళవలసిన అవసరంలేదు. ఇతరులెవరూ గమనించలేదు కాని, ఇతరులెవరూ కనిపెట్టకుండా-జడ భరతుడిలాంటి భర్తను చండి తనతోపాటు చురుకుగా నడిపించి తీసుకెళ్ళటం మాధురీదేవి మాత్రం కనిపెట్టింది. ఆమె అప్పుడే విన్నవోయింది. 'ప్రస్తుతం ఈ కంకానికి పెద్దకొడలిగా తనకుండే అధికారాలన్నిటిని ముందుగానే ఆయితం చేసుకుని, వెనుకటి పద్ధతులన్నీ తుడిచేసి, మహిమాన్విత యైన మహారాణిలాగా వస్తున్నట్లుండే ఈ పిల్ల! తన రాజ్యాధికారాన్ని లాక్కోటానికా? అనికూడా అనిపించిందామెకి. తాను తొలిసారిగా ఈ యింట్లోకి ఇంత కన్న అహంకారంతో అడుగుపెట్టే సంగతి రాణికి గుర్తొచ్చింది.

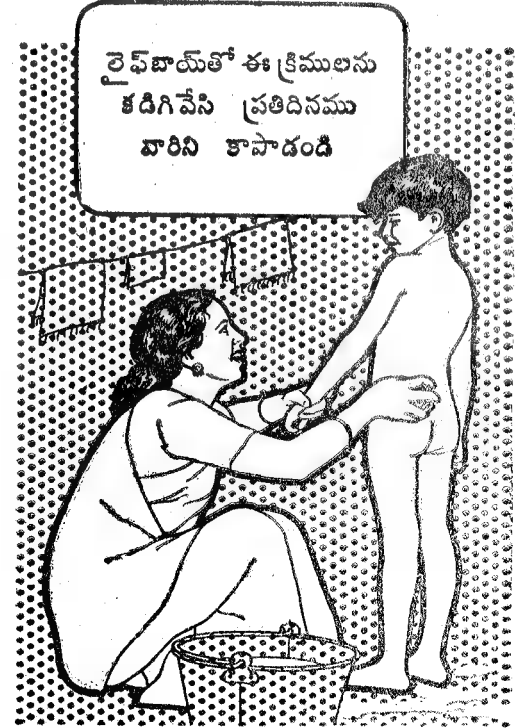
ఇంక తూమాలుగా జరగవలసిన లాంఛనాల బాధ్యతంతో పరిజనుల కప్పగించి మాధురీదేవి తన గదిలోకిపోయి పడుకుంది. పరిచారికలు వెంటపడవారే నారిని వెనక్కి పంపేసింది. తలగదాలో తలదూర్చి నిర్భయంగా చాలాసేపు పడుకుంది. తనకి తెలియకుండానే తన కన్నీళ్ళతో తలగదా అంతా తడిసిపోయేసరికి, కంకాయగా లేచి కూచుంది. పెటపెంతులో కన్నీళ్లు తుడుచుకుని, "ఛీ, ఛీ. ఇదేమిటి? వేరెవరే ఉండోలేదో ఆపింది ప్రతివ్యంద్యినిగా భావించి ఏడుస్తూ కూచోటం ఏమిటి నేను?" అనుకుంది మనస్సులో. బలవంతానే లేచిచ్చి బయట వరందాలో నుంచుంది. అక్కడ నుంచుంటే కన్పించే ఈ నివాసానుమాళా తృవంతాలూకు అలంకరణంతో ఆమె దృష్టికి పొగకమ్మవట్లు కన్పించసాగింది. ఆమెలో ఆమెకి ప్రత్యేక ఉదయించింది. ఎవరిదీ తప్ప! ఇదేం ప్రతీకారం?

కాస్తేపు ఆవరాందాలో అటు ఇటు పచాడుచేసి, మళ్ళీ ఒకటోటుకి వదిలి నుంచుంది రాణి. "అసాధ్యమైన ప్రతిన పట్టినా నాకి ప్రరాజయం! నిజానికి వధువు నివారణుడిప్రకృతి నిలబడవలసింది కదా ఇవారే!" వెంటనే భర్త అన్న మాటలు అతరీరవాక్కులా ఆమె చెవులకి సోకాయి: 'ఈ రాదారిపడవను లావు పోగలడనే స్వీపించికి జరవరదలం!.....రాణి, వ్యవయం కళతరపడసాగింది! ఇంత వేగం గల ఈ స్వీపించి సహాయంతో గంగురీ వంకంలోని ఆ ఆమెయయపు గాడిద ఈ జమిందారి గడ్డనక్కటానికి మెల్లిమెల్లిగా

మొందుకు పోతున్నట్లు ఆమె భావనాదృష్టికి కనిపించసాగింది. మాధురీ చేతి కంపించి పోతూ అరచేతుల్లో ముఖం దాచుకుంది. మరుక్షణంలోనే "అమ్మా! విన్నావా. క్రైకోడలి పొగరుమోతుమాటలు!" అని

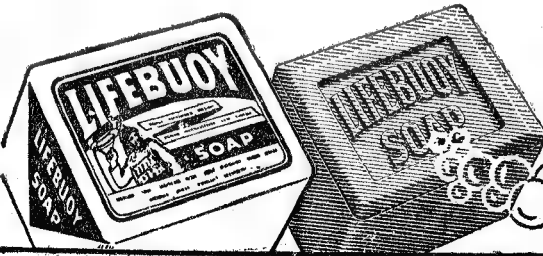
నివారణ జోచ్చి అడగటం చెవినిపడింది. తన మనస్సులోని వేదనను అణచుకుని ఆమె ఉలిక్కిపడి, కొడుకుకని తేరిపార చూసింది. కొడుకుముఖం ఇంత వెలవెల పోవటం ఆమె యొన్నమా చూడలేదు.

ఆమెకి నోట మాట పెకిలిరాలేదు - "కొని ఆమె మాపులు మాత్రం ప్రశ్నిస్తున్నట్లే ఉన్నాయి. "ప్రధానం రోజున, నాన్నగారొక కొరడా ఆమెకి కానుకగా ఇస్తా-దీంతో



రైఫబాయ్
సబున్

ప్రతిదిన మలినములోని క్రిములనుండి
మిమ్ములను కాపాడును



☆ స్వయం సిద్ధ ☆

ఓ గాడిదను లొంగతీసుకోవాలి" అని చెప్పారుట! ఆ గాడిదను నే నే నని, నా కోసమే తాను చూస్తున్నానని అందరి ముందూ "నేసింది" అని నివారణకు తల్లితో ఫిర్యాదు చేసుకున్నాడు.

మాధురీదేవి తన మనస్సులోని భావాన్ని బయటపడదీసుకుండా చెక్కినవ్యుత్తా "ఇవాల్లి రోజున అనే మాటలన్నీ పట్టించుకుంటూరా పిచ్చివాడా? నువ్వు మరిదిని కనుక చెబుకోకమాది ఉంటుంది" అన్నది.

"నా కి నేభాకోళాలూ అవీ తెలియవు.

అది వాళ్లి నేభాకోళం కాదనలు. ఎంత అహంకారంతో గర్వంతో అన్నదనుకున్నావో నే ను ముందుగానే చెపుతున్నాను. ఆవిడకి గర్వధంగం చేయకపోతే నేను యువరాజునే కాను" అన్నాడు నివారణకు కోపంతో.

మాధురీదేవి తెల్లబోయి స్థాణువులా అలాగే కూచుంది (సుడ్రప్పగించి చూస్తూ. నివారణుడ్ని వెనక్కిపెట్టి, అతణ్ని సమాధానపరిచి పంపటానికి గొంతు పెక్కిరి మాట రానేలే దామెకి.

☆ స్త్రీలు - ఉద్యోగాలు ☆

(26-వ పేజీ తరువాయి)

ఆ మాటే తలపెటకూడదనీ, మాతృత్వం వెళిస్తుందనీ, సంసారాలు విచ్చిన్నమై పోతాయనీ కొందరు భయం ప్రకటించారు. స్త్రీలకసలు పురుషులతో సమాన స్వాతింత్ర్య మవసరమా, మన హైందవ సాంప్రదాయప్రకారం స్త్రీ స్థానం ఎటు వంటిదీ, అనే విషయాలని కొందరు అతి ఓసిగ్గా చర్చించారు. మరికొందరు 'లేకు ఉద్యోగాలు చేసి సంపాదించిన డబ్బుతో కట్నాలనుస్య తీరేట్లయితే స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చెయ్యటానికి అభ్యంతరం లేద' న్నారు. స్త్రీలుకూడా ఉద్యోగాలు చెయ్యడానికి వస్తే పురుషుల నిగుడ్యోగ విషయ విషయంగా పరిణమిస్తుందనే వాదనతో మటుకు దాదాపు అంతా వికిరణించారు.

స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చెయ్యటంవల్ల ఉన్నత సంస్కారం అలవడే ఆస్కార

ముందనే విషయాన్నటుంచి, నేక కుటుంబాల ఆర్థిక స్థితి చక్కబడే అవకాశముందని మటుకు ఒప్పుకుతోరాలి. ఇక శరీరపరిశ్రమకి పురుషులు ఓర్చినంత స్త్రీలు ఓర్చగలరా, పిల్లల సంరక్షణవిషయం ఏనువుతుంది అనే సమస్యలని వారికి లభించే సదుపాయాలని బట్టి, ఆరోగ్యాన్ని బట్టి నిర్ణయించవలసి వుంటుంది. ఉద్యోగముంట్లే కేవలం ఆఫీసు లకి వెళ్ళవలసినవే ననుకోవలసిన అవసరం లేదు. ఉన్నత విద్యకి, డిగ్రీ కోర్సులకి అవకాశం లభించనివారు, వారివారి అభిగమ లనుబట్టి చిత్రలేఖనం, సంగీతం మొదలైన వాటిలో శిక్షణపొంది ఒక 'కెరియర్' నిర్మించుకోవచ్చు. 'ఉద్యోగం' అనే పదాన్ని ఈవిధంగా అర్థంచేసుకుంటే స్త్రీలు పురుషులతో పోటీపడవ నే విషయం బోధపడుతుంది.

స్త్రీలు ధనార్జనకి తలపెట్టటం పురుషుల విధ ఆధిక్యత మాఫటానికి కాదు; పూరి

ఆర్థికస్వాతింత్ర్యాన్ని అభిలషించి అంత కంటే కాదు. మన సమాజంలో నానాటికి అడుగంటుతున్న ఆర్థికపరిస్థితులను సరిదిద్దుకునే అవసరమే స్త్రీలు ధనార్జనకి తలపెట్టడానికి ముఖ్య కారణం.

హైందవ సాంప్రదాయాలనీ, పూర్వ సృష్టలనీ వల్లెస్తూ స్త్రీలకి ఉద్యోగాలు అవసరమనే వాదాన్ని ఈ ఇరవయ్యో శతాబ్దంలో—అందులో స్త్రీలకి పురుషులతో సమాన హక్కులు కావాలనే సమయంలో—లేవదీయటం సమంజసం గా లేదు. రోజురోజుకీ మార్పుచెందుతున్న మన పరిస్థితుల్ని, అభిప్రాయాలనీ, అభిరుచులనీ అర్థంచేసుకుని వాటితోబాటు మనంకూడా మారటానికి ప్రయత్నించటం మంచిది. సదుపాయాలనేవి అవసరాన్ని బట్టి వాటంతటవే కలుగుతాయనే విషయం ప్రస్తుతం ఉద్యోగాలు చేస్తున్న స్త్రీలు (వారిసంఖ్య తక్కువగాఉన్నా సరే) నిరూపిస్తున్నారు. ఉద్యోగాలవల్ల స్త్రీల మనః ప్రవృత్తిలో ప్రత్యేకమైన మార్పువీరాదు. ఇలా అనుమానించడం స్త్రీలకి కాదు, పురుషులకు కూడా గౌరవప్రదం కాదు.

ఈ అంశంమీద చర్చ యింతటితో ముగిస్తూ యికముందుకూడా పాఠకులు ఇతర చర్చ సయాంశాల పైన వారి అభిప్రాయాలను ఉత్సాహంతో తెలుపుతారని హృదయపూర్వకం గా ఆశిస్తున్నాను.

10/- లకే రెయిన్ కోటు!

ప్లాస్టిక్ తయారైన వాటర్ ష్రూవ్ కోటు. తూకం 8 బెన్సులు. తేలికగా జేబులో లేక చేతి నంచలలో తీసికెళ్ళవచ్చు. నెత్తి మునుగు, బత్తానులతో పూర్తిగా సున్నది. చాలాకాలం పనిచేస్తుంది. స్టాండ్లర్డు పరిమాణం. ప్రీటు పురుషులకూ వాడవచ్చు. పోనేజీ రు. 1/8 అదీనం 2 కోట్లకు పోనేజీ ఉచితం. All India Traders (AW)C-O. P.B.6843, Calcutta-7

రాజూ - పేద

రు. వెల 2-0-0

ఆంధ్రగ్రంథమాల, మద్రాసు.

☆ విచిత్రవ్యక్తి ☆

మూలం: మార్క్ ట్వేన్

అనువాదం: నందూరి రామమోహనరావు

వెల రూ. 1-8-0

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకం

ఆంధ్ర గ్రంథమాల,



మద్రాసు-1.



దేవుడి పెళ్లి

సిద్ధాంత మల్లకార్జునం

జేప్రుడి గుళ్లో పెళ్లంటా
చూచీవత్తము రండ్రా
కన్నుల పండువు చక్కా చేసీ
పుణ్యము గట్టుక వత్తమురా ॥ దే॥

పిన్నా పెద్దా శుభా శాపా
భదాలంటూ లేనే లేని
పెద్దలందరూ చేసే పెళ్ళిని
చూచీ వత్తము రండ్రా ॥ దే॥

మేళా లంటా రాళా లంటా
ధగధగ మెరిసే దీపాలంటా
పూజపందిరీ భోగా లంటా
ఘుమఘుమవిరిసే నాననలంటా ॥ దే॥

గుళ్ళో గంటలు మోగడుకా
బాబాలన్నీ మోగడుకా

ధంకాలన్నీ మోగెడుకా
పెళ్ళికి సమయం వచ్చెనుకా ॥ దే॥

పరమేశ్వరుడే పెళ్ళికొడుకుకా
పెళ్ళికూతురూ వార్యురీరా
తెలిసీ తెలియని సిగ్గులు కలికే
పిన్నదంపతుల చూతమురా ॥ దే॥

బాలలుచేసే బామ్మల పెళ్ళికి
తల్లి దండ్రీ సంతోషిస్తే
భక్తులుచేసే దేవుడి పెళ్ళిని
ముల్లోకాలూ మెచ్చునురా ॥ దే॥

దల్లినికాలం రావాలంటే
చక్కని బుద్ధులు కలగాలంటే
ఊరూ వానా ఒకటై వచ్చి
దేవుడిపెళ్ళి చెయ్యాలోయే. ॥ దే॥



రిహార్స్ ముచ్చట

1. కృష్ణుడు: స్త్రీ డ రు గా రి అబ్బాయి.
2. సుందరం: డైరెక్టరుగారు.
3. వేణు: మా ప్టే రు గా రి అబ్బాయి.
4. రాఘవుడు: గుమాస్తాగారి అబ్బాయి.

రంగము 1

(వీళ్లు శనివారం ఆదివారం స్త్రీ డ రు గా రి గదిలో సమావేశమౌతారు)

సుందరం: ఒరేయ్! ఈవేళ మన నాటకం రిహార్స్ లుందా? లేదా?

కృష్ణుడు: (బల్లలను, తడి పుస్తకాలను చూపిస్తూ) ఉందిరా! రిహార్స్ లు ఇక్కడేవేదాం. చూశారా! మా గది ఎంత విశాలంగా ఉందో! ఇక్కడే మానాన్న చదువుకుంటాడు. ఇది మానాన్న బీరువా. ఎన్ని పుస్తకాలున్నాయో! ఇవన్నీ చదివేశాడు మానాన్న.

సుం: మహా గొప్పగా చెబుతున్నావ. అయితే మీనాన్న సినిమా తీయగలడేమిటి? మానాన్న ఫస్టుగా తీస్తాడు. మానాన్న చుట్టూ ఎప్పుడూ ఆ డాబ్బూ, మొగాబ్బూ దణ్ణం పెడుతూ ఉంటారు తెలుసా! మానాన్న కారుకూడా కొన్నాడు. హే! (గొప్పగా, తీవ్రంగా చూస్తూ)

కృ: (ఉక్కురోపంతో) అహ!

చెప్పావు లేవోయ్! మానాన్న పెద్ద పెద్దకోర్టుల్లో బల్లగుద్ది మాట్లాడేస్తాడు. ఇంగ్లీషులో తడుముకోకుండా పెద్ద దొరగారిలా మాట్లాడుతాడు. ఒకమాటు ఏమైందో తెలుసా! నేను జీతండ్లబ్బులు అడగడానికి మానాన్న కొనం కోర్టుకి వెళ్లాను. అప్పుడేం చేస్తున్నాడో తెలుసా మానాన్న - మిలార్డు అని ఒక్క అరుపు అరిచాడు. దాంతో అక్కడున్న వాళ్లంతా గవ్ చిప్ అయిపోయి తెల్లబోయారు.

పోషారి భోగరాజు

వేణు: పెద్ద గొప్ప యేమిటి? మానాన్న బెత్తంపుచ్చుకొని డస్కు మీద కొట్టాడంటే!.....పిల్లలు హడలిపోయి బల్లకిందకు దూరుతారు. పైగా మానాన్నకు పేషర్లు దిద్దడానికి వస్తాయి. అప్పుడు చూడాలి. మానాన్న చుట్టూ ఎంత వాళ్లైనా దణ్ణాలు పెడుతూ తిరుగుతారు.

రాఘవ: మానాన్న పనిచేసే ఆఫీసు ఎంత పెద్దదో! మీరు చూడలేదు అంచేత మీకు తెలియదు. అబ్బో - అక్కడ డవాలీ వేసుకొన్న బంట్రోతులు వాళ్లు - ఓ అది చెప్పడానికి వీలేదు. అది పెద్ద గవర్నమెంటువాళ్లు నడుపుతున్నారట. ఇక్కడవాళ్లు కాదు. ఢిల్లీ

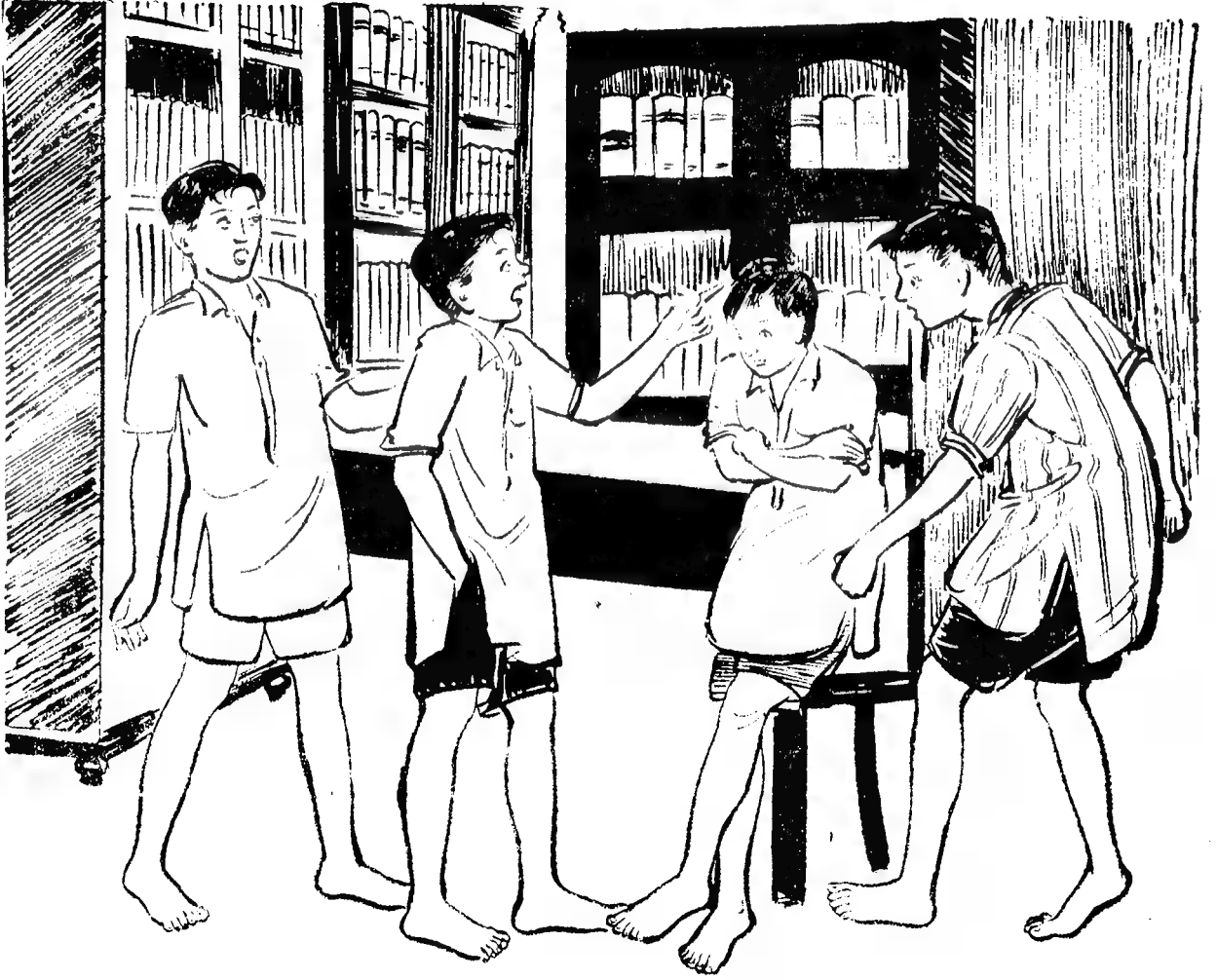
వాళ్లు. మానాన్నకి వాళ్లు బోలెడు తెల్ల కాగితాలిస్తారు. కలాలు, సిరాబుడ్లు - అవన్నీ నేను ఒక్క నోటు బుక్కు కొనుక్కో నక్కర్లేదు. అవన్నీ నాకిస్తాడు మానాన్న.

కృ: (గట్టిగా) వెళ్లంపోయి! స్త్రీ డ రు గారంటే చాలాగొప్ప. గాంధీ గారుకూడా మొట్టమొదట స్త్రీ డ రు. మన ప్రధానమంత్రి జవహర్ లాల్ నెహ్రూ గారుకూడా స్త్రీ డ రే మొదట్లో. తెలుసునా?

వే: (లేచి నుంచుని చేతులు తిప్పుతూ) ఆగరా కృష్ణా! ఆగు. అందరికంటే మేష్టారు గొప్పవాడు. అసలు మేష్టారు లేకపోతే పిల్లలుండరు. పిల్లలు లేకపోతే పెద్ద వాళ్ల యే వాళ్లుండరు. పెద్దాళ్లవకపోతే స్త్రీ డ ర్లు ఉండరు. డైరెక్టర్లు ఉండరు. గుమాస్తాలూ ఉండరు చూశావా మితీ (తీవ్రంగా తలూపుతాడు)

రా: మీరిద్దరూ చెప్పింది రైటు కాదు గుమాస్తాలే గొప్పవాళ్లు. వాళ్లు లేకపోతే కాగితాలమీద రాసేవాళ్లుండరు. దానివల్ల కలాలు తుప్పట్టి పోతాయి. అప్పుడు - అప్పుడు.

సుం: అప్పుడు-అప్పుడు- (ఆక్షేపిస్తూ) నామొఖం. నీమొఖం. మీనాన్న అందరికంటే మానాన్న గొప్పవాడు. సినిమాలు తీసేవాడంటే ఏమిటో తెలుసా! బ్రహ్మ



దేవుడలాంటివాడు. మనుష్యుల్ని
తెరవీడ పుట్టిస్తాడు. చంపేస్తాడు,
వీడిపిస్తాడు. ఎన్నో గమ్యములు
చేస్తాడు.

కృ: (పెద్దగా అరుస్తూ) స్తీడరే
గొప్పవాడోయి! స్తీడరు బుట్టకాయ
చాలా పెద్దది.

సుం: (ఇంకా బిగ్గరిగా అరుస్తూ)
కాదు. ముమ్మాటికీ కాదు. జైరే
కృరే గొప్ప. జైరెక్కరుబుట్టలో
అంతా మెదడే.

కృ: కాదు. స్తీడరేగొప్ప. ఒప్పు
కుంటావా? ఒప్పుకోవా? (మీద
కొస్తాడు)

సుం: నేను ఒప్పుకోనురా!

చచ్చినా ఒప్పుకోను. (బింకంగా
అంటాడు)

వే: ఒరేయి! మీయిద్దరూకూడా
ఒత్తిబడుద్దాయిలు. మీకు తలకాయ
లైతే ఉన్నాయికాని, అవిమాత్రం
మీ శరీరానికి విలోమానుపాతంలో
ఉన్నాయి. అంటే అందులో నరు
కేమీలేదు. నాటకం మానేసి
కొట్టుకు చస్తారేమిటి? ఇటువంటి
వాళ్లకే ఇంగ్లీషులో చిన్నపేరుంది.
ఇడియట్సుని.

కృ: (కోపంతో) ఏడికావు
పోవోయ్!

సుం: తన్నులు తినగలవు. అట్టే
వాగక.

రా: అదికాదురా! పెద్దఇంగ్లీషు
వచ్చి వీడిసినట్టుగా ఇడియట్సుట
వీడికి. దానికి స్పెల్లింగు చెప్పరా.
(నేనాని అడుగుతాడు)

వే: మన క్రొత్తమాడలు చదు
వులో స్పెల్లింగు రానక్కరలేదురా
డాంకి! మాట పలకడమే ముఖ్యం.

రా: డాన్కి, గీస్కి అంటే ఊరు
కొనేదిలేదు. జాగ్రత్త.

కృ: ఒరేయి సుందరం! జైరెక్కరు
కంటే స్తీడరు గొప్పవాడని ఒప్పు
కొన్నావా లేదా?

వే: నువ్వు మరి మేష్టరునంగతి
ఒప్పుకుంటే! నేను వాణ్ని ఒప్పి
స్తాను.

★ రిహార్స్ ముచ్చట ★

నుం: నేను చస్తే ఒక్కరోజు.
జైరక్ష్మరే అందరిలోకి గొప్పవాడు.
నే: కాదు. మేళ్ళరు మహాత్ముడు.
కృ: ఎక్కటికి కాదు. క్షీణకు సర
స్వరీ అవతారం.

నే: కాదు.
కృ: అవును. (అని కేకలు
గందరగోళం)

[క్షీణకు విశ్వేశ్వరరావు ప్రవేశం]
వి: ఏమిటా మీగోలమంజా.
మీ పోట్లాట లేమిటి? కేకలేమిటి?
[ఎవరూ మాట్లాడరు]

వి: (కృష్ణుడితో) ఏరాకృష్ణా!
ఏమిటిగోల? మాట్లాడనేం?

కృ: (శయంతో) మరి. పంలేదు
నాన్నా! మరి. మరి. ఏళ్లు...

వి: (వినుగ్గా) ఏళ్లులేరు. వాళ్లు

లేరు. పొందవలసి. ఒక్కరోజు
శేలినిస్తే చాలు. కొంపకి నిప్పెట్టే
స్తారు. (అందరూ పరుగెత్తుతారు)

రంగము 2.
(అందరు వీధిలోకి వచ్చి నమా
వేశజాతారు)

కృ: (మిగిలినవాళ్లని చూసి)
మానాన్న అప్పుడే వస్తాడనుకో
లేదు. ఇప్పుడెక్కడికి పోదాం? మన
మొద్దబ్బాయి నాటకం రిహార్సలు
నేయాలి కదా! ఎక్కడ
కూర్చుందాం?

నుం: ఎక్కడేమిటి? మా యిం
టికి పోదారండి. మానాన్న రాత్రి
వదింటికిగాని రాను.

రా: ఒరేయ్! గొప్పకిపోక నిజం
చెప్పు. అక్కడ ఏలులేకపోతే ఏటి

ఒడ్డు మామిడితోళ్ళలోకి వెడ
చాను.

నుం: భరతాలేదు. రండి. మా
మేడమీద స్కూలుపెట్టినా క్రిందకి
విగవడదు. ఏరాకృష్ణా! నాటకం
పుస్తకం తెస్తున్నావా?

కృ: అరేరే! తుర్పిపోయాను.
ఇదిగో! ఇప్పుడే పరిగెత్తుకు
వచ్చేస్తాను. ఉండండి. (కృష్ణుడు
వీజిలోకి పోతాడు)

నే: ఒరే నుందరం! తున
నాటకం యెప్పుడు వేద్దాము?

రా: అయితే మనకి
హాలేదిరా?

నుం: పెథవ ముర్రలు ఒకడికి
బ్రెయినులేదు. మా మేడే హాలు.
తెలిసిందా? జైరక్ష్మరు వీడు. (తనని
చూపించుకొని) నుందరరావుగారు.
మొద్దబ్బాయి కృష్ణుడు. జతగాడు
రావువుడు. పైకేటు మేష్టారు
నేను. ఎలా ఉంది మన ప్లాను?

నే: బాగానే ఉందికాని మనం
నలుగురూ వేషాలువేస్తే చూసేవా
ల్లెవరురా?

నుం: మన క్లాసు కుర్రాళ్లు
లేనా? వాళ్ళని పిలుద్దాం.

(కృష్ణుడు వస్తాడు)

కృ: ఇవిగోరా కాగితాలు నడ
వండి.

నుం: ఒరేయ్! మీరు బాగ్ర
త్తగా రండి. మా అమ్మ మాడ
కుండా మనం మేడయెక్కేస్తే తరు
వాత మనకేం భయంలేదు.

ముగ్గుతూ: నరేరే! నడు
(తెరవదును)

రంగము 3.

(గదిలో కుర్చీలూ, టేబులూ
ఉంటాయి. తెరయెత్తగానే)

నుం: ఒరేయ్! మీరు బాగ్ర

దగ్గును అణచుట మాత్రమే చాలదు

దాని మూలకారణం నిర్మూలము చెయ్యాలి:

కొన్ని మందులు మీ దగ్గులను మృతమే అవు చేయును.
సిరోలిన్ అలాకాదు మీ దగ్గుకు మూలకారణమైన
లోగక్సిమోలను కూడ విధూరిస్తుంది. సిరోలిన్ కవమును
మలబముగ పైకి రావడముతో పహకరించుచు
కాక తగ్గు కత్తిని వృద్ధిచేసి మిమ్మల్ని క్రొత్తవారిగా
చేయును. ఎల్లప్పుడూ ఒక సిరోలిన్ మీ యింట్లో
ఉంచండి.

సిరోలిన్
'రోష్'



త్రగావినాలి. చూడు కృష్ణా! నువ్వు బల్లమీద కూర్చోవాలి. వేణు నువ్వు పైవేటుమేస్తారువి. గట్టిగా పొడుంపీల్చాలి. ఇదిగో బెత్తం పుచ్చుకో. (బెత్తం అందిస్తాడు) రాఘవా! నువ్వు కృష్ణుడి పక్కన కూర్చుని బిక్కమొహం పెట్టాలి. తెలిసిందా! ఇదిగో కాగితాలు పుచ్చుకొని చదవండి.

సుం: ఇక మొదలు పెట్టండి.

వే: (బల్లమీద పొడుంపీల్చి బెత్తం నేలమీద కొట్టాడు.) ఏరా కృష్ణా! కాదు కాదు బాబ్బీ! పాతం వచ్చిందా?

కృ: (బెక్కుతో) ఆ! వస్తూన్నట్టే ఉందండి.

వే: (గట్టిగా) ఏమిటి రా? ఏమిట్రా నేనన్నది? స్ట్రసిక్.

కృ: స్ట్రసిక్ నండి.

వే: ఎవర్రా స్ట్రసిక్.

కృ: అదే—మన మేనండ్రి. కాదు కాదు.

వే: స్ట్రసిడంటావా రాస్కల్! (కోపంతో ఏపుమీద కొడతాడు)

కృ: ఒరేయ్! (బాధతో) అయ్ బాబోయ్! చచ్చానోయ్! ఒరేయ్! మెల్లిగా కొట్టా. నేను తిరగబడ్డానంటే పచ్చడి చేస్తాను. సుందరం యీ వెధవ యిలాగ కొడితే నేననలు యీ నాటకం వేయనే వేయను.

సుం: (గంభీరంగా) మెల్లిగా కొట్టరా వేణు!

వే: అయితే మెల్లిగా మల్లీ కొట్టాను కూర్చోరా కృష్ణా!

సుం: అక్కర్లేదు. తరువాతది కానీ!

వే: (కాగితం చూసి) ఏరా! బాబ్బీ! నిన్నే! పాతం వచ్చిందా?

కృ: ఆ! వచ్చిందండీ!

వే: ఏదీ! అప్ప చెప్ప—లే

(కృష్ణుడు లేచి చేతులు కట్టుకుని)

కృ: మొల్ల కుండలు చేసుకొనే అమ్మాయి. కుండలు నరిగ్గా రాక పోతే ఏమిస్తూ పద్యాలు రాసుకునే దండీ! ఆ మటుకు—ఆ పద్యాలే రామాయణం అయిపోయాయండీ—తరువాత—తరువాత—

వే: నీ బొంద—నా బొంద—ఈ పాతం ఏ పుస్తకంలో ఉందిరా? చవటా—

కృ: పుస్తకం చూసి నేను నోట్సు రాసుకున్నానండి. అల్లా చేయమన్నాడుకదండీ! అదే బట్టివేశాను.

వే: నీ నోట్సు మండినట్టే ఉంది. పుస్తకం చదివేడు. నరే! నేను ప్రశ్న లడుగుతాను. వాటికన్నా సమాధానాలు చెప్పియేడు. ఊ! బమ్మెరపోతరాజు ఏంరాశాడు?

కృ: సోవలు పైడిసుబుక్కు వ్రాశారండీ! వెంకటరామా అండుకో వాళ్లు ప్రింటుచేశారు కూడానండి.

వే: ఓరి నీ మొహం మండ. సోవలుపైడిసుపుస్తకం బమ్మెర పోతరాజు వ్రాశారా! ఇంక నీకు చదువెందుకూ! నువ్వు చెప్పరా రాఘవా!

రా: మరేమోనండి—మరేమోనండి—కృతులు రాశాడండీ. అడవిల్లులు పాడుకొంటారండీ.

వే: నిన్ను పుటం వెయ్యాలిరా! కృతులు రాసినాయన త్యాగరాజు గారు—భాగవతం రాసినాయన పోతరాజు—రేపు వందసార్లు

యింపోజషను రాసుకురండి. భారతంలో ఆదిపర్వం ఎవరు రాశారురా?

కృ: ఆ! ఆ! నేను చెబుతానండి.—ఆయనే కదండీ. మొన్న హిమాలయాపర్వతాల్ని ఎక్కాడు? ఆ! అద్దది. టెన్ సింగండి.

వే: నువ్వు గొడ్డువి. నోరు మూసుకో! నోరుమూసుకో!

రా: నేను చెప్పనాండి మాష్టాయా?

వే: ఊ! ఏడు—

రా: భట్టుమూర్తి అండి—

వే: మీ పాండిత్యం తగలెయ్య. భట్టుమూర్తి భారతం రాశాడా? మీకంటే జంతువులు నయంరా! సుందరం! నా పోర్షను కాగితం పోయిందిరోయి! ఇప్పుడెలాగ?

సుం: పోలేదు. ఇదిగో! గాలికి ఎగిరిపోయింది. (వేణు తీసుకొని)

వే: నరే! తెలుగు అంత

నేషనల్ ఎకో విలిప్స్, భారతి రే డి యో లు—

ఈ రేడియోలను మీ రిప్పుడు సులభ వాయిదాల వద్ద తి (Hire purchase) పైకొనవచ్చు.

రేడియో ఖరీదులో చూడవలసిన ఇచ్చి, రేడియో మియింటికి తీసుకొని వెళ్ళండి. మిగిలినది 10 నెలల వాయిదాలలో కట్టవచ్చును.



రేడియో సిని ఎక్స్ ప్రెస్ మెంట్స్.

బకింగ్ హామ్ పేట, విజయవాడ-2.

(వాంచి:

సోమరంగమ్ చౌకు - విజయవాడ-1.

★ రిహార్సల్ ముచ్చట ★

అయింది. ఇంక యింగ్లీషు ఎల్లా ఉందో ఏడవండి. (బట్టిన పొడుం వీలుస్తాడు) మాటలో ఎక్కడన్నా "యల్" వస్తే ఆమాటని ఎల్లా పలకాలని చెప్పానురా!

కృ: ఒట్టిపలకాలండి. టాల్క్-! వాల్కు-!

వే: నిన్ను కోసినా నీకు చదువు రాదు - ఏది వర్గంలే అదే అఖూరిస్తావే! (కొడతాడు. కృష్ణుడు వదుపు)

వే: నువ్వు చెప్తావురా ఎల్లా పలకాలో?

రా: చెప్తానండి!

వే: చెప్పేడు. ఆ నంగివేషాలు నమిటి?

(బెత్తం నేలమీద కొడతాడు.)

రాఘ: మరండి! - కొంచెం పలకాలండి! డబ్బు! షుల్లు! కుల్లు! అల్లాగండి!

వే: (కోపంతో) నీవీపు చీరినా పాపంలేదు. (కొడతాడు) (రాఘు భుజా, కృష్ణుడిగా వీడుగ్గూంటారు).

రా., కృ: ఒరేయి నుందరం! వేణుగాడు నిజంగా మేష్టారు అనుకుని మమ్మల్ని బాదుతున్నాడు. మేం యీ నాటకంతో వేషం చెయ్యం.

వే: (తీవ్రంగా) మరి పాతం రాక పోతే కొట్టక ఏంచేస్తా రేమిటి? ఈ నాటకంలో వేషాలు చెయ్యాలంటే తన్నులు తినవలసిందే!

రా: గొప్ప చదివినవాడిలా మాట్లాడుతున్నావు ఏమిటిరోయ్! మన హాథియర్ల పరీక్షల్లో యముణ్ణి సావిత్రి కత్తితో పొడిచి చంపిందని రాసి తెలుగు మేష్టారుచేత చచ్చేట్లు చెబ్బలుతీస్తూ మన చదువే చెప్పాలి.

కృ: (ఉక్కురోపంతో) అవును. వాడి బ్రతుక్కి నాటకాలలో తప్ప నిజంగా ఎప్పుడన్నా మేష్టారు అయ్యేది ఉందా! అందుకనే మనని తంతున్నాడు-వరా వేణూ! మొన్న మనకి యింగ్లీషు లో యెన్ని నూర్కులు వచ్చాయిరా?

వే: ఎన్నో వచ్చాయి నీ కెందుకు?

కృ: కంగారుపడక చెప్పదూ!- (దగ్గర కెళ్ళి బుజ్జగిస్తూ) పది దాట లేదుకదూ! అమ్మకదూ! చెబుదూ!

వే: (ఉక్కురోపంతో) మీ కెందుకూ? పొండి - అనలు నేను నాటకం వేయనే వేయను. నేను వెళ్ళిపోతున్నాను నుందరం.

సుం: వేణూ! అల్లా ఉడు కుట్టుంటా వేమిటి? సరదా లేదు - ఏమీలేదు.

వే: నాకు అక్కరలేదు యీ వేషం. (వెళ్ళిపోతాడు.)

కృ: ఒట్టి దున్నపోతు. ఏం సరదా లేదు. పోతే పోనీయి!

సుం: సంతోషంలేదు. అంతా పాడుచేశాడు. అన్నట్లు- తెక్కలు హోంవర్కు చేశావా? రేపు బడి-

కృ: అయ్య బాబోయ్! చెయ్య లేదురోయ్! ఇప్పుడు వెళ్ళి చెయ్యాలి.

రా: అవునురోయ్! నేనూ చెయ్యాలి - ఇక పోదాం పడనరా కృష్ణా! ★

పంచతంత్రం

(మిత్రభేదం-మిత్రలాభం) బొమ్మల కథలు

కర్త: విశ్వాత్మల సరసింహమూర్తి

వెల రు. 1-8-0

ఆంధ్రగ్రంథమాల, మద్రాసు-1



జరిగిన కథ

[మా నాన్నగారు—మహా విద్యా విద్యార్థి—లాన్సెట్ హాల్ లో పెద్ద సిల్క్ వ్యాపారి. సొంత ఫ్యాక్షరీ అని పిలిచేది. నేను (చిన్నా) పుట్టినరోజు అగాయతూ మా కుటుంబాన్ని ఏదో ఒక అవధి చుట్టు చుట్టేస్తూనే వుంది. చివరికి జేతంలో వచ్చిన విప్లవం మూలంగా మా నాన్నగారిని తూర్పుగా చితికి పోయింది. కొంతకాలానికి మా నాన్నగారు దివాళా తీసి మా ఫ్యాక్షరీని అమ్మేశారు. మేము మా స్వస్థలం విడిచిపెట్టి లయన్స్ క్లబ్బానికి వెళ్ళిపోవలసి వచ్చింది. ప్రయాణంలో నా చిలుకను పోగొట్టుకొన్నాను. ఒక పెద్దమనిషి సహాయంతో నేను మూత్రం లయన్స్ క్లబ్బాలో ప్లాంట్ సిక్ విద్యార్థిగా చేరాను. చేరిన మొదటిరోజే నా జిల్లలు చూసి పిల్లలు ఎగతాళి పట్టించారు. మేమూరికి నేనంతా ఎందుకో గిట్టలేదు. నన్ను ఆయన 'డింథ్ కానమడ'ని పిలవటం మొదలుపెట్టాడు. నాకా పేరే తగులకొంది. ఇలావుండగా మా పెద్దన్న 'ఎన్టీ'కి జబ్బు చేసిందని బాబు రావటమూ, మా అమ్మ, హాక్ అన్నయ్య అక్కడికి వెళ్ళడమూ జరిగింది. నాకు కలిసే కొన్ని గంటలకే పెద్దన్న పోయాడని తెలిగ్రాం వచ్చింది. అతని అంత్యక్రియలు పూర్తయ్యాక మా అమ్మ, హాక్ తిరిగివచ్చారు. ఆ తరువాత కొంతకాలానికే మా నాన్నగారు వ్యాపారంలో మళ్ళీ దెబ్బతిన్నారు. మా సంసారం రెండో సారి చితికిపోయింది. ఉన్న నలుగురం విడిపోవలసి వచ్చింది. మా అమ్మని పుట్టింటికి పంపేశాం. హాక్ ని లయన్స్ క్లబ్బాలో ఒక కొట్లాడుకున్నాగా చేర్చారు మా నాన్న. తను సారా పుత్తెల్లిదార్ల సంఘం తరఫున ఒక పుర్యోగం సంపాదించుకొన్నాడు. నన్ను తన దగ్గరకు పంపితే దాక్షిణాత్య విశ్వవిద్యాలయంలో 'అవర్' పుర్యోగం యిప్పిస్తానని మా నాన్నగారి స్నేహితుడైన 'గెర్జర్' బాబు రాశాడు. ఉద్యోగాధిపతి బయలుదేరి సరాసరి ఆయన పున్నపూరికి వెళ్ళాడు. ఆయన నన్ను 'సర్దానీడి' కాలేజీలో పుర్యోగానికి పామ్మని సలహా యిచ్చి సిఫార్సు పుత్తరం రాసియిచ్చి, వెంటనే ఆ పూరికి వెళ్ళమన్నాడు.

5. ఉదర నిమిత్తం

'సర్దానీడి' అనేది 'సెవెన్టీస్' ప్రాంతంలోని చిన్న జిల్లా. దానికి నాలుగువైపులా కొండలు గోడలు కట్టి నట్లు వుంటాయి. అంతేతే ప్రాల్లో ఎండలు కాస్తే విపరీతంగా కాస్తాయి; కుంజటిలో కూర్చున్నట్లే వుంటుంది: చలిగాడ్డులు వీస్తే విపరీతంగా వీస్తాయి; సరాల్లో రక్తంకూడా గడ్డకట్టుకుపోయేట్లు వుంటుంది.

నేనా ప్రాల్లో కాలుపెట్టినరోజు, పొద్దుట్నుంచి యాదురుగాలి వీస్తునే వుండటం ఆ గాలిలో బండిటాపుమీద కూర్చుని అంతదూరం ప్రయాణం

చేశానేమో—ఆ ప్రాల్లో అడుగుపెట్టగానే గుంత గడ్డకట్టుకు పోతుంటే మోసానిపించింది.

అప్పటికే కనుచీకటి వడుతోంది. వీధుల్లో ఎక్కడా దీపాలులేవు; జనసంచారమూలేదు. పొరుగుాళ్ల నుంచి బండ్లువచ్చి ఆగేవోటమాత్రం కొద్దిమంది మనుషులు కదులుతున్నారు.

మా బండివచ్చి అక్కడ ఆగగానే తొండక తొందరగా టాపుమీదనుంచి కిందకు దిగివచ్చాను. అక్కడ వున్న వాళ్లను కాలేజీకి దారి ఏదో చప్పక చెప్పమని అడిగాను: ఉద్యోగంలో చేరేయ్యాలని నాకు అంతతొందరగా వుంది.

బండ్లు ఆగేవోటుకీ కాలేజీకి ఆళ్ళే దూరంలేదు



అన్నా - చిన్నా



నా పెట్టె మోసుకొచ్చిన కూలివాడు జనసంచారంలేని రెండుమూడు పెడల్పాంటి ఏడుల్లాగుండా నన్ను నడి పించుకు వెళ్ళి, పెద్ద భవంతిలాంటి ఒక కట్టడంముందు ఆగాడు. అదే కాలేజీ. అదేమిట్టే పైకి చూడటానికి యీ భవనానికి సంబంధించిన ప్రతిదీ కొన్ని కళా బైల క్రితమే చచ్చి జీర్ణమైనట్లు అనిపించింది.

“ఇదేనండి కాలేజీ” అంటూ కూలివాడు గేటు మీదవున్న పెద్ద యినవదిమ్మ ఎత్తి రెండుమూడు నార్లు కొట్టాడు. కొద్దిసేపట్లో గేటు తెరవబడింది. ఇద్దరూ లోపలికి వెళ్లారు.

చీకట్లో సావిట్లో ఒంటరిగా నిలబడ్డాను. నా సామాను తెచ్చినకూలివాడు పెట్టె అక్కడ దించేసి కూలిడబ్బులు చేతులో వేయించుకు చక్కా పోయాడు...వా డబ్బు పెళ్లి పెళ్లిగానే బ్రహ్మాండమంత గేటూ మూసుకుపోయింది...మరికొన్ని క్షణాలు గడిచాక నిద్రకళ్ళ గేటుకాపరి ఒకడు, పెద్దసైబా లాంతరు ఒకటి చేత్తో పట్టుకు నాదగ్గరకు వచ్చాడు. లాంతరు వెలుగులో నన్ను తేరీపారచూసి “కాలేజీలో చేరటానికి కొత్తగావచ్చిన స్టుడెంటా?” అని బొంగురు గొంతుకతో అడిగాడు.

నన్ను చూసి స్టుడెంట్ అంటాడా వీడు?

“కాదు. ఇక్కడ ‘అవర్’ ఉద్యోగంలో చేరటానికి వచ్చాను. ప్రిన్సిపాల్ ఎక్కడున్నాడు?” అన్నాను కొంచెం అధికార స్వరంతో.

కొరడాదెబ్బ తిన్నవాడి ముఖంలా అయి పోయింది, వాడిముఖం. నెత్తినవున్నటాపీ గారవనూచ కంఠా కొంచెం పైకెత్తి, ప్రిన్సిపాల్ గారు పిల్లలచేత ప్రార్థనలు చేయిస్తూ చర్చిలోవున్నారనీ, కొద్దిక్షణాలలో అది పూర్తికాగానే ఆయన్ను కలుసుకోవచ్చుననీ, అందాకా నన్ను ‘లాడ్జ్’లో వేచివుండవలసిందనీ అతి మర్యాదగా చెప్పాడు.

లాడ్జ్ లో ఎవరెవరో కూర్చుని భోజనం చేస్తున్నారు. నన్నుగా పొడుగ్గావున్న మీసాల ఆసామీ ఒకడు గ్లాసులో సారా పోసుకు చప్పరిస్తున్నాడు. అతని చక్కనే పసుపు కొమ్ములా పాలిపోయిన రోగిష్టి అడవి ఎవరో కూర్చునివుంది; రంగువలసిన కాలువా

చెవులదాకా కప్పకుంది. మేము లోపలికి రావటం చూసి “ఏవిటండీ ‘కనాగ్నీ’ గారు, విశేషం?” అని గేటుకాపలావాణ్ణి అడిగాడు, మీసాలాయన.

“కొత్త ‘అవర్’ వీర్ని చూసి మొదట ఎవరో స్టుడెంటు అనుకొన్నాను; అంత పొట్టిగా వున్నారూ! హి...హి...” అన్నాడు గేటు కాపలావాడు, నన్ను చూపిస్తూ.

సారా గ్లాసు అంచుమీదనుంచి నా వంక నూటిగా చూస్తూ, “మీరు క్షమిస్తే ఒకమాటచెప్తాను; మీ కంటే పయస్సులోనూ, ఎత్తులోనూ పెద్దవాళ్లుగా కనుపించే విద్యార్థులే యిక్కడ ఎంతోమందివున్నారు. ఉదాహరణకి వెయిలెన్ మేజర్!”

“కాజల్” గేటుకాలావాడు యింకోపేరు చెప్పాడు.

“నేలియరాల” — చివరికి ఆ జబ్బు వొంటి అడదికూడా తగుదునమ్మా అని, తనూ ఒక పేరు చెప్పింది. అంతటితో వారుభయిలూ వీరవిద్యార్థుల నామావళి అప్పచెప్పటం మానేసి, ఆ చచ్చు సారా గ్లాసుల అంచుల మీదగా నా వంకవోరచూపులు చూస్తూ, ఒకరి చెవిలో ఒకరు ఏమిటో గుసగుసలాగు కోవటం మొదలుపెట్టారు. బయటనుంచి రయ్యే రయ్యే మని వీచే యాదురుగాలిహోరు, అవతలదూరంగా చర్చిలో విద్యార్థులు ఏక కంఠంతో పాడే ప్రార్థనా గీతాలు ఒకే శ్రుతిలో వినిపిస్తున్నాయి. ఇంతలో పెద్ద గంట ఏదో గణగణమోగింది; దాంతో పాటు హాలు గచ్చునేలమీద అనేకమంది కలిసి నడుస్తున్నట్లు అడుగులచప్పుడు వినవచ్చింది. ౪

“ప్రార్థన విపోయింది.” అంటూ గేటు కాపలా వాడు కూర్చున్న వోటునుంచి లేచాడు. మేడమీద ప్రిన్సిపాల్ గారి గదికిపోదాం రమ్మన్నాడు.

లాంతరు తీసుకు తనుముందు నడిచాడు. నేను అతని వెనకాలే అడుగులో అడుగువేసుకొంటూ వెళ్ళాను.

కాలేజీ భవనం చాలా పెద్దది. ఎంతదూరం నడిచానో, ఎన్ని గదులు, మెట్లవరసలు చాటానో తెక్కలేదు. ఎంతదూరం నడిచినా అంతమనేది కని

పించటంలేదు. అంతకు పూర్వం యీ భవనంలో నాకాదళానికి సంబంధించిన కాలేజీ కుండదనీ, అప్పట్లో ఏటా కులీనకుటుంబాలకు చెందిన ఎనిమిది వందల మంది యువకులకు యిక్కడ శిక్షణ యిస్తుండే వారనీ గేటుకావలావాడు నాతో చెప్పాడు.

ఈ మాటలు అంటుండగా ప్రిన్సిపాల్ గారి గదిజేరాం.

గేటుకావలావాడు గదితలుపులమీద భయం భయంగా రెండుసార్లు తట్టాడు. “లోపలికి కావచ్చు” అనేమాటలు వినివచ్చాయి.

తలుపులు తెరుచుకు లోపలికిపోయాం. అది చాలా పెద్దగది. గోడలనిండా ఆకుపచ్చరంగు కాగితాలు అంటించివున్నాయి. గదికి ఆ చివరను పెద్ద మేజాబల్లవుంది. దానిమీద షేడ్ కప్పివున్న లాంతరు ముందుకూర్చుని ప్రిన్సిపాల్ గారు అది గంభీరంగా వీడో రానుకొంటున్నారు.

“ఎయ్. సెక్రెటరీ గారి ఫ్లానంలో చనిపోయేటానికి కొత్తగావచ్చిన మాస్టారు” అంటూ నన్ను ముందునెట్టాడు గేటుకావలావాడు.

“మంచిది” అన్నాడు ప్రిన్సిపాల్, తలమీసా పిత్తకుండా.

గేటుకావలావాడు తలవొంచుకు రానుకొంటున్న ప్రిన్సిపాల్ గారికి వొంగి నలాంచేసి, తన దారిని తన చక్కాపోయాడు. అంతపెద్దగదిలోనూ, వేరెవరూ మనిషిని నేనొక్కణ్ణే చిక్కుచిక్కుమంటూ నిలబడ్డాను. నెత్తిమీదనుంచి తీసి వట్టుకొన్నట్లే పీచి ఉబుసుపోక కోసం వేళ్లతో తిప్పకున్నాను.

తను చేస్తున్నవని సొంతం అయ్యాక ప్రిన్సిపాల్ గారు తలపెత్తి నా వంకచూశారు. లైటు వెలుగుతుంటే ఆయన ముఖాన్ని పరీక్షగా చూశాను. ముఖం చాలాచిన్నది; ముడతలుపడి, యాచుకుపోయినట్లుంది. ఆ ముఖం అంతటిలోకి కళకాంతులులేని గాజుకళ్లలాంటి ఆ రెండుకళ్లే అందరికీ ముందుగా అవుతాయి. నే నాయన ముఖలక్షణాలు పరీక్షించినట్లే, ఆయన కూడా నా ముఖలక్షణాలు పరీక్ష చేయల్సిందిగాను వీలమొదవున్న షేడ్ ఒకచక్క మైకిపెత్తి, ఒంటికంటి అద్దం ముక్కుమాలానికి తగిలించుకు నా వంక తేరి పార చూడటం మొదలుపెట్టాడు.



పాల్లడి

చిత్రకారి: డి. నిర్మల (సీ); పెద్దాచలం.

ఆ ఆయన దృష్టికి నేను కాగా అనగానే “అక్కడంత పనివాళ్లనుంపించారేమిటి యిక్కడ ఉద్యోగానికి” అని ప్రకాశంగా నవ్వుతం నలుగురూ, మర్నీ లోంచి హాకాత్తుగా పైకి తేలి అకస్మాత్తుగా మాలబద్ధాడు.

వాంటో నాగుండెల్లో రాయివట్టేది. నేను కట్టుకొన్న ఆకాశాధాలు అన్నీ ఒక్క చెప్పితో నేలమట్టానికి కూలిపోయాయి. నిజదోష్టిగి నై వీధుల్లో పింటిగా తిరుగుతున్నట్లు నన్ను నేను



అన్నా - చిన్నా



పూహించుకు బాధపడ్డాను. నోరు మెదిపి మాట్లాడటమే మహాకష్టమైంది. అయినా ఎంతో ప్రయత్నం చేశాడు. ఏం మాట్లాడానో ఏమో నాకు వొళ్లు తెలియదు. రెక్కరు రాసియిచ్చిన సిఫార్సు పుత్రరం మాత్రం జేబులోంచి తీసి ఆయనచేతికి అందించాను.

ప్రిన్సిపాల్ జాబుతీసుకొన్నాడు; చదివాడు; మళ్ళీ చదివాడు; చదివి మడతపెట్టాడు; పెట్టిన మడతలు అన్నీ విప్పి మళ్ళీ యింకోసారి చదివాడు. చదివి

చాలాసేపు ఆలోచించి, నాకు యీ ఉద్యోగానికి తగ్గ యీదు లేకపోయినా, నన్ను గురించి 'రెక్కరు' అంత బాగా సిఫార్సు చేసినందువల్లా, నేను పుట్టింది గౌరవ నీయమైన కుటుంబం అయినందువల్లా, నన్ను ఆ ప్రద్యోగంలో తీసుకోవటానికే తమనిశ్చయించానని చెప్పాడు. ఆ మరుక్షణమే ఆ ప్రద్యోగమూ, అందులోవుండే బాధ్యతలు, వాటిని నెరవేర్చటంలో నేను తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలు వగైరా విషయాలను గురించి ఏక విగిని పెద్దలెక్చరు ఒకటి వంచి పాఠేశాడు. ఆయన అంత కంఠశోషపడి చెప్పకున్నా, నేను అందులో ఒక్కముక్క అయినా వినిపించుకోలేదు. నా మనస్సు అన్యథా ఆలోచనలలో మునిగివున్నది.

హమ్మయ్య!—తననంత ఒడ్డు పొడుగు లేని కారణంచేత నన్ను వెనక్కి పొమ్మనటంలేదు. అంతే చాలు. ■ ఒక్క ఆలోచనతోనే నా వొళ్లు పరవశమై పోయింది. అంతమంచి మాట శెలవిచ్చినందుకు ప్రిన్సిపాల్ గారిని వెయ్యినోళ్లతో వినుతించాలనిపించింది.

నా కృతజ్ఞతా భావాన్ని రకరకాలుగా ప్రిన్సిపాల్ గారికి చెప్పకొంటూవున్నాను; ఉన్నంతలో నా వెనుక యినుపతాళం చెవులగుత్తులు ఏవో భయంకరంగా గలగలలాడటం మొదలుపెట్టాయి. ఉల్కిపడి వెనక్కి తిరిగి చూశాను. పాడుగ్గా, బక్కవలచగా ఒకమనిషి నిలుచుని వున్నాడు. రాగి రంగు బుంగమీసాలు వున్నాయి. గదిలోకి ఎప్పుడు వచ్చాడో కాని కాలేజ్ కి నిశ్శబ్దంగా వచ్చాడు. అతనే యీ స్కూలుకి సూపరింటెండెంటు; తరువాత తెలిసింది.

కొంగలా మెడ ఒకపక్కకు వేల్చడేనుకు చిరునవ్వులు ఒలకబోస్తూ నావంక తడేకంగా చూస్తున్నాడు. అంతసేపూతాళం చెవుల గుత్తులను మాత్రం ఆపకుండా ఆడిస్తూనేవున్నాడు ఆనవ్వు ఒక్కటేఅయితే మాత్రం నా కాలనిపట్ల తప్పకుండా అతి ఆస్థియమైన అభిప్రాయమే ఏర్పడివుండేదేమోకాని, అతని తాళం చెవుల గుత్తులు చేస్తున్న చప్పుడు మాత్రం నన్నెందుకో విపరీతంగా భయ పెట్టింది.

"హమ్మ్యా వియట్; ఈయన ఎం. సెక్రియర్ గారిస్థానంలో నినిచేయటానికివచ్చిన కొత్త 'అవర్'.



చిత్రకారిణి చామకూర సిరిదేవి

ఇప్పుడే వచ్చారు.” అన్నాడు ప్రిన్సిపాల్, నన్ను ఆమనిషికి పరిచయంచేస్తూ.

మహ్య వియట్ వెంటనే నావంక తిరిగి, ముఖారవిందంపై మధురాతిమధురమైన మందహాస వీచికలు అలముకోగా అతి వినమ్రభావంతో తలవంచి నాకు నమస్కరించాడు. అతనిచేతినున్న తాళం చెవులుమాత్రం వొట్టమండే వ్యంగ్యాధారాలు స్ఫురింప చేస్తూ గరగరలాడాయి. ‘ఎం. సెక్రియర్ లాంటివాడి స్థానంలో పనిచేయటానికి యీ మిగుజ్జా వచ్చింద’ని అవి అంటున్నట్లు నాకు అనిపించింది.

ప్రిన్సిపాల్ గారికికూడా వాటిచప్పుడులో అదే మాదిరి అర్థంస్ఫురించినట్లుంది. వెంటనే ఆయన అందు కొని “ఎం. సెక్రియర్ గారు వెళ్ళిపోవటంవల్ల మన కాలే జీకి తీరనిలోటు ఏర్పడుతుందని నాకూ తెలుసు”—(ఆ వాక్యం పూర్తి అయ్యేసరికి తాళంచెవులు వెక్కిరివెక్కి ఏడ్చాయి)—“అయినప్పటికీ మీరు కొంత శ్రద్ధ తీసు కొని యీ కొత్తమాస్టరానికి కొంతకాలంపాటు ఇక్కడి కట్టుబాట్లనిగురించి బాగా తెలిపేట్లు చెప్పితే, ఆ కొరత కొంతమటుకు తీరుతుందనుకొంటాను.” అన్నాడు.

చెక్కు చెదరని చిరునవ్వుతో, తీయనైన కంఠ స్వరంతో మహ్య వియట్ ప్రిన్సిపాల్ గారు చెప్పిన దానిపట్ల తన ఆమోదాన్ని తెలుపుతూ, తన ఆదరణ, తననలహా నాకు ఎల్లవేళలా వుంటాయనీ అన్నాడు.

నోటితో ఆమాటలు అంటూ, చేతితో తాళం చెవులు గలగలలాడించాడు. వాటి గలగలలో “జాగ్రత్త! నాచేతిలో చిక్కావులే. ఇంకెక్కడికి పోతావ్!” అని నన్ను ఎవరో ఎందుకో బెదిరిస్తున్నట్లు అనిపించింది.

“మీరిక పెళ్లవచ్చు. ఈరాత్రికి ఎక్కడన్నా హోటల్ లో పడుకొని, పొద్దునే ఎనిమిదిగంటలకల్లా యిక్కడ డ్యూటీకి రండి.” అన్నాడు ప్రిన్సిపాల్ నావంక తిరిగి.

వాకిలిదాకావచ్చినవియట్, చిరునవ్వులు నవ్వు కొంటూ నాచేతిలో చిన్నపుస్తకం ఒకటి పెట్టి “మన కాలేజీ కట్టుబాట్లు అన్నీ యిందులో రాసి వున్నాయి. రాత్రికి చదివి, బాగా మననంచేసుకోండి.” అన్నాడు, హెచ్చరిక ధోరణిలో.

తలుపుతెరిచి నన్ను అవతలకు సాగనంపి నా వెనకాలే మళ్ళీ తలుపులుమూసి తాళంపేసి, తాళం చెవులు చప్పుడుచేసుకుంటూ పోయాడు.

చీకట్లో అంతంత పెద్ద వసారాల్లో గోడలు తడుముకొంటూపోతున్నాను. మధ్యమధ్య చూరుల నందుల్లోనుంచి వెన్నెల కత్తిరించిన పాలకోవా ముక్కలా వచ్చి గచ్చునేలమీద పడుతోంది. ఆ వెన్నెల వెలుగు సాయంతోనే ముందుకు చొచ్చుకు పోతున్నాను. (ఇంకా వుంది)

కాంచనద్వీపం

వెల:రు. 1/8. లు.

ఆంధ్రగ్రంథమాల,
మద్రాసు-1.

నవసంస్కృత తైలం

అంగనరములు బలహీనతచెంది చిన్నదైత తిరిగి యధాప్రకారమై పూర్తి సౌఖ్యమును అనుభవించుటకు 48 ఏండ్లు ప్రఖ్యాతి చెందిన గ్యాగరంటి మందు. 1 పీసా రూ 10/-లు. వి. పి. రూ 1-4-0

కొవలపినవాడు రూ 1/4 ముందుగా పంపేది. డా॥ రత్నం నన్ను మెడికల్ హాల్, మలక పేటబ్లింగ్స్, హైదరాబాదు-(దక్కన్)

రాజామలక తైలము

అతిజాగ్రత్తతో తయారైన యీ అత్యంగతైలం, మృదువైన ద్రవ్యములద్వారా శరీరమళవంతముచేయబడినది. ఇది మెదడుకు శలువవేయఁగోరకుండా, వర్షమునకు మృదుత్వము యిచ్చును. వర్షముమంటలు, తలదోచుండు యితర వర్షవ్యాధులు, పోగొ

లును. శ్వాసకశ్చి నృద్ధి చేయును. (శరీరంబి నేది తగ్గించును. శిష్యాధుంకు అరోచనవరుంకు రాంతుంది. ఇతరులు స్నానము, తలకు జాదవచ్చును.

అయ్యప్పాళ్ళ ఎఫ్.మాధవ మేనర్, A.M.A.C.I.

మలబార్
ఆయుర్వేదిక్ సార్వ

107-108, బ్రాడ్వే
మద్రాసు-1

పోస్ట్ 4116

కరణం ధర్మయ్య

కొన్ని సంవత్సరముల క్రితము ధర్మయ్య అనే ఆయన భావ సగరానికి కరణంగా వుండేవాడు. తేరు ధర్మయ్య అయినా పిల్లికి చిచ్చము పెట్టని మనిషి. తను ధర్మము చెయ్యకపోగా బీద ప్రజల వద్దనుండి మామూళ్లు అనేపేరుతో డబ్బు గుంజనూ, పీడిస్తూ వుండేవాడు.

ఒక రోజున ఒక పండితుడు ఆ ఊరికి వచ్చాడు. ఆ పూరి పెద్ద బందరివద్ద వారలు యిచ్చిన డబ్బు ప్రోగు చేసుకొన్నాడు. ఘమారుగా 200-0-0 వరకు అయింది. ఆ కథకు మితము అనేది వుండదుకదూ — యంకా కొంత మంది పెద్దమనుష్యులను చూచిన వాళ్లకు తోచిన వైకము యిత్తురనే ప్రామాతోకరణంగారివద్దకు వెళ్లాడు. వారికి తోచిన సహాయం చేయవలసినదిగా ప్రార్థించాడు.

మన కరణంగారి సంగతి తెలుసుగా — రాబట్టటమే తెలుసుగాని యివ్వటము అనేది ఆయన జన్మలో తెలియదు. కానీపు ఆలోచించి ఆ పండితునితో చెప్పాడు. “మీరు పెద్దలు. మరియూ పండితులు. మీమ్మలను సర్కరించుటలో మా గ్రామస్తుల తోకాటు నేనుగూడ తప్పక పాలుపంచుకుంటాను. కాని దానికన్న ముఖ్య

మైనది యింకొకటి వున్నది. ఈ పూరిలో వసూలైన మొత్తములో రూపాయికి 0-1-0 చొప్పున కరణమునకు యివ్వటం ఆచారం. దాని ప్రకారం మీకు రు. 200-0-0 లు వసూలైనదిగాన రు. 12-8-0 లు నాకు రావలసివున్నది. అందులో పండిత దక్షిణగా నేను యివ్వదలచు కొన్న అయిదు రూపాయలు పోను మిగతా 7-8-0 మీరు చెల్లించుకు వెళ్లవలయును.”

విన్నాడు పండితుడు — ఆ రెండు పండ్లతో సంతృప్తి పడి

పోకుండా యిచ్చటికి ఎందుకు వచ్చి తినా అని విచారపడ్డాడు. కాని చేయుటకు ఏమియు ప్రపాయము తోచలేదు. కరణం ధర్మయ్య అంటే సామాన్యుడో — యివ్వక తప్పిందిగాదు. రు. 7-8-0 చెల్లించి తక్షణం సెలవు తీసుకొనిపోయాడు ఆ పండితుడు.

అదేసమయములో ధర్మయ్యగారి భార్య వచ్చి ఎల్లావు చావుట్రతుకు లలో వున్నదని, ధర్మయ్యగారిని వచ్చి చికిత్స చేయించమని చెప్పింది. వెంటనే ధర్మయ్యగారు దగ్గరలో వున్న పెట్టివానిని కేకవేసి రు. 7-8-0 చెల్లించుకుని వెళ్లి పండితుని నిలుచుకు రావలసినదిగా చెప్పాడు. పండితుడు చాచావు పూరి పాలి

మేరవరకు వెళ్ళాడు. మళ్ళా ఈ వార్తవిని వెళ్ళటమా-మానటమా అని తటపటాయించి కరణం ధర్మయ్యగారి మాటకాదంటే దగ్గర వున్న వైకంగూడా దక్కదనే వుద్దేశ్యంతో తిరుగుపట్టాడు.

ఆపు యంకా చావలేదు. ఎక్కువ గంటలు బ్రతకడుగూడ. పండితుడు వచ్చినదే తడవుగా తిలలు తెప్పించి ఆగోవును, ఆ పండితోత్తమునకు దానము చేశాడు. ఈ అసామాన్య దాతృత్వమునకు పండితుడు అశ్చర్యముతో తన అదృష్టమును పొగడుకొనుచు ఆగోవును తోలుకొని పోవు సన్నాహములో పలువు కొని తెచ్చుటకై అంగడికి వెళ్లెను. ఈలోపుగా గోవు చని పోయెను. ఇంకను భేరమాడుచున్న పండితుని కబురుచేసి వెంటనే గోవును బయటకు తీసుకుపోవలసినదిగాను, తోకకు మామరాలు నాలుగు రూపాయిలు చెల్లించవలసినదిగాను ముకుందేశాడు ధర్మయ్య పంతులు. చాచావు గుండెగిరిపోయి న్నంతవైనది ఆ పండితోత్తమునకు. నోట్లనుండి మాటగూడ పెగిలి రావటంలేదు. కొంతసేపటికి తెలిది తోకవచ్చిడొరణంగారియింటికి వచ్చుటయే తన మరదృష్టమని వగచి పూరిలో కొండరుమనుష్యులను బ్రతిమాలి తీసుకువచ్చి గోవును బయటకు తీసుకు రావటము - తోకకు మామరాలు కరణంగారికి

చెల్లిం చటం జరిగిపోయింది. ఈ మామూళ్లు కూలి పైకము యిచ్చు కునిపోగా మిగిలిన పైకముతో వెనుకకు తిరుగ నైనా తిరుగకుండా పోయాడు ఆ పండితుడు.

ఈవిధముగా ధర్మయ్య అన్యాయములకు పాల్పడుతూ ఆపూరివారం దరితోను విరోధము కొనితెచ్చుకున్నాడు. ప్రతివారు ధర్మయ్య వద్దకు వెళ్లుటకు భయపడేవారు. ఇట్లా ఉండగా ధర్మయ్య మంచాన పడ్డాడు. అపసానకాలము దగ్గరకు వచ్చింది. తను చేసిన పాపములన్నీ నెమరు చేసుకొన్నాడు. తను ఎక్కువ కాలము బ్రతకనని నిశ్చయించుకొని ఆపూరి పెద్దలను పిలువనంపాడు.

ధర్మయ్య దగ్గరకు పోవటం అంటే మాటలా కాని ఇప్పటి ధర్మయ్య పూర్వపు ధర్మయ్య కాదు - ప్రస్తుతం ధర్మయ్య చావు బ్రతుకుల ధర్మయ్య. చనిపోయే వానిని సాధించే దేమిటి అనే తలంపుతో ఆ పూరి పెద్దలు కరణంగారిని చూచేటందుకు వెళ్లారు.

పాపము అపసానదశలో వున్నాడేమో - పూరి పెద్దలందరికీ అప్పగింతలు చెప్పాడు - అంతటితో ఆగలా! తను ఒక కోరిక కోరతానని అది చేస్తామని వాగ్దానము చేయవలయునని - పెద్దలను కోరాడు. కరణంగారితో సంబంధము కొరికితో తల గోక్కొనటముతో సమానమని వారలకు తెలుసు. కాని అపసానదశలో వున్న వానికోరికలు స్వల్పముగా వుండునని తలచి పెద్దలంతా మాట యిచ్చారు. దానిపై కరణంగారుకోరే బయలుపరచారు. "తాను సన్యాసము స్వీకరించాలని వున్నదని - తనకు ఒక సమాధిని

కట్టించి సమాధిచేయవలయునని." పెద్దలు చూడవచ్చినవారంతా ఆలోచించారు. సమాధి కట్టటమంటే మాటలా? కనీసం రు 100-0-0 అయినా కావాలి. చివరకు వారంతా దానికి అంగీకరించారు - సంతోషించారు గూడ! ఆనాటితో శ్రీడ విరగజైపోతుందని. సమాధిచేశారు కరణం ధర్మయ్యను.

అది యమలోకం - పాప పుణ్యములు చేసినవారలకు ఫలితములు యిచ్చే లోకం. యమధర్మరాజు చిత్రగుప్తుడు, కింకరులు ఆసీనులై వున్నారు. చనిపోయిన వారందరు వస్తున్నారు. ఫలితములను అనుభవించుచున్నారు. మన ధర్మయ్య గారి వంతువచ్చింది. చిత్రగుప్తుడు ఖాతా పూర్తిగా తిరుగవేసి, అతను చేసినవన్నీ పాపములే అని, పుణ్యకార్యములు ఏవియుచేసి ఎరుగడని, తగువిధముగా శిక్షించవలసినదిగా ధర్మరాజుకు విన్నవించుకున్నాడు.

మన ధర్మయ్య చిత్రగుప్తుడు చెప్పినదంతా విన్నాడు. చాల కోపము వచ్చిందాయనకు తప్పదు. లెఖలు వ్రాసినందులకు నిందించాడు. మరల తన ఖాతాను చూడమనికోరాడు. కాని మన ధర్మయ్య పంతులు ఏదైనా పుణ్యకార్యము చేస్తేగా. ఎక్కడా చిత్రగుప్తుని దృష్టిలో అందలేదు, ధర్మయ్య చేసిన పుణ్యకార్యము.

చివరకు ధర్మయ్య తను చేసిన పుణ్యకార్యములను వల్లించాడు, గోదానము చేసినట్లు, పండితులను గౌరవించినట్లు, మరియు సర్వసంగ

పరిత్యాగము చేసి సన్యాసాశ్రమము స్వీకరించి, సమాధిలో చేరినట్లు. ధర్మరాజు, ధర్మయ్య చేసిన వినతిని పరిశీలించి ధర్మయ్య, ఒక పాలు పుణ్యము 99 పాళ్లు పాపముచేసి నట్లు తీర్పుయిచ్చాడు. ఏది మొదట అనుభవించవలయుననే విషయం ధర్మయ్య నే కోరుకోవలసినదని తీర్పుచెప్పాడు.

జమకాక ఖర్చుకోరిన ధర్మయ్య మొదట పుణ్యఫలము అనుభవించేదని విన్నవించుకొని పుణ్యలోకము నకు పోయి పరిమితకాలము సుఖము అనుభవించాడు.

పుణ్యఫలము అయిపోయింది. పాపఫలము అనుభవించేరోజు వచ్చింది. యమధర్మరాజు వద్దనుండి వర్తమానము వచ్చింది. ధర్మయ్య సామాన్యుడా! యమధర్మరాజునే రావలసినదిగా తిరుగుచెప్పి కింకరులను పంపివేశాడు. తప్పకుండా! యమధర్మరాజు ధర్మయ్యను యమలోకము నకు తీసుకు వెళ్లుటకు వచ్చాడు. కాని ధర్మయ్య యమ ధర్మరాజుకు విన్నవించుకున్నాడు. తను చేసిన పాపము బాకీ ఏమియు లేదని తన పాపములన్నియు పుణ్యలోకము లో పుణ్యపురుషులను, యమధర్మరాజును చూచుటచే హరించిపోయినవని వాదించాడు. నిజమే పుణ్యలోకములో దేవత్వము కల్గిన పురుషులను చూడ గల్గుట పాపికి ఎట్లు సంభవించును? యమధర్మరాజుకు ఏ త్రోవా దొరకక, యమలోకానికి తిరుగుదోష పట్టాడు వంటరిగా. ★

పట్టుబడిన దొంగ

విజయవాడలో ఒక ధనికుని యింటలో దొంగలు పడి నుమారు మూడులక్షల ఆస్తి దోచు కున్నారు. ఈ విషయంతో ప్రజలలో ఆలస్యత బయటపడింది. ఎక్కడచూచినా ప్రజలు యీ దొంగతనం విషయమే మాట్లాడుకుంటున్నారు. ప్రభుత్వం పరిశోధకులను నియమించింది. పోలీసువారు యీ విషయంలో భాగా శ్రద్ధవహించారు.

పదుహేండు యిరవేళ్లలో రామయ్య ఒకడు. అరవీ దొంగతనం విషయమై రాత్రిం బగళ్లు పరిశోధిస్తున్నాడు. నుమారు రాత్రి లొమ్మిదిగంటలపులోంది...లక్ష్మి బాకీను పెనుకవిధి...నిర్మానుష్యంగా వున్నది ... రామయ్య మామూలుగా గతీ తిరుగుతున్నాడు. చాలా జాగ్రత్తతో వున్నాడు. వీధి అంతా నిశ్శబ్దంగావున్నది.

ఇంతలో ఎక్కడ నుంచి మాటలు వినిపించాయి.

“ఒరేయ్! నంగయ్య నంతు తుంరవచ్చిందిరా?”

“ఎ నల్లై వేలు! నీ కెంతవచ్చిం చేయిటి?”

“లక్షయిరవైవేలు.”

“రామయ్యవంతు?”

“లక్షమామాయలు.”

ఇరవేళ్లకు రామయ్యకుఖం విడిచింది. ఇకనం. దొంగలు దొరికిపోయారు...మామూలు లక్షల ఆస్తికాజేసి భాగాలు పంచుకుంటు

న్నార...వీళ్ళని పట్టుకుంటే చెబ్బతో ప్రమాదం!!!

జాగ్రత్తగా యింటి నంబరు ‘నోట్’ చేసుకుని దగ్గరనున్న పోలీసుస్టేషనుకు పరుగెత్తాడు. జరిగిన విషయమంతా చెప్పాడు. అందరూ సంతోషించారు. ఈసారి రామయ్యకు తప్పక ప్రమాదం వస్తుందనుకొన్నారు. ఎందుకైనా మంచి దని రెండు గొడ్డల్లు, నాలుగుకత్తులు నాలుగు రిపాలర్లు జాగ్రత్తపరచుకొన్నారు. విదునిముహూలంలో పై

వి. శ్రీరామశర్మ

సరంజామాతో లక్ష్మిబాకీను పెనుకవిధిలో రామయ్య “నోట్” చేసి వుంచిన యింటిముందు పోలీసుల లాకీ ఆగింది.

“ఒకటకటక...”తలుపుకొట్టారు పోలీసులు. జవాబుకూనకొంది... అంతా నిశ్శబ్దం.

మళ్ళీ తలుపుకొట్టారు పోలీసులు. ఈకర్కాయంకూడా జవాబులేదు.

తప్పకుండా దొంగలే అయివుంటారని నిశ్చయించుకున్నారు. పోలీసులు తీసుకువచ్చిన గొడ్డళ్ళ సహాయంతో తలుపులు పెగలగొట్టారు.

లోపల యిద్దరుపిల్లలు తప్ప యింకెవరూలేరు... యిల్లంతా గాలించారు... దొంగలు పారిపోయివుంటారని, వారి ఆహూతి పిల్లలకు తెలిసివుంటుందని అనుకొని ఆ పిల్లలందరినీ “అరెస్టు”చేశాడు.

రామం: చాలాసేపునుంచి చూస్తున్నా! ఎండలో అలా నిలబడ్డావేరా? సూర్యం.

సూర్యం: చొక్కాని చీమలున్నాయి, చస్తాయని.

—యం. వెం. రా. సామర్లకోట.

మర్నాటి వుదయం విచారణ. ఆ పిల్లలు యిద్దరూ యిక్ష్లా చెప్పారు “మేమిద్దరం హైస్కూలులో నాలుగవపాఠం చదువుతున్నాము. ప్రస్తుతం మాకు పరీక్షలు. ఈరోజు లెక్కలపరీక్ష... రాత్రి మేము “పట్టుబడి—లాభములు” లెక్కలుచేసుకుంటుండగా పోలీసులువచ్చి మమ్మల్నిదగ్గరే పట్టుకున్నారు... ఇంతకు తప్ప మా కింకేమీ తెలియదు...”

విషయం ప్రతివారికీ తెలిసిపోయింది. ఆ పిల్లలిద్దరూ లెక్కలు చేసుకుంటూ, జవాబులు సరిచూచుకుంటున్నప్పుడు, తబ్బుమాట విని దొంగలేమోనని అనుమానపడి “అరెస్టు” చేశాడు పోలీసువాడు.

అంతరూ పాట్లు చెక్కలయ్యేటట్లు నవ్వాడు. ‘ప్రమాదం’ మాట అటుంచి ముఖం తేలవేశాడు పోలీసు యిరవేళ్లకు రామయ్య.

★

శ్రీమదాంధ్ర
మహాభారతము
ఉద్వేగపర్యము

వెల రూ. 1-0-0

ఆంధ్రగ్రంథమాల

మద్రాసు-1.

విజ్ఞానవిధులు

"డాక్టర్"

జి. వి. నూర్జింగారు, విజయనగరం.

ఇంగ్లీషు నెలల రోజులకూ మన నెలల రోజులకూ లేదా కారణమా? వివరించి. ఇంగ్లీషు నెలలు, 31, 28, 31, 30, 31, 30, 31, 31, 30, 31, 30, 31 రోజులతో 365 రోజులవుతున్నాయి. రీపు సంవత్సరము నాలుగేండ్లకు ఒకమారు వస్తుంది. అప్పుడు ఫిబ్రవరికి 29 రోజులు వస్తాయి. అంటే ఏమన్నమాటా? ఇంగ్లీషు సంవత్సరము 365½ రోజులన్నమాట కాదా? ఇక అసలు సంవత్సర ప్రమాణము. మనము చంద్రుణ్ణి బట్టి నెలలు ఏర్పరుచుకున్నాము. ఇందు వల్ల సంవత్సరానికి సుమారు 10 రోజులు తక్కువవోయాయి. ఇలాగ మూడు ఏండ్లకి సుమారు 30 రోజులైతే దానిని అధికమా సమము చేసుకుని మూడు సంవత్సరాల మొత్తపు పొడవును అందుకుంటున్నాము. మనకి నెలయొక్క పొడవు ఒకటే; అంటే రోజులు. వాళ్ళికి సంవత్సరము పొడవు ఒక్కటే; 365½ రోజులు. వారు సంవత్సరాన్ని ఒక ప్రమాణముతో ఉంచి నెలలకి కల రోజులు సర్దుకున్నారు. మనము నెలకి కల రోజుల్ని మార్చక సంవత్సర ప్రమాణాన్ని మూడేళ్ళ కొకసారి 18 నెలలుగా పెట్టుకుని మార్చుకున్నాము.

జవాబుది వరసింగరావుగారు, కృష్ణార్యం.

కలలు రావడానికి మూడు కారణాలు తెలియ ఇప్పటికి. అందరి ఆకలు పెంతు కొవడము ఒకటి. బంగారు కొంతలు, వెండి కడ్డీలతో నిండిన ఓడలూ కనబడతాయి కలలో ఇలాంటివారికి. మనము పడుకున్నా వైఖరిలోగాని, పక్కమీద ముడతలవల్లగాని, ఏదో అడ్డు ఏర్పడడము పెండ్ల కారణము. కడుపులోని ఒక తిరిగి ఇంకొకరి తిని నొక్కి దానికి సంబంధించిన కలలు కలిగిస్తుంది. మూడోది జరగబోయే ఘట్టం. ఇది చాలా అరుదుగా కలలో కనబడతాయి. కాని కనపడడముమాత్రముకాదు.

జి. ప్రినివాస కర్కగారు, నెల్లూరు.

గాఢానుభవ పీఠా తెలివిరాకుండానే మరల పాఠ్యమే. బలహీనులు బలమైన నిద్ర కారక రసాయనము నేరించి నిద్రపోయి మరల లేవకపోవడము కథ.

పక్షి వారోగులు కొండలు నిద్రలోనే

మరణిస్తారు. కారణము వారికి ఎక్కువ మనస్తాపము కలిగించే కలయనీ, తాపము వల్ల మెనడులోని రక్తనీరలు చిట్టిపోవులయనీ వైద్యులు అంటారు.

వాద్య నాగకర్తరాయగారు, చెన్నపట్నం.

విబంధాంబులో వాడబడే ప్రధాన పదార్థము తేలిక యురేనియము. నూట్రానులనే అణ్వంతరకణములతోడి ఈ యురేనియము కణము రెండువక్కులగును అయితే ఇలాగ వక్కులయేబవ్వదు కొంత వస్తువు కత్తిగా మారిపోవును. తేలిక యురేనియపు అణువులన్నీ ఈరీతిగా తెగిపోయేసరికి బ్రహ్మాండమైన కత్తి పుట్టి నగరాల్ని నగరాల్ని మార్చి వేయును.

హైద్రోజను పరమాణువులు కొన్ని చేరి ఇంకొక పదార్థ మేది ఏర్పడినా, మొత్తపు బరువులో కొంతభాగము కత్తిగా మారును. హైద్రోజను బాంబు నిర్మాణము మాకు సరిగా తెలియదుగాని హైద్రోజను అణువుల చేరికవల్ల - కత్తిరూపము ధరించే ద్రవ్యముయొక్క - మహాకత్తియే దాని కత్తి అని మాత్రము చెప్పగలుగు.

సాముడికము విజ్ఞానకామ్రసంబంధి కాదు, ఎడమ చేయి కుడిచేయి మాటులలోని సబులు ఎవరూ చెప్పలేరనుకుంటాము.

రేడియో 'గురగుర'లు ఆకాశములో జరిగే మెరుపులవల్ల కలుగుతాయి. మెరుపు

లంటే కంటికి కనబడేటంత కాంతిగలవి మాత్రమేకాదు, తక్కిన వీని. మూటాడ ఇంజనులలోని మెయిన్ ట్రే 'డకడక' మని వినుపడతాయి. విసలేదా మీరు?

ఆ. దళిరధరామరెడ్డిగారు, కురుగొండ.

ఈ భరన్నది కామ్రజ్జులు ఊహించిన సర్వముయపదార్థము. తరంగములు నీటిమీద, కబుతరంగములు గాలిలోనూ, ప్రయాణించినట్లే, కలుగుతూ తరంగములు ఈ భరులో ప్రయాణించునని ఊహించి వారు. అయితే సాక్షిగా వాదము దరప్రమా అని ఈ భరు దయ్యము అదృశ్యమైపోయినది.

వి. వి. రమణారావుగారు, గుంటూరు.

ఎలక్ట్రిక్ ఫోటో ఆకుల వంపువల్ల ఆ ఆకులముందున్న గాలి ఫాస్ఫోరస్ లంబంగా తోయబడుతుంది. ఆకుల పేగము హెచ్చి నట్లయితే గాలి జోరుగా వస్తుంది. గాలి ఉన్న గదిలో ఫాస్ఫోరస్ తిరిగితే గాలి వస్తుంది గాని, గాలిని తోడివేసిన నీరువల్ల విడిచి ఆకులు తిప్పితే గాలి ఎలాగు వస్తుంది? ఉన్న గాలిని ముందుకి తోయ్యి దానికే ఫాస్ఫో. అది గాలిని సృష్టించదు.

కనక కూనప్పప్రచీకములో ఎలక్ట్రిక్ ఫాస్ఫోరస్ తిప్పితే ఏమీ లాభమూలేదు. దాని ముందున్న కాగితము ముక్కల్ని ఎగర గొట్టడానికే గాలి అంటూ ఎంతో కొంత ఉండాలిగదా. గాలిఅన్నదే శక్తికంటే కాగితము మాత్రము ఎలాగ ఎగురుతుంది?

క. వికలరావుగారు, నెల్లూరు.

గొట్టె, ఆవు, వంటి జంతువులకు అజవులలో త్వరత్వరగా గడ్డిమీసే కూర మృగాలవారిని పడకుండా తిప్పకుపోవలసిన ఆదేశమున్నది. కనుక సెయరు వేయుట అనే విశేషకత్తి వాటికి వచ్చింది.

మీ సామాన్య కామ్రముదొరి లోక జవాబులకోసము ముమ్మల్ని అడగడమెందుకా!



చంద్రలోకమునుండి జారివచ్చిన జింక!

చిత్రకారుడు : కోపల్లె గోపాలకృష్ణమూర్తి - ఏలూరు.



హంది, ఇంగ్లీషులలో తియబడిన "గాంధీపథ్" అనే చిత్రంలో నందిత (రవీంద్రరాధ బాగుడు మనుమరాలు), మరొక బాలనటి. ఈ చిత్రం నిర్మాత అలెగ్జాండర్ మార్క్స్.

ఇది సెన్సేటివ్ అవుట్లో విడుదల అవుతుంది.

"మిస్సెస్"

ప్రముఖ తారాగణంలో తలపెట్టబడిన విజయవారి "మిస్సెస్" చిత్రంలో భానుమతి ప్రస్తుతం నటించడంలేదు. భానుమతి కథానాయికగా ఈ చిత్రం షూటింగ్ కొన్ని రోజులు జరిగింది. భానుమతి స్టానే సావిత్రి నియమించబడిందని, జమున

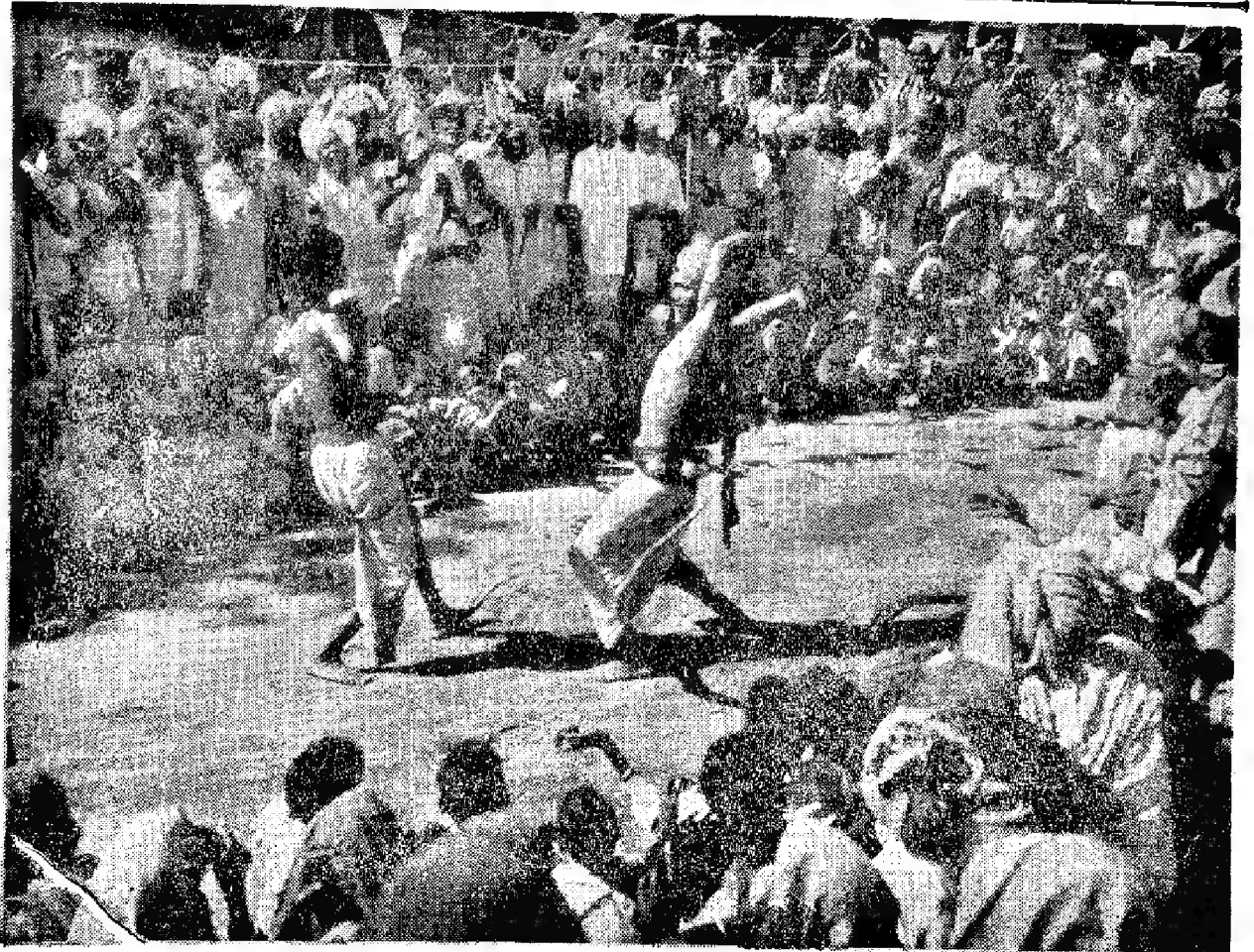
కొత్తగా బుక్ చేయబడింది కూడా తెలుస్తోంది.

"అనార్కలీ"

అంజలీ పిక్చర్స్ వారు నిర్మిస్తున్న చరిత్రాత్మక ప్రేమకథాచిత్రం "అనార్కలీ" దాదాపు సగం తయారైనట్లు తెలుస్తోంది. అంజలీ దేవి, వాగ్దేవరరావులు అనార్కలీ,

సలీముల్లాగా, ఎన్. వి. రంగారావు అక్బర్ గా, వాగ్దేవరరావు రాజామాన్సింగ్ గా, కన్నాంబ జోధ్ బాయి గా నటిస్తున్నారు. దర్శకుడు వేదాంతం రాఘవయ్య; రచయిత సముద్రాల; సంగీత దర్శకుడు అది వారాయణరావు.

కొద్దిరోజులుగా ఈ చిత్రం షూటింగ్ అక్బర్ దర్బారు పెట్టే జరుగుతున్నది ★



“గాంధీపథ్”లో ఒక ఉత్సవ దృశ్యం.

గంప డాక్యుమెంటరీ చిత్రం

“భారతవాణి”

గాంధీ సంస్కృతినిధివారు తయారు చేసిన డాక్యుమెంటరీ చిత్రం “భారతవాణి” ఇటీవల ముద్రాణం, వెల్లిండ్లలో ప్రదర్శింపబడింది. ముద్రాణం గత రోజు శ్రీ ప్రకాశ్ గారు దీనికి హాజరయ్యారు. టెక్నెట్ రేట్లు ఎక్కువగా ఉన్నప్పటికీ ఆర్గనైజేషన్ ఆటలకు ప్రేమికులు చాలామంది వచ్చారు.

1929 డిసెంబరు నుండి 1932 జనవరి వరకు భారతదేశంలో జరిగిన ప్రధాన రాజకీయ సంఘటనలను, వాటిలో గాంధీజీ నిర్వహించిన పాత్రను ఈ చిత్రం సమీక్షిస్తుంది. ఆర్గనైజేషన్ ఆమెరికన్ సినిమా కోంపెనీలు, టెలికాంపెనీలు తీసిన మ్యాన్ రీల్స్ సహాయంతో, వార్తాపత్రికలు తీసిన ఫోటోల

సహాయంతో ఈ చిత్రం నిర్మించబడింది. దీని నిర్మాణంలో బ్రిటిష్ దర్శకుడు హెర్బర్ట్ మార్షల్, వి. కాంతారాం, భావనాని మున్నగువారు పాల్గొన్నారు. చిత్రం విడివిడి కేట అడుగులు. గాంధీజీకి సంబంధించిన సహజమైన మీరానెస్, ప్యాకర్ లాల్ గార్లు, జేవహర్ గాంధీ ఈ చిత్రానికి ఇంగ్లీషులో కామెంటరీ ఇచ్చారు. ఇది అంతర్జాతీయ ప్రదర్శన కోసం నిర్మితమైనా, ముందు ఇండియాలోని ప్రధాన పట్టణాలలో ప్రదర్శిస్తున్నారు.

లాహోరు కాంగ్రెసు సభలో చేయబడిన ‘ట్రార్బిన్స్ రాజ్య’ తీర్మానం, దండి సత్యాగ్రహ యాత్ర, ఉప్పు సత్యాగ్రహం, నిరాయుధులైన వెలకొలది సత్యాగ్రహం లపై లాఠీచార్జీలు, గాంధీ ఇర్విన్ చర్చలు, లండన్ లో జరిగిన రెండవ కాండ్ టేబిల్ సమావేశానికి గాంధీ, సరోజినీ నాయుడు, మలవ్యా మున్నగు జేతనాయకులు, కొందరు స్వదేశ సంస్థానాధిపతులు హాజరు కావడం, లండన్, మన్ చెస్టర్,



మాలిప్రూడ్ సంతకం
డా॥ అలెగ్జాండర్ మార్క్స్.

బర్మింగ్ హాం, ఆక్స్ ఫర్డ్, కేంబ్రిడ్జ్ నగరాల్లో గాంధీజీ సంచారం, రౌండ్ టేబిల్



పోయినచోరాన్ని ఎన్. జి. రాజారావు వెదికితెచ్చి జోగారావు కిక్కుగా అంజలిదళి తిరిగి దాన్ని తప్పరిస్తోంది.
ప్రతిభావారి "లేడెక్స్" లో దృశ్యం.

నూతన శంఖం విధిలమై గాంధీజీ స్వదేశానికి తిరిగివస్తూ, ఎన్నో శృంగారాల్లో ఆయన కలుసుకోవాలనుకుంటున్న ప్రేమచిరదయితో జోమలోలాను జనీవాలో కలుసుకోవడం, ఇటలీలో ముసోరినీ ప్రభుత్వం ఆయనకు అతిథ్యం సమర్పించడం, బొంబాయిలో ఆయన పీడడిగగానే ప్రహేళికాండమైన ప్రజాసమావేశాలు స్వాగతమివ్వడం. ఈ చరిత్ర యావత్తూ, యథాతథంగా ఈ చిత్రంలో చూస్తాము. ఈ చరిత్ర అంతా

ఈనాటికీ బాగా క్లిష్టంగా పరిరక్షించబడి ఉండడం ఎంతో గొప్పసంగతి. గాంధీజీ వ్యక్తిత్వంలోని ప్రత్యేకతను, అవిచార్యమైన ఆకర్షణశక్తిని వెలికితీస్తుకు రావడమే ఈ చిత్రంలో ప్రధాన విశేషం. గాంధీజీని ఒక అమెరికన్ విలేఖరి ఇలా అడిగాడు: "మీరు రాండ్ టేవీర్ సమాజానికి ఈ అంగవస్త్రంతోనే వెడతారా?" గాంధీజీ: "అవును. ఇప్పుడే దుస్తుల్లో ఉన్నానో, ఆ దుస్తులతోనే వెడతాను." విశేషం: "నాలుకాను నానే నాలుక నుంచుంది."

ఈ చిత్రాన్ని సూర్య సెమిటా ఆయన ఇలా అన్నారు: గాంధీమహాత్ముని ఆధ్యాత్మిక సిద్ధాంతాలమీద, ప్రపంచ రాజకీయాలలో ప్రస్తుతం భారతదేశం నిర్వహిస్తున్న గాంధీశాసనాలను నాకు గల సొగసు.

జకీంగ్ హాం భవనంలో విందుకు ఆహ్వానించినప్పుడు గూడా ఇలాగే వెడతారా? లేక యూరోపియన్ దుస్తులు వేస్తారా? గాంధీజీ: "నేను యూరోపియన్ దుస్తుల్లో కృత్రిమంగా కనిపిస్తాను. అందుచేత దుస్తుల్లో వెళ్ళడం రాజదంపతులను అగౌరవించినట్లవుతుంది."

ఇటువంటి చక్కని సన్నివేశాలు ఈ చిన్న చిత్రంలో చూడవచ్చు. ముఖ్యంగా 'వీక్స్' రాజపుటావా' నాకలో గాంధీజీ లండన్ ప్రయాణమై వెళ్ళడం స్వాధ్యమైన దృశ్యాలతో కూడివుంది. ఆయన దివంగు వివరంగా చూపబడింది. ఈ దృశ్యాలన్నీ గాంధీజీ వ్యక్తిత్వాన్ని ఒక దశను పుస్తకాలు వ్యక్తం చేయలేనంత సలంగా వ్యక్తం చేస్తాయి.

"భారతదేశపు ఋతురాజు" అని బాగుగా ప్రశంసించిన యావత్తు సెవూ, ఆయన భార్య కమలా సెవూ, కస్తూర్బాయి గాంధీ, వల్లభ్ భాయ్ పటేల్, విల్ భాయ్ పటేల్, అజాద్ మొదలైన వారంతా అప్పటి చరిత్ర పుటల్లోంచి నడిచి వచ్చినట్లు కనిపిస్తారు.

సేవభ్యసంగీతం ముఖ్యంగా ప్రశంసించబడింది. లండన్ ప్రయాణంలో మూగ మధ్యాహ్నం ఈ పుటలినప్పుడు వినిపించబడిన ఈ జనన పడితపాట అత్యంత మనోజ్ఞంగా ఉండే మళ్ళీ మళ్ళీ వినిపిస్తుంటే దిగా ఉంది.

ఈ చిత్రం అందరూ తప్పక చూడదగినదై, ఆంధ్రలో ప్రతిపట్టణంలోనూ ఈ చిత్రన విడుదలచేయడం అవసరం. గాంధీ సంస్కృతివిధివారు గాంధీ జీవితంలోని ఇతిర ఘట్టాలనుకూడా ఇలాగే చలనచిత్ర రూపంలో విడుదల చేయస్తే బాగుంటుంది.

అలెగాండ్ర్ మార్క్స్ "గాంధీ పథ్" నిర్మాత



వజీరాబావాది "అగ్గిరాముడు"లో శ్రీరామ్, సురభి బాలనరస్వతి.

అలెగాండర్ మార్కెట్

ఈచిత్రం తీయడానికి నన్ను ప్రోత్సహించింది. ఇప్పుడు ప్రపంచరాజకీయాలలో పరస్పరభీతి, అనుచూచు, విశ్వసనీయత ఉన్నాయి. ఈ పరిస్థితి హింసావిధానానికి దారితీస్తుంది. హింసద్వారా ఏ సమస్యని సత్వరంగా పరిష్కారం కాలేదు. కనుక సమస్యలపరిష్కారానికి హింస వలంబించడం మంత తేలికతకు వదులకలగలేదు. సామాజిక సర్వసమస్యలకు పరిష్కార సాధనం. ఇటీవలి కాలంలో మహాత్మా గాంధీ ఈ సిద్ధాంతాన్ని తన జీవితంలో అనుసరించి చూపించి, దాని విశిష్టతను నిరూపించారు. ఈ విషయాన్ని నేను నా చిత్రంలో చూపించదలచుకున్నాను. నా కథలో ఒక గ్రామాన్ని కేంద్రంగా తీసుకుని, ఆ గ్రామ ప్రజలద్వారా నా సందేశాన్ని ఇవ్వదలచుకున్నాను. ఈ చిత్రానికి గాంధీ జీవితంతో ప్రత్యక్ష సంబంధం లేదు. ఈ కథ ప్రపంచంలో ఎక్కడానూ, ఏ కాలంలోనైనా జరిగవచ్చు. ఇది అంతర్జాతీయ ప్రదర్శన కోసం ఉద్దేశించబడినది. హిందీ చిత్రం నిడివి 11000. ఇంగ్లీషు చిత్రం నిడివి 9000.

సంగీతం పూర్తిగా భారతీయమే కాదు, పూర్తిగా పాశ్చాత్యమే కాదు, సంగీతరమ్యం కాదు. ఒక రకమైన అంతర్జాతీయ సంగీతాన్ని సృజించా ననుకుంటున్నాను. కాంతారాం స్టూడియో టెక్నిషియన్ల సహాయంతో పూర్తిగా టెల్లిఫోన్ లోనే తీయబడింది. ఇది రంగుల చిత్రం. సెప్టెంబరు అంతంలో విడుదల చేయబడుతుంది. ఇందులో ప్రాఫెషనల్ ఫార్మ, నటులు ఒక్కరు గూడా లేరు. అందరూ కామెరాకు కొత్త వారే. దీనికయిన ఖర్చు "రూపాయి రెండు" అయిన ఖర్చులో మూడో వంతుకూడా ఉండదు.

విశేషబుడగిన చాలా ప్రశ్నలకు ఆయన ఉచిత సమాధానా లిచ్చారు. భారతీయ చిత్రాలు టెక్నికల్ గా హాళివుడ్ చిత్రాల కంటే వెనకబడి ఉన్నాయి. చిత్రాన్ని పూర్తిగా జైలాసులతో నింపి వేయడం సినిమా లకు విరుద్ధం. వాటిని జైలాసు లనడంకూడా అనవసరం. అన్నీ ఉపయోగపడతాయి. ఇక పాటలసంగతి చెప్పవక్కర్లేదు. కూర్పుంటే పాట, సుందరమే పాట, ఎదున్నా పాట, ఎప్పుడూ పాట. ఏ పాటకీ పాత్రత్వం ఉండదు. అన్ని పాత్రలూ యాంత్రికంగా

చైతన్యవంతంగా కలుపుకుంటుంటాయి. హాళివుడ్ చిత్రాలు లోపరహితమని నేననడం లేదు. హాళివుడ్ చిత్రాలు కూడా యాంత్రిక వస్తువులకంటే తయారవుతున్నాయి. స్వతంత్ర ప్రతిభగలవాడికి అక్కడ కూడా స్థానంలేదు.

కాంతిసందేశాన్నిచ్చే మీ చిత్రం అమెరికాలో ఆదరణ పొందుతుందా, అని ఒక విశేషి అడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానంగా ఆయన ఇలా అన్నారు: "అమెరికన్ ప్రజాభిప్రాయం కాంతిసందేశాన్ని వాంఛిస్తున్నది. అమెరికా అంటే సెనేటర్ మెకార్టీ, సెనేటర్ నోలాండ్, విక్సన్, డలెస్ ముత్రమే కాదు. లక్షలాది సామాన్య పౌరులున్నారు. వీరు తమ అభిప్రాయాలను వ్యక్తం చేయడానికి వీలులేక ఉంటున్నారని, నిజంగా వారు యుద్ధప్రియులు కాదు, కాంతికాముకులే. వారు నా చిత్రాన్ని చూసి అవకాశం లభిస్తే తప్పక చూస్తారని నా నమ్మకం."

చార్లీ చాప్లిన్

చార్లీ చాప్లిన్ సుగూర్చి ఏమైనా చెబుతారా అని ఒక విశేషి అడగగా చాప్లిన్ మాట్లాడతూ అన్నారు: "చార్లీ చాప్లిన్ మిత్ర బృందంలో నేనొకణ్ణి. నేనాయనతో చాలా రోజులు సన్నిహితంగా గడిపాను. కాంతిసందేశాన్ని చాప్లిన్ ఆల్బర్ట్ విన్స్టన్ ఉంటే కోట్లాది అయినా, నేను, మరి కొద్దిమంది మిత్రులూ సాయంత్రంలప్పుడు చాప్లిన్ ఇంట్లో కలుసుకునేవాళ్ళం. ఒక్కొక్కరికీ ఒక తెల్లవారుజ్జామువరకూ అక్కడే గడిపేవాళ్ళం. చాప్లిన్ సినిమా ప్రపంచంలో సాటిలేని వ్యక్తుడు, విరాట, దర్శకుడు. ఈ సంగతి మీకు ప్రత్యేకించి చెప్పవక్కర్లేదు. కానీ వ్యక్తిగా చాప్లిన్ ఇంకా ఎంతో గొప్పవాడు. ఆయన గొప్ప తత్వవేత్త. మానవత్వంపొడ ఎవరైనా విశ్వాసంగలవాడు. మేము ఆయన ఇంట్లో కలుసుకున్నప్పుడు ఆయన అతిథులందరికీ బయ్యలిన వాయిించి వినిపించేవాడు. చాప్లిన్ తో సమానంగా బయ్యలిన వాయిించే వాళ్ళు చాలా కొద్దిమంది ఉన్నారు. చాప్లిన్ తో పాటు చాప్లిన్ విన్స్టన్ కూడా బయ్యలిన వాయిించేవాడు.

చార్లీ చాప్లిన్ ను అమెరికా నుండి బహిష్కరించడం సిద్ధమైనదని." అని కూడా ఆయన అన్నారు.



జన తావారి “పరివర్తన”లో రమణారెడ్డి, ఎన్. డి. కామారావు.

పౌరాణిక చిత్రాలపై చర్చ

ఇదియల వివరణగా విమర్శింపబడుచున్న
సాంఘిక చిత్రాలు ప్రజల హృదయకే విస-
తరిల్లివచ్చు సమయంలో ముగ్ధ పాఠానిక,
భక్తిచిత్రాల విమల కావ్యములంటే
ప్రేమకులు ఎంతగానో సంపదించుదురు.
ప్రజల పాఠానిక చిత్రాలు యాదే
తక్కువగా కానవచ్చుటకు సాంఘికంలా,
అంటే ప్రజలగుర్తులను బాగుగ కాగా-
లగు అవుతుంది. అంతేగాని ఎక్కడో,
విమలమైనానో ముగ్ధుల పర్యవే-
క్షకత సాంఘిక చిత్రాన్ని సమగ్ర పే-
రింపులవలననే అది కాదు.

ఈనాటి కంప్యూటర్ నిర్మాతలు మంచి

మంచి ధర్మరచిత్తాలు, చారిత్రాత్మక చిత్తాలు, కళాత్మక చిత్తాలు, నిత్య జీవితాన్ని రంజింపజేసే అంతులేని వాటిని దేవునిమయం. 18.1.54 "అంధ్ర ప్రదేశ్ నేత్ర"లో పొరొణిచిత్తాలు (పరిపూర్ణ హృదయ) అనువాదాన్ని దృష్టపరచుతూ శ్రీ "పరమా" అనే రచయితగారు (వాణిజ్య వ్యాపారి) ఈ ముద్రాచిత్రాన్నిం. ఎటుంటి, చరిత్రకులు పొరొణిచాలి అనుకూలంగా ముద్రాపణ కుమార్తె అనేక విషయముల కనుగొనుచున్నది. కాబట్టి అనేక పాండిత్య చిత్తాలు పూర్వంగా పరీక్షయం పొందినవి.

పాండిత్య చిత్రాలలో ప్రజలలో సీని
 హాస్యనటులుగా పేరుతో ఎక్కువగా
 అందరికీ ప్రాచుర్యం పొందారు. అలా
 చిత్రరంగంలో అందరి నటులకీ దర్శించుకు
 పోతున్నారని "జ్యూనియర్" "కార్టూన్లు"
 "రవ్వలపాపం" "జగ్గయ్య" లంటి
 చిత్రాలలో అవి అందరూ పాల్గొంటారు.
 జగ్గయ్యగారు ప్రజల హాసానికి
 చిత్రాల ద్వారా ఎక్కువగా పాల్గొని
 పంతులూరి సుబ్బారావు దర్శకత్వం కమి
 యూనిటీ చిత్రాలలో సుప్రసిద్ధం అయి
 దున్నారు.

000. 1. 22-10-01.

* * *

తిరోగమనం

పదనాగరికతను ప్రశోగమున మే కాని
నిరోగమున ను లేదు. పదనాగరికతను

లయిన ప్రజలు అనాగరికులవడం యెంత
చాస్తానో దివోగమనా - పారాణిక చిత్రాలనే
ప్రజలు తిరిగి అభిమానం యాపుతారనుకో
వడం అంత పారపాటు. ప్రస్తుతం చిత్రాల
అవజయానికి కారణం చిత్రాలలో నూతన
వర్ణం కొరతకావడమే! పారాణిక చిత్రాలు
తిరిగి తీయడంవల్ల నూతనవర్ణం కలుగుతుందను
కోవడం వింతవిషయమే. అంతేకాక పారా
ణిక చిత్రాలు వాస్తవానికి, వర్తమానా
నికి దూరంగా ఉండడంవల్ల ప్రజలకు
యేమాత్రం అభిరుచి కలిగివున్నది. ఈ విష
యంలో నిర్మాతల తిరోగమనం విజయ
వంతమానుందని చెప్పడం కష్టం.

అవసరాల సత్యమూర్తి -
రాజమండ్రి.

సాంఘికాలకు ప్రజాదరం లేదు

“పహరా” గారి “పారాణిక కథలవైపు
దిరోగమనం” చదివాను. కాని ఆ
వాస్తవంలో తూర్తిగా నే నేకీభవించలేక
పోతున్నాను.

రచయిత గారు యానాడు వెలువడుతున్న
అన్ని చిత్రాలు హిందీ చిత్రాల సంగీ
తాన్ని కాపీ చేస్తున్నాయి అన్నారు.
అన్ని తెలుగు చిత్రాలు అంటే మరి మొన్న
మొన్న నే విడుదలైన “చక్రపాణి” కూడా
యీ రకం జాబితాలోకి చేరుతుందా?
అందుకని అన్ని తెలుగు చిత్రాలు అని
మాత్రం అనలేం - విమంటారు?

ఇక రెండవ ఆరోపణ - పెద్ద పెద్ద ఫీలిం
సంస్థలు కూడా ఫీలింను త్వరగా నిర్మించా
ననే వ్యతిరేకంగా సాంకేతిక ప్రమాణాల
కార్య అల్లే శ్రద్ధ వహించడంలేదు. అందు
వల్ల వీలైనా లెట్టు లింటున్నాయి,
అన్నారు. అయితే పెద్ద పెద్ద సంస్థలన్నారు.
వీరి యీ సంవత్సరారంభంలో విడుదలైన
“చంద్రహారం” “పెద్దమనుషులు” మొదలైన
చిత్రాలు సాంకేతిక ప్రమాణాలకు
దూరంగా వున్నాయని రచయిత అభిప్రాయ
మా? సాంకేతిక ప్రమాణాలే చిత్ర విజ
యానికి కారణాలు అంటే, యిటివల విడు
దలై బాగా పోతున్న “మనోహర” చిత్రం
సాంకేతికంగా వుత్తమమని అనగలమా?
అందువలన విడుదలైన సన్నివేశాలు, ప్రజాను
రంజకమైన కథాగమనం వుంటేనే కాని
చిత్రం రాణించదని నా అభిప్రాయం.

ఇక ప్రజాసమస్యలు గుర్తించి ప్రజలకు
కావలసిన, పనికివచ్చిన చిత్రాలు తీయక
సున్నీ మన నిర్మాతలు “పెన్ను బాయి, పతి
సానితి” వంటి కథలవైపు దిరోగమను

స్థలు గుర్తించి, ప్రజల జీవనం, ముఖ్యంగా
కార్మికుల జీవితానికి సంబంధించిన యిరి
వ్వం గల చిత్రాలు “నిరుపేదలు,”
“వోడుదొంగలు” కాదా? మరి యీ
చిత్రాలను ప్రేక్షకులెంత బాగా అద
రించారో మనకు తెలియదా? ప్రజా జీవి
తానికి సంబంధించిన యిరివ్వతలు చిత్రా
లుగా తీస్తే మరి ప్రజల దరించకపోలే
యింకా ఎంతకాలం ఆ చిత్రాలు తీసి నిర్మా
తలు నిలవగలరు?

ఇంకొక ఆరోపణ - నూతన భావాలకు
అనుగుణంగా చిత్రాలు తీసే సమర్థత లేకనే
నిర్మాతలు దిరోగమనున్నారు అని అన్నారు
రచయిత. “వోడుదొంగలు” చిత్రణ నూతన
సంకాతక సహితంగా వుందా? అందు
వల నూతన భావాలకు అనుగుణంగా చిత్రాలు
తీసే సమర్థత లేకాదు, సమర్థత యాపినా,
ప్రజల దరిస్తారో లేదో అనే సంగత్యం
వల్లనే దిరోగమనున్నారు.

ఇక “పారాణిక కథలు వాంఛనీయమా -
కాదా” అన్న సమస్య. పోతువాదం
అలకుకునివున్న యీరోజుల్లో పారాణిక
వాదాన్ని ప్రజలెంతైన దుద్దటానికి ప్రయ
త్నిస్తే ధరించదానికి ప్రజలేం మట్టిబొమ్మలు
కాదు. పారాణికవాదం యిష్టం లేనివాడు
తగినరీతికి పారాణికాలు సత్కరించ బడ
తాయి. రెండుమాడు పారాణికాలు విడుద
లయినదాకా ఓపిక వట్టింది - తెలుసుకు
పారాణికాలు వాంఛనీయమా కాదా?

బి. వి. విశ్వేశ్వరరావు - శ్రీకా
కుళం.

* * * “పదండి వెనుకకు...”

“పదండి వెనుకకు... పదండి తోనుక...
పోదాం పోదాం వెనుక వెనుకకే” - (క్రికెట్
తల్లిక్రిందులుకేసి మన తెలుగు సినిమా నిర్మా
తలు ఆలకించే తాళాగీతం యిది.

మనం ప్రస్తుతం వుంటున్నది ఇరవయ్యో
శతాబ్దంలో. ఇంకొంచెం ముందు కలిగే
క్రైస్తోజన్ యుగంలో. ఇప్పుడు మన
వెదుర్కొంటోన్న సమస్యలు చాలతీవ్రావి
తీవ్రమైనవి. త్వరగా పరిష్కరించ వీలు
గానివి. ఆరీ... అనారోగ్యం..... నిరు
ద్యోగం... నిరక్షరాస్యత..... యుద్ధభీతి
మానవాలిని చుట్టుముట్టి తమ విషదంష్ట్ర
లతో మట్టుబెట్ట యిన్ని వున్నాయి. సత్య
సత్యాలకు..... న్యాయాన్యాయాలకు.....
ప్రజాస్వామిక నిరంకుశత్వాలకు... వెలుగు
చీకటులకు మధ్య సంఘర్షణ ముమ్మరంగా
పానుతోన్న యీ సంద్యాసమయంలో
అకేవల ప్రజానీకానికి నష్టమేమనరానివి

మేధావంతులు, విజ్ఞులు అయినవారు చేయా
ల్సిఉంటుంది. వీరికి సినిమాపర్మిక్షను సహాయ
పడటం కువిత్తర్థంగా భావించినపుడు
గాని యీ మహోద్యమానికి సంపూర్ణత
రాదు. విమంటే మానవ మనస్తత్వంమీద
సినిమాల ప్రభావం నానాటికి బలపడు
తోంది. సామాజిక జీవితానికి దర్పణాలైన
చిత్రాలను ప్రజలు సర్వదా ఆదరిస్తూనే
వున్నాడు. ఉదాహరణగా - “గృహ
లక్ష్మి”... “నూలసిల్”... “సానుకార్”...
“పెద్దమనుషులు” వగైరాలను తెన్నుకో
వచ్చు. సాంఘికాలు తీస్తే డబ్బు రాదు
కాబట్టి పారాణికాలు తీసేమాస్తాం అనడం
వారి బలహీనతను మాత్రమే తెల్పుతుంది.

మన నిర్మాతలు పారాణికాలు తీస్తామనే
ప్రకటనలు చూసిన ప్రేక్షకులు అసలు
చిత్రాలంటే వీరి క్షిప్రజీ దూరంగాపోయే
ప్రమాదంవుంది. తక్కువ నిర్మాణభూ
ఖర్చుతో అల్లే శ్రమలేకుండా తక్కువ
కాలంలో నిర్మించ వీలయ్యే సాంఘిక
చిత్రాలే అంతంతగావుంటే - విపరీతమైన
పెట్టుబడితో కూడిన పారాణిక చిత్రాలు
యింతెంత అధ్వాన్నంగా తయారవుతాయో
అంచనా వేయవచ్చు. పారాణిక చిత్రాలు
తీసేందుకు చక్కని ఊహాశక్తి కావాల్సి
వుంటుంది. పారాణిక కథలు ప్రస్తుతానికి
సంబంధించినవి కాకపోవడం చేత స్థల-కాల
-స్థితులనుగూర్చిన వివరాలు తప్పకుండా తెలిపి
వుండాలి. కల్లెడుట స్పష్టంగా కన్పిస్తూన్న
విషయాలనే సరిగా అవగాహన చేసుకో
లేనివారు - (లేకపోలే వాస్తవిక చిత్రా
లంటూ అవాస్తవిక చిత్రాలెందుకు
తీస్తారు?) - ఊహానిత్యమైన విషయాలను
స్వక్రమంగా తెరకెక్కిస్తూ రచనోపశం
భ్రమ మాత్రమే. అదిగాక సాంఘికాల
కంటే పారాణిక చిత్రాలు సాంకేతికంగా
ఉత్తమ ప్రమాణంలో వుండాలి. లేకపోలే
నన్నీ వేళంలో వున్నవంటక రసహీనంగా
తయారవుతుంది.

త్వరలోనే విజ్ఞానాంధ్రలో ఆభివృద్ధి
యనుసర్పరానాలు, ఆపర శ్రీకృష్ణభగవా
నులు, దూప్తికేటు సావిత్రిలు తమ యాత్ర
లను ప్రారంభించవచ్చు. మహాపవిత్రములు,
నీతి ప్రతిపాదకములైన పారాణిక గాథలు
మన నిర్మాతలు అవహేద్యం చేస్తుంటే
ఆంధ్రులు మానీ ఊరుకుంటారనుకోను.

సిడుగు రామలింగయ్య -
మచిలీపట్నం.

* * * “కథలో పదం ఉంటుంది”

తెలుగు చిత్రనిర్మాతల సాంకేతికలతో



నరసూవారి "రాజగురు"లో పి. కె. సరస్వతి.

★ పారాణిక చిత్రాలపై చర్చ ★

అనక్షిపల్ల, భక్షిపల్ల, అభిమానంపల్ల మన విర్యాతలు అనాడు పారాణిక చిత్రాలు తీశారు. మన పురాణగాథలను మనపూర్వరే చక్కని సంస్కృతితో ఉత్తమ గాథలుగా రచించారు గమకనే, మన దర్శకులు తేరిగ్గా, ఏమంత కష్టపడినా ఆ కథలను తీసుకొని చిత్రాలు తీశారు. మన పురాణ గాథలు వేరువేరు రసాలతో వేరువేరు విధంగా చిత్రీకరించబడిన చక్కటి కథలు అవుతున్నాయే అని మనకు విజయవంతమయ్యాయి. శ్రీ కృష్ణరీతి, దివాకరములు, ద్రౌపదివస్త్రాసహరణం, సతీ ఆనమయ, సావిత్రి వస్త్రరాచిత్రాలు చక్కటి కథలతో కూడిన చిత్రాలు అవటంచేతనే విజయవంతం అయ్యాయిగాని అవి కేవలం పారాణికాలు అని చెప్పి, విజయవంతం కాలేదు. తీసికథలనే తీస్తూ, మాన్యు తేలేక పోవటం చేతనే, పారాణికాలైనా చివరికి చివరికి దెబ్బతినక తప్పలేదు.

పారాణికగాథలతో విసుగెత్తినప్పుడు

చిత్రాలువచ్చి, కథలలో కొంత మార్పు, కొంత కొత్తదనం ఉండటంచేత వాటిని ప్రజలు ఆదరించారు. మాలిక్, గైకుబ్, జేవరి, స్వర్ణసీమ, ద్రోహి, పెద్దముసుఘలు; ఈ చిత్రాలకథలు ఉత్తమమైనవి కావటం చేతనే అవి విజయవంతమయ్యాయి. కాని అవి సాంఘికాలు అని కాదు, విజయవంతమైనది. సాంఘిక గాథలను తీయాలి అనుకోవటం పారాణిక కథ తన్నుకొనేటంత తేలికకాదు.

మన పాదుగువారైన మహారాష్ట్రీలుకూడ వారి భాషలో చిత్రాలు తీస్తున్నారు. కాని వారిలో పారాణిక, సాంఘిక, జానపద అనే రకాలు లేవు. అవి ఏ జాతికి చెందిన వైవాసరే ఉత్తమకథల నెన్నుకుంటారు. పారాణికాలైతే పురాణాలలోని మహాన్నతి సంఘటనలను, ఉత్తమమైన ఘటనలను ఏదొక చక్కని చిత్రంగా మలుస్తారు. వారి జాతీయత వెల్లివిరిసే చక్కటి సంగీత బాణీలతో ఉత్తమ చిత్రాలు నిర్మిస్తున్నారు. వారు

హిందీ చిత్రాలను అనుకరించరు. వారు చిత్రనిర్మాణంలో చూపించే ప్రతిభ, కథలు ఎన్నుకొని రాయటంలో ఉండే దక్షత, రత్తి, స్క్రీన్లను ఉత్తమ చిత్రాలుగా మలచటంలో చూపించే నేర్పు, — చివరకు హిందీవారు సైతం మహారాష్ట్రీల కథలకోసం పరుగుతీక తప్పటంలేదు. వారి పద్ధతిని అనుసరించక తప్పటంలేదు. మన దర్శకులు తెలుగు జాతీయత, తెలుగుసంస్కృతి, తెలుగు నలుగు వెల్లివిరిసే మహాన్నతి సాంఘిక కథలను సృష్టించి, చక్కని తెలుగుబాణీలతో కూర్చిన పాటలతో చిత్రాలు నిర్మించాలనే నన్ను సత్యార్థాన్ని మహారాష్ట్రీలను, మహారాష్ట్రీ చిత్రాలను మానేగాని తెలుసుకోలేకమా!!

రోజురోజుకు పురోగమిస్తూ, మాతనగుచులతో, ఉత్తమ ఆశయాలతో అభ్యుదయన్ని ఆకాంక్షించే తెలుగు ప్రజల కథలలో పడలేంది ఏ చిత్రాలను ఆదరించరని నిర్మాతలు గ్రహింతురుగాక!

మురళీధర రావు—

హైదరాబాదు.



అగ్రరాముడు

పక్షిరాజు వారి

నిర్మాత: దర్శకుడు

S.M. శ్రీరాములు నాయుడు



విశాలాంధ్ర అంతటా

విజయవంతముగ

నడుచుచున్నది



BHARAT
STUDIO